

ОДБРАНА

ИНТЕРВЈУ

ПУКОВНИК ДЕЈАН ВАСИЉЕВИЋ
КОМАНДАНТ 98. ВАЗДУХОПЛОВНЕ БРИГАДЕ

НА КРИЛИМА ПРОМЕНА

ТЕМА

НОВИ ЗАКОНИ
У ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ

**НОВИ
наслови**

СТРАТЕГИЈА НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ – У теорији и пракси

Б. Крга

Броширано, ф. 15×23.5, 276 стр.

шифра: 111370

цена: 660,00 **са попустом: 426,00**

Свака одговорна држава посвећује велику пажњу изградњи националне безбедности, што је један од основних услова опстанка и развоја друштва и државе. Аутор се не бави свим питањима безбедности, већ тежишно једним аспектом, а то је критичка анализа *Стратегије националне безбедности Републике Србије* у теорији и пракси. За побољшање документа и делатности која из њега произилази дате су конкретне сугестије ради доприноса унапређењу стратегијског промишљања и безбедносне културе.

Књиге можете наручити на **тел: 011/3201-810** или на **e-mail: komercijala@odbrana.mod.gov.rs**

ЕНИГМА И РАТ У ЈУГОСЛАВИЈИ

С. Ковач

Броширано, ф. 15×23, 228 стр.

шифра: 111376, цена: 660,00 **са попустом: 462,00**

Ако се погледа шта је све написано о „енигми”, о њеном начину рада, процедурама шифровања и дешифровања, начину разбијања њених кључева и декриптовања порука и улози у Другом светском рату, поставља се питање да ли је заиста написано све о овом уређају и шта би се још могло додати као допринос још бољем разумевању њеног значаја за припремање и извођење најважнијих војних операција. Без обзира на бројност литературе која се бави том темом „енигме”, чињеница је да нико до сада није разматрао њен утицај на југословенско ратиште у Другом светском рату и колико је допринела да се разреше унутрашњи сукоби, првенствено између четничког и партизанског покрета, нацистичко-ушашке Независне Државе Хрватске (НДХ) и та два покрета, а посебно спољни утицаји на те догађаје.

Књиге можете наручити на **тел: 011/3201-810** или на **e-mail: komercijala@odbrana.mod.gov.rs**

Едиција ВОЈВОДЕ

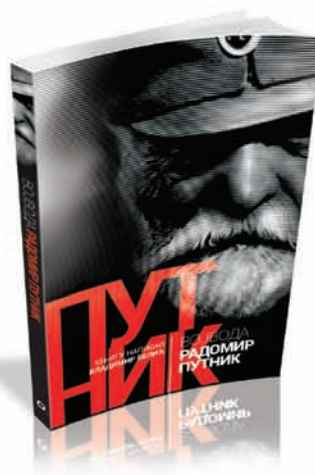
Велике годишњице су и велика подсећања, хоризонтални пресеци наше сопствене историје. Годишњица Великог рата вратила нам је у жижу интересовања многе историјске личности тог периода. Биографије славних српских војвода исписују најсветлије странице наше војне и свеколике историје.

ВОЈВОДА ПЕТАР БОЈОВИЋ

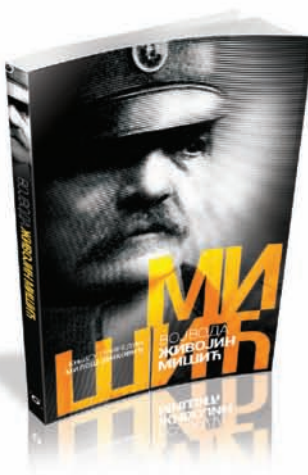
Томислав Гаврић,
Драган Симовић
Броширано,
ф. 13×20, 140 стр.
шифра: 111347
цена: 396,00
са попустом: 297,00

ВОЈВОДА РАДОМИР ПУТНИК

Владимир Белић
Броширано,
ф. 13×20, 142 стр.
шифра: 111348
цена: 396,00
са попустом: 297,00

ВОЈВОДА ЖИВОЈИН МИШИЋ

Милош Јанковић
Броширано,
ф. 13×20, 152 стр.
шифра: 111349
цена: 396,00
са попустом: 297,00

ВОЈВОДА СТЕПА СТЕПАНОВИЋ

Е. Белић
Броширано,
ф. 13×20, 186 стр.
шифра: 111350
цена: 396,00
са попустом: 297,00

ОДБРАНА

Магазин Министарства одбране и Војске Србије

„Одбрана“ наставља традицију „Ратника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Стевица С. Карапанџин, пуковник

Главни и одговорни уредник

Владимир Почуч, потпуковник

Заменик главног уредника

Александар Петровић, мајор

Уредници

Мира Швелић, Душан Глишић

Новинари

Владимир Врештић
Мирјана Крстовић, капетан

Стални сарадници

др Себастијан Балаш, др Славиша Влацић,
Милосав Ц. Ђорђевић, др Милан Мијаљковски,
др Зоран Миладиновић, др Владимир Баровић,
др Миљан Милкић, Будимир М. Попалић,
Милош Стругар, Никола Остојић, Бојан Рајић,
Влада Ристић, др Мирјана Зорић, Милена Милетић,
Александар Киш

Дизајн и прелом

Енес Међејовић (ликовни уредник)
Станислава Струњаш (техничка уредница)

Фотографија

Даримир Банда, Душка Стефановић, Јово Мамула
(фото-репортери)

Језички редактори

мр Наташа Николић, Слађана Мирчевски,
Јелица Живановић

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Татјана Шућин

Документација

Горан Станковић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809

Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808

Секретар редакције 3201-809; 23-079

Прелом 3240-019; 23-583

Маркетинг 3201-728; 23-728; 3349-536

Преплата 3241-009; 3201-995; 23-995

Продаја 3201-810; 3241-254; 23-810

ТЕЛЕФАКС 3241-258

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19
odbrana@mod.gov.rs
redakcija@odbrana.mod.gov.rs
www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Преплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РЦ
месечно 160 динара. За претплатнике преко
Поштанске штедионице месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд
ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

„Одбрана“ је члан
Европског удружења
војних новинара

БРОЈ 309 и 310

Обука припадника
Војске Србије

Снимио
Јово МАМУЛА

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ 190

ВЕЖБА ВОЈСКЕ
И ПОЛИЦИЈЕ
ЗДРУЖЕНИ УДАР 2018

Артиљеријско-ракетне
јединице за ПВД на
Пасуљанским ливадама

ПРАГЕ
И БОФОРСИ

28

34

Вежба
Словенско братство 2018
ОДГОВОР НА
ТЕРОРИСТИЧКЕ
ПРЕТЊЕ

На снимању филма о
борбама на Кошарама
и Паштрику

КАМЕРА ПИШЕ
ИСТОРИЈУ

44

50

Нови узлет глобалне војне
потрошње

ОРУЖЈЕ КОЧИ
ПРОГРЕС

У овом броју...

- 6 **Председник Вучић у Никинцима
НАСТАВИЋЕ СЕ
УЛАГАЊА У ВОЈСКУ**
- 8 **Пуковник Дејан Васиљевић
командант 98. ваздухопловне
бригаде
НА КРИЛИМА
ПРОМЕНА**
- 16 **Нови закони у области одбране
СИСТЕМСКЕ
ПРОМЕНЕ**
- 32 ***Iron cat 2018*
ЗАЈЕДНИЧКА
ОРУЖАНА ПРАТЊА**
- 38 **Најмодернија пиштољска
стрељана у Војној академији
ПО СВЕТСКИМ
УЗОРИМА**
- 48 **Иницијатива за парк и
спомен-обележје страдалом
официру с Кошара
ДА ЗАУВЕК ПАМТИМО
ЈУНАКЕ**
- 54 **Сведочанство о румунској
револуцији (3)
БРАЧНОМ ПАРУ
ПРЕСУДИО ПРЕКИ
ВОЈНИ СУД**
- 58 **Калети на крстарењу *Козаром*
ЗНАЊЕ КОЈЕГ
НЕМА У КЊИГАМА**

Дан авијације, 2. август, српски војни ваздухопловци дочекују ојачани пристиглим ваздухопловима – авионима ловцима МиГ-29 и хеликоптерима Ми-17Б5. Најављене набавке нових летелица и долазак модернизованих орлова учиниће Србију најбоље опремљеном земљом у региону.

Како опремање утиче на ваздухопловце и од коликог је стратешког значаја – питали смо човека који официрски чин носи од ратне 1991. године и једног од пилота с најдужим стажом активног летења млазних борбених авиона у свету, који је током каријере прошао све дужности на којима може да се нађе пилот, и под чијим су инструкторским оком стасале многе генерације чувара нашег неба – команданта 98. ваздухопловне бригаде пуковника Дејана Васиљевића.

– Пре ове, набавка нових средстава реализована је 1991. године, када су у наше јединице стигли последњи примерци јуришног авиона *ораз* из фабрике Соко Мостар. Радујемо се набавци нових летелица, не само зато што је реч о новим средствима већ зато што су ти савремени ваздухоплови у својој класи најбољи на свету. Охрабрује и чињеница да је државно руководство уочило да се стратешко окружење променило, а оно захтева нове платформе и средства, те модернизацију Војске – каже пуковник Васиљевић.

Августовски број војног магазина бави се и системским променама које доносе нови закони у области одбране – *Закон о изменама и дојунама Закона о одбрани, Закон о изменама и дојунама Закона о Војсци Србије, Закон о изменама и дојунама Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије, Закон о изменама и дојунама Закона о војној, радној и материјалној обавези, Закон о војном образовању и Закон о производњи и промјети наоружања и војне опреме.*

У *Одбрани* можете прочитати и о најзанимљивијим детаљима с вежби које су обележиле претходан период – *Словенско браћство 2018, Гвоздени мачак 2018*, као и о активностима и гађањима артиљеријско-ракетних јединица за ПВД на *Пасуљанским ливадама*. Осим тога, доносимо ексклузивне фотографије из реновиране пиштољске стрељане Војне академије, која данас опремом и могућностима може да парира свима у свету.

На страницама нашег магазина налазе се и приче о „обичним“ припадницима система одбране, који су својим делима показали да су људи оно највредније што Војска Србије има.

Пажњи читалаца препоручујемо и последњи наставак фељтона који описује последње дане румунске револуције и коначни пад Чаушескуа, виђен очима некадашњег официра и новинара Звонимира Пешића, који је у то време службовао у Букурешту.

У Специјалном прилогу *Одбране* приказани су најинтересантији детаљи *Здруженог удара 2018*, вежбе припадника Војске и Полиције, који су недавно у Краљеву демонстрирали оспособљеност и спремност да се суоче с реалним терористичким претњама, забележени објективима наших фото-репортера. ■

ПРЕДСЕДНИК ВУЧИЋ У НИКИНЦИМА НАСТАВИЋЕ СЕ УЛАГАЊА У ВОЈСКУ

Председник Републике Србије и врховни командант Војске Александар Вучић, у пратњи министара одбране и унутрашњих послова Александра Вулина и Небојше Стефановића, директора БИА Братислава Гашића и начелника Генералштаба генерала Љубише Диковића, присуствовао је, 29. јула, на полигону „Никинци“, приказу гађања из наоружања које користи Војска Србије и дела НВО у развоју.

Најпре је демонстрирана ватрена оспособљеност припадника Специјалне бригаде, у акцији противтерористичких и

извиђачко-диверзантских тимова, који непријатељу прилазе возилима типа „хамер“, дејствујући из снајперских пушака.

Приказано је ново наоружање развијено у Војнотехничком институту, као и део опреме из пројекта „1500+“, која се налази на завршним испитивањима у Техничком-опитном центру и део нових извиђачких опто-електронских система. Учесници су гађали из нове генерације стрељачког наоружања, модуларно-снајперским пушкама, те дејствовали из борбено-извиђачког возила КИВ, „милоша“, „лазара“ и противавионског самоходног ракетног система ПАСАРС 16.

Како би стекао увид о стварној готовости наших војника и војних капацитета, председник Републике Србије затражио је изненадни приказ гађања из наоружања које користи наша војска и дела НВО у развоју. Том приликом уверио се у способност и обученост припадника Војске Србије.

ОКО МИЛИЈАРДУ ЕВРА ЗА НАОРУЖАЊЕ И ОПРЕМУ

Одговарајући на новинарско питање колико Србија издваја новца за наоружање и опрему, председник Вучић је истакао да ће то ове године износити око милијарду евра, што је значајно више од свих у региону, не рачунајући Румунију.

– Ми тиме помажемо и јачамо своју одбрамбену индустрију, али купујемо оно што нисмо у стању сами да произведемо. Када хоћете да будете војно неутрални, морате да будете довољно снажни да се одбраните од оних који би своју војну силу могли да користе као средство политичког притиска. Морате да будете довољно снажни да поштују вас и независност ваше земље – нагласио је председник Републике Србије.

– Нарочито сам задовољан оним што су демонстрирали припадници Специјалне бригаде и крагујевачке „Заставе“. Присутни су имали прилику да виде употребу модуларне пушке, оба модела пушке „скар“, за борбу на дистанци и борбу прса у прса, те белгијских пушкомитраџеза које смо купили. Такође сам задовољан како су гађали и „лазар“ и „милош“ – оценио је председник Србије.

Да је приказ на полигону реалан сведочи и чињеница су нека од средстава која модернизујемо „затајила“. Према речима председника, на томе ће се додатно радити.

– Развијаћемо нове системе, посебно вођене ракете. Такође, преговарамо с Француском и појединим западним земљама о додатном оружју за ПАСАРС, као што су „мистрали“. Разговарамо и о набавци наоружаних беспилотних летелица. Међутим, желимо да и сами будемо произвођачи и „легаза“ и „врапца“, као што смо успели да за подршку пешадијским јединицама развијемо „милоша“.

Председник Вучић је додао да је опремање, наоружавање и модернизација Војске компликован и дуготрајан процес, али наш циљ јесте да одвратимо сваког потенцијалног агресора од напада на Републику Србију.

– Почетком јесени биће најмање осам или девет авиона МиГ-29 над Србијом. Први пут ћемо у том броју, после много година, на небу изнад наше земље, имати српске ловачке и бомбардерске авионе, „двадесетдеветке“, посебно 4+ генерације – и рекао да од „Ербаса“ такође набављамо нове хеликоптере Х-145, од којих шест за Војску, а три за Полицију.

Према његовим речима, опремићемо се с још три Ми-17 и четири борбена хеликоптера Ми-35, који називају „ђаволе кочије“, изванредних могућности, а које до сада нисмо имали, као и још неким модерним одбрамбеним системима. ■

ПУКОВНИК ДЕЈАН ВАСИЉЕВИЋ,
КОМАНДАНТ 98. ВАЗДУХОПЛОВНЕ
БРИГАДЕ

НА КРИЛИМА ПРОМЕНА

Дан авијације, 2. август, српски војни ваздухопловци дочекују ојачани пристиглим ваздухопловима – авионима ловцима МиГ-29 и хеликоптерима Ми-17Б5. Најављене набавке нових летелица и долазак модернизованих „орлова“ учиниће Србију најбоље опремљеном земљом у региону. Како опремање утиче на ваздухопловце и од коликог је стратешког значаја питали смо човека који официрски чин носи од ратне 1991. године и једног од пилота са најдужим стажом активног летења млазних борбених авиона у свету, који је током каријере прошао све дужности на којима може да се нађе пилот и под чијим су будним инструкторским оком стасале многе генерације чувара нашег неба – команданта 98. ваздухопловне бригаде пуковника Дејана Васиљевића.

– Пре ове, последња набавка нових средстава била је 1991, када су у јединице стизали последњи нови примерци јуришног авиона „орао“ из фабрике „Соко“ Мостар. Набавка нових средстава нас радује, не само зато што је реч о новим средствима, већ зато што су то савремени ваздухоплови који су у својој класи најбољи у свету. Охрабрује и чињеница да је државно руководство уочило да се стратешко окружење променило, а оно захтева неке нове платформе и средства, као и то што се приступило модернизацији и наоружавању Војске Србије – каже пуковник Васиљевић.

Према његовим речима, особености савремених ратова јесу изразити утицаји најсавременије ратне технике на начин извођења борбених дејстава, измењена улога простора, коришћење космоса и повећан значај дејстава с великих одстојања и висина. Осим тога, прилике у међународној за-

једници данас карактерише и већа употреба специјалних дејстава и снага, али и професионализација војске у целини.

Q Шта набавка нових ваздухоплова значи за припаднике РВ и ПВО? Да ли су средствија која сада имамо довољна за одбрану земље?

– Пре него одговорим на Ваше питање, желим да изразим посебно задовољство, с обзиром на то да данашњи интервју реализујемо на дан када је 1855. године рођен војвода српске војске Живојин Мишић, учесник свих ратова Србије од 1876. до 1918. године и један од најбриљантнијих војсковођа Првог светског рата. Зато и мој радни сто краси његова мала статуа, поред статуе војводе Степе Степановића.

За припаднике Војске Србије и Ваздухопловства веома је значајно то што је државно руководство препознало особености савременог ратовања, као и место, улогу и значај ваздухопловства у њима. Сигурно је да ће се набавком нових борбених средстава и модернизацијом одређених платформи, заједно с већ постојећим и пристиглим средствима, Војска опремити, припремити и обучити за све особености модерног ратовања и подићи способности на захтеван ниво, како би у сваком погледу могла одговорити на евентуалне сукобе.

Набавком ових средстава наше Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана постаје најјаче у региону, уколико говоримо о територијалној одређености у односу према суседима.

Q Осим набавке нових летелица, говори се и о модернизацији „орла“. Како ће се нове перформансе њих авиона огразити на нашу јуришну авијацију?

– Осавремењавање се планира већ дуже време различитим пројектима модернизације ваздухопловних платформи и наоружања. Модернизација авијације је, међутим, с аспекта планирања буџета обично најскупља, па се њој поклања и највећа пажња. За свако унапређење постојећих система најзначајније је стање доступних технологија, а домаћа памет је способна да је савлада и прибави, у виду компонената које се касније уграђују у различите платформе према приоритетима.

„Орао” је годинама у наоружању наше војске. Учествовао је у различитим сукобима на овим просторима и показао веома „жилавим”. Сматрам да је заслужио модернизацију којом ће бити у потпуности способан да извршава све задатке који се пред њега и посаду постављају. Он је наша главна борбена платформа за дејство по циљевима на земљи, иако може да дејствује и по циљевима у ваздушном простору. Такође, најпогоднији је за развој нових убојних средстава. Идеја је да се опреми савременим нападно-навигацијским системима, који ће обезбедити правовремени, сигуран и тачан долазак до објеката дејства у свим временским условима, као и савременим убојним средствима која знатно обезбеђују сигурност и за авион и за посаду од непосредне ПВО одбране. Авионика и опрема ће претрпети одређене промене како би се побољшале перформансе и омогућило продужено одржавање ваздухоплова, односно век употребе. Уз употребу савремених убојних средстава повећаће се прецизност, смањити могућност колатералне штете на објекту дејства, али и омогућити да се, уз употребу мањег броја убојних средстава, оствари исти ефекат на објекту дејства.

Модернизација је већ почела; има неколико фаза које се, за сада, одвијају одређеним темпом. Треба имати у виду да испитивање нових убојних средстава и уградња нове авионике није нешто што се може завршити преко ноћи. Ипак, прве модернизоване авионе можемо очекивати врло брзо на стајанкама аеродрома.

О Србија је стиратешки одређена да сама чува своје небо и да на њом задатку користи „мигове”. Зашто?

– МиГ-29 је један од најбољих ловаца који лети светским небом. У току је модернизација и прилагођавање на стандард 4+ генерације „двадесетдеветки”, набављених из Руске Федерације, чиме ће се ти авиони подићи на још виши ниво. Не треба заборавити да је пре неколико година постојање ловачке авијације било доведено у питање. Осим тога, треба знати и да небо над неким државама бивше Југославије чувају авиони других земаља. Набавком руских „мигова” осигурани су услови да небо над Србијом и даље чувају наши пилоти. Осим сегмента

контроле и заштите ваздушног простора, МиГ-29 може се употребити како на јуришним, тако и на задацима извиђања.

О Јесу ли наши пилоти обучени да пилотирају модернизованим „миговима”?

– У погледу технике пилотирања и експлоатације тог авиона нема посебних разлика. Али, с аспекта употребе онога што та летелица има у себи и онога што ће носити под својим крилима мора се извршити дообука пилота. Зато је истовремено с модернизацијом МиГ-29 почела и обука пилота који ће њиме управљати. У овом тренутку група наших пилота налази се на преобуци у Русији, после чега ће бити потпуно оспособљени да до крајњих граница користе перформансе авиона и његовог наоружања. Србија ће имати довољан број обучених пилота који ће „мигове” експлоатисати у пракси.

О Посебна пажња поклања се и набавци нових хеликоптера. Ми-17Б5 је већ у Србији, а ускоро ће бити и „ербасови” Х-145М. Најављена је и набавка хеликоптера Ми-35.

– Доласком два хеликоптера Ми-17 побољшани су транспортни капацитети српског војног ваздухопловства. Нећемо се на томе зауставити. Планирано је да до краја године буде испоручен први Х-145М, а затим сукцесивно, према плану набавке и испоруке и остали. Х-145М је један од најбољих

хеликоптера у својој класи. У току је набавка и одређеног броја хеликоптера Ми-17Б5, као и неких других, чиме ће наше РВ и ПВО значајно побољшати своје транспортне капацитете, а и борбене могућности. Већ је започела преобука пилота и техничара која се, такође, креће предвиђеним током.

О Да ли ћемо с набавком њих хеликоптера у потпуности опремити наше рајно ваздухопловство за изазове који су пред нама?

хеликоптера у својој класи. У току је набавка и одређеног броја хеликоптера Ми-17Б5, као и неких других, чиме ће наше РВ и ПВО значајно побољшати своје транспортне капацитете, а и борбене могућности. Већ је започела преобука пилота и техничара која се, такође, креће предвиђеним током.

О Да ли ћемо с набавком њих хеликоптера у потпуности опремити наше рајно ваздухопловство за изазове који су пред нама?

– Изазова има много. Позитивно је што се Војска Србије опрема и модернизује, како би могла да одговори на сваки задатак који се пред њу постави. За окружење у којем се Србија налази досадашње, а и планирано опремање ваздухопловства је охрабрујуће. Набавком која нам предстоји и модернизацијом постојећих средстава заокружимо процес који много кошта и дуго траје, али има многоструке бенефите.

Тактичко-техничке особине нових летелица у значајној мери се разликују од оних које смо до сада имали у наоружању. Хоће ли то утицати на промену тактике употребе наших хеликоптерских јединица?

– Врста ваздухоплова утиче на тактику употребе ваздухопловних јединица, али пресудни фактор јесу убојна средства која се користе. Нове ваздухопловне платформе и убојна средства захтеваће и прилагођавање тактике употребе ваздухопловних јединица. Али, ми смо те тактике увежбавали и на средствима која смо до сада имали у наоружању, тако да не очекујемо веће тешкоће. Највише ће морати да се „поради“ на овладавању новим системима које поседују ваздухоплови како би се на најбољи начин могле искористити њихове могућности у реалним условима.

Да ли набавка и модернизација Ваздухопловства указује на перцепцију могућих безбедносних изазова у будућности?

– Налазимо се на подручју које је вековима било турско и које, нажалост, памти ратове и сукобе који, чини се, вечно тињају. Војска Србије се спрема за све облике оружане борбе, не као неко ко ће водити нападна дејства већ неко ко је способан да одбрани сваки педаљ своје земље. Осим претњи споља, постоје и изазови изнутра с којима се данас суочавају готово све земље. Различите терористичке акције препознате су као могућа претња. Наше ратно ва-

здухопловство спремно је да одговори на те и на све друге изазове, претње и ризике.

Хоће ли се с осавремењавањем ваздухоплова повећавати и број саћи налета наших пилота?

– Ситуација је већ сада знатно боља у односу на претходни период. Више нису лимитирајући фактори гориво и техника. Налет који имамо у овом тренутку довољан је за одређену групу пилота, док ће се на повећаном броју сати у ваздуху „порадити“ с млађим ваздухопловцима. Увођењем нових летелица повећаће се налет како би пилоти били у тренажу. Настојимо да број сати у ваздушном простору подижемо из године у годину како би се приближили светским стандардима – од 100 до 150 сати налета. На савременим платформама и уз довољан налет наши пилоти биће поуздан пандан колегама из окружења.

Без добре логистике нема доброг ваздухопловства.

С којим се изазовима најчешће суочавате када је реч о одржавању?

– Резервни делови били су увек ограничавајући фактор. Систем данас улаже много како би се стање унапредило. Када је о људима реч, недостатак кадра ваздухопловно-техничке службе препознат је као потенцијални проблем. Једно време смо од најбољих професионалних војника лидерским курсевима и курсевима за подофицире добијали воднике, али тешкоћу представља чињеница да је недовољно формацијских места за почетне дужности подофицира. Охрабрује, међутим, то што ће следеће године у саставе РВ и ПВО стићи прва генерација ученика Средње стручне војне школе који су специјализовани за ваздухопловно-техничко наоружање. Биће потребно још времена да овладају неопходним вештинама, али, срећом, у јединицама још увек имамо људе који су искусни и стручни, спремни да им пренесу знања.

Добри међуљудски односи, брига о сваком припаднику јединице којом командујете и висок сивејен ис-

ДЕТЕ ОРЛА

– Модернизацију јуришног авиона „орло“ доживео сам врло емотивно, с обзиром на то да на њему летим читаву пилотску и војничку каријеру. Припадам првој класи питомаца-пилота који су на Ваздухопловној академији пилотирали овом летелицом, генерацији коју су прозвали „децом орла“. Сматрам да је реч о добром и поузданом ваздухоплову, који ме до сада никада није изневерио – каже пуковник Дејан Васиљевић, пилот, командант који и у овим годинама бележи више од сто сати налета годишње у том млазном борбеном авиону – и као пилот и као инструктор летења.

Ћравношћи летелица најбоље описују 98. ваздухопловну бригаду. Како то постижете?

– Кључну улогу има морал људи, који је на изузетно високом нивоу, као и висок ниво стручности за послове којима се одржава овакав ниво исправности технике. Ми смо јединица чија је попуњеност професионалним војницима изнад 90 одсто, што није у вези само са местом базирања јединице, већ са добрим међуљудским односима и бригом о сваком припаднику јединице. Јединица је лоцирана на две локације – у Лађевцима и Нишу, што нам не представља проблем у раду. Иако у Нишу нема хангара већ се техника чува и одржава на отвореном простору, она је у потпуно исправном стању. Охрабрује и што се обнављају смештајни капацитети који су порушени 1999. године. Очекујемо да ћемо већ на пролеће наредне године технику на Аеродрому „Ниш“ ставити „под кров“.

О Знања и вешћине најчешће провераваће заједничким вежбама с јединицама Копнене војске. Ипак, није вам стидно ни учешће на међународним увежбавањима и војним парадама. Шта Бригаду очекује у наредном периоду?

– С јединицама Копнене војске реализовали смо више сложених вежби на Интервидовском полигону „Пасуланске ливаде“ ради увежбавања заједничког садејства. Осим тога,

учествујемо и на вежбама које планира Команда РВ и ПВО, а неретко и у задацима треће мисије, како бисмо пружили помоћ цивилном становништву.

Предстоји нам заједничка вежба с румунским колегама „Air solution“, крајем септембра, у којој ћемо први пут учествовати с „орлом“, и парада поводом Дана примирја у Првом светском рату.

Истовремено, извршавамо и редовне задатке, међу којима нам је, уз одржавање тренаже, најважнија преобука пилота за авион „орло“. Три пилота су у потпуности завршила преобуку, а за пет пилота је у току. Циљ нам је да сви пилоти ловачко-бомбардерске ескадриле буду преобучени и обучени за летење на авиону „орло“.

О С каквим очекивањима припадници рода авијације очекују свој празник?

– Овај 2. август дочекујемо с великим оптимизмом. Данас је Ратно ваздухопловство снажније, а сигуран сам да авијацији тек предстоје бољи дани. Техника, која полако улази у јединице, ојачаће и наше Ваздухопловство и Војску Србије, и биће снажан фактор одвраћања од било каквог угрожавања споља, јер имамо људе с потребним знањем, професионалце и патриоте, који су спремни да издрже све напоре који се пред њих постављају. ■

Мирјана КРСТОВИЋ

МИНИСТАР ОДБРАНЕ АЛЕКСАНДАР ВУЛИН У КИНИ РАЗВОЈ У КОРАК СА СВЕТОМ

Први човек нашег система одбране боравио је, од 23. до 27. јула, у Народној Републици Кине. Званичну посету најмногољуднијој земљи света, чија економија и привреда, а с њима и војска, бележе убрзани развој, министар Вулин искористио је да се састане са кинеским званичницима, обиђе њихове фабрике наменске индустрије и разговара о могућностима унапређења сарадње између Србије и Кине у области одбране.

Првог дана посете министар је са сарадницима обишао две кинеске компаније наменске индустрије – „AVIC” и „CATIC”, које се баве развојем и производњом авиона, хеликоптера, беспилотних летелица и ПВО система.

– Данас сам овде да бих видео шта кинески партнери производе и шта могу да нам понуде. Најпре смо заинтересовани за освајање технологија којима бисмо и ми били у стању да производимо различите системе, а онда, на-

равно, и за одређене готове борбене системе, који могу значити нашој војсци. За Војску Србије значајно је да ухвати корак са светом – изјавио је министар Вулин, додајући да она тридесетак година није обнављана и да смо због тога технолошки заостајали за многим армијама света.

Ипак, према његовим речима, од доласка садашњег председника Републике Србије на место министра одбране до данас чине се велики напори да се надокнади тај заиста велики заостатак.

Циљ који постављамо

– Циљ који и ми себи постављамо јесте да достигнемо ниво обучености и опремљености коју има Народноослободилачка војска Кине. Наше армије ће у будућности сарађивати управо у те две области – изјавио је српски министар одбране, који је током другог дана боравка у Кини

Традиционално добри односи двеју земаља имају простора за додатно унапређене, посебно у областима одбране – обука, школовање, опремање и размена искустава и знања из домена сајбер ратовања, као и сарадња наших наменских индустрија – закључци су званичника Србије и Кине после петодневне посете српске делегације кинеској престоници

Српског министра одбране дочекао је заменик команданта Треће гардијске дивизије старији пуковник Ли Ли, који је у име својих припадника госту пожељео срдану добродошлицу и изразио искрену наду да ће српска и кинеска армија наставити дугогодишње пријатељство, као и размену знања.

У част наше делегације, војници кинеске елитне дивизије извели су тактички приказ – гађање стрељачким наоружањем, борилачке вештине и противтерористичку вежбу у урбаним условима.

Министри одбране Србије и Кине

обишао њихову елитну Трећу гардијску дивизију, задужену за одбрану Пекинга.

Министар Вулин је истакао да одговарајућа помоћ коју кинеска страна врло често пружа нашој војсци мора бити на одговарајући начин искоришћена.

– Захваљујући личним односима поверења и међусобног уважавања између врховних команданата Народноослободилачке војске Кине Си Ђинпинга и Војске Србије Александра Вучића, две армије сарађују на много вишем нивоу него што је то било до сада.

Како истиче министар Вулин, односи између два прва човека наших армија и односи између две војске су на историјски највишем нивоу, што се види по начину на који се Народноослободилачка армија Кине односи према нама. Сарадњу ћемо у будућности продубљивати и додатно развијати, посебно у областима размене технологија и знања, обуке и опремања – поручио је први човек нашег система одбране.

Поштовање Војске и народа Србије

Трећег дана посете, министра одбране је, уз највише војне почести, дочекао кинески колега генерал Веи Фенгхе. Министар Националне одбране Народне Републике Кине генерал Фенгхе је рекао да гаји велико поштовање према српској војсци и изразио дивљење према начину на који су се њени припадници 1999. године супротставили агресији НАТО-а. Истакао је да је „Војска Србије величанствена војска, као и српски народ“.

Министар Фенгхе поручио је да је сигуран да ће посета министра Вулина допринети учвршћењу пријатељства две земље и односа две армије, али и сарадње у области наменске индустрије. Изразио је велико поштовање према председнику Републике Србије и врховном команданту Војске Србије Александру Вучићу и његовој прин-

ципијелној и доследној политици када је реч о односу према Кини, међународном праву, иницијативи „Један појас, један пут“, као и када се говори о иницијативама које Кина спроводи, при чему се ослања и на подршку Србије.

Према речима министра Вулина, Кина посматра Србију као стратешког партнера, као земљу која заслужује поштовање и сваку подршку, без обзира на њену величину и географску удаљеност.

Српски и кинески министри одбране сагласили су се да је сарадња две војске на највишем нивоу до сада.

– Никада до сада нисмо имали тако плодну сарадњу, а сада ћемо је наставити и унапредити. Добићемо прилику да научимо и поделимо знања с кинеском армијом и када је реч о сајбер ратовању. Претња која долази из сајбер простора свакако је нешто о чему ми не знамо довољно, а Кина је једна од технолошки најснажнијих држава на свету и њена подршка ће нам много значити да се при-

Обилазак фабрика наменске индустрије

СРПСКА ДЕЛЕГАЦИЈА У КИНИ

У делегацији Републике Србије, уз министра Александра Вулина, били су и помоћник министра за политику одбране Милан Мојсиловић, помоћник министра за материјалне ресурсе Ненад Милорадовић, директор Инспектората одбране генерал-мајор Горан Радовановић, начелник Штаба Команде за обуку бригадни генерал Дејан Јанковић и заменик директора Војнообавештајне агенције пуковник Зоран Стојковић.

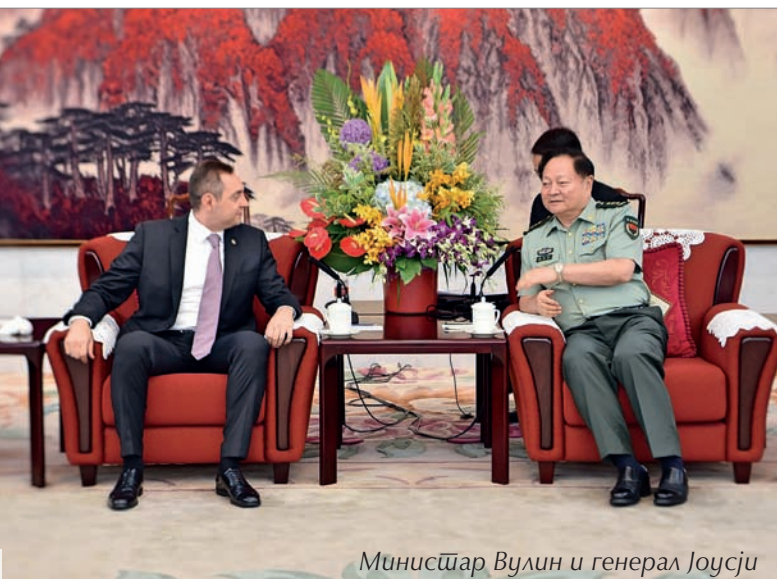
Разговори са представницима кинеске наменске индустрије

ЕЛИТНИ ЧУВАРИ ПЕКИНГА

Током боравка у кинеској престоници, српски министар одбране имао је прилику да се увери у оспособљеност припадника Треће гардијске дивизије, елитне кинеске јединице, основане 1927. године. Тај састав броји више од 11.000 војника. Њени припадници учествовали су у више од 2.000 важних борби – ослободилачком рату, рату против Јапана, као и против САД у Северној Кореји. У мирнодопском периоду били су учесници готово свих парада.

Трећа гардијска дивизија намењена је за одбрану Пекинга, а њен основни задатак у миру јесте реализација обуке и одржавање способности за одбрану од напада с копна, учешће у здруженим операцијама ПВО, извођење противтерористичких операција и операција подршке, као и пружање помоћи цивилним властима у случајевима природних и других катастрофа, те подршка у реализацији значајнијих инфраструктурних пројеката.

Министар Вулин и генерал Јоусји

На Тргу Тјенанмен

премимо за потпуно нове претње и изазове – нагласио је министар Александар Вилин. Такође, најавио је да ће мо сарадњу унапредити и у области школовања, тако да ће знатно већи број кинеских официра долазити на школовање у Србију, као што ће и наши кадрови бити упућивани у најпрестижније универзитете Кине.

– Размењиваћемо и инструкторе за обуку специјалних јединица, те једни друге упознати са системом и начином рада најелитнијих састава наших војски. Много је области у којима Војска Србије и Војска Народне Републике Кине могу да сарађују – нагласио је министар Вулин, додајући да је састанак потврдио да су нам сва врата у Кини отворена и да, захваљујући личном односу нашег и кинеског председника, Кина Србију доживљава као искреног пријатеља коме је спремна да помогне.

Нашој су земљи у Кини врата отворена

Током боравка у Кини, министар Вулин састао се и с потпредседником Централне војне комисије генералом Џанг Јоусјиаом.

– Потпредседник Централне војне комисије, која је у Кини најважнији орган када се говори о управљању

ПРИВИЛЕГИЈА ЗА ПОСЕБНЕ ЗВАНИЧНИКЕ

Током посете кинеској престоници, министар одбране Републике Србије и заменик директора Канцеларије за међународну војну сарадњу Централног војног комитета Народне Републике Кине положили су венац на споменик народним херојима на Тргу Тјенанмен.

Треба рећи да се полагање венаца на Тргу Тјенанмен организује само за званичнике из земаља с којима Кина има највиши ниво политичких односа, а боравак на платоу око споменика сматра се привилегијом резервисаном искључиво за посебне званичнике.

Њиховом народноослободилачком војском, изразио је подршку даљој сарадњи између наших војски и обећао да ће се лично заложити да се Србији помогне више него до сада у свим областима, нарочито у обуци и опремању – рекао је министар Вулин после састанка, истичући да се уверио да су Србији сва врата у Кини отворена.

Кинеске домаћине српски министар одбране информисао је о току и развоју преговора које Србија води у Бриселу.

– Још једном сам нагласио да је за нас војска такозваног Косова апсолутно неприхватљива, као и свако кршење Резолуције Савета безбедности Уједињених нација 1244, за шта сам добио пуну подршку домаћина. И они сматрају да ништа што није у складу с том Резолуцијом не сме и не може да се деси на простору Косова и Метохије – рекао је министар Вулин.

Домаћини су министру Вулину упутили позив за учешће на Међународном безбедносном форуму који се у октобру одржава у Кини.

Министар одбране Народне Републике Кине генерал Веи Фенгхе и потпредседник Централне војне комисије генерал Џанг Јоусјиа прихватили су позив нашег министра одбране да у наредном периоду посете нашу земљу. ■

НОВИ ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ

СИСТЕМСКЕ ПРОМЕНЕ

Поводом доношења нових закона у области одбране, у Секретаријату Министарства одбране кажу да су измене и допуне Закона о одбрани, као и осталих системских закона, условљене потребом да се отклоне проблеми и недостаци уочени у примени прописа и аката којима се уређује систем одбране, изврши усаглашавање с променама у правном систему Републике Србије насталим након ступања на снагу последњих измена и допуна овог закона (фебруар 2015. године) и отклоне уочене правне празнине и непрецизности у појединим решењима које стварају тешкоће у тумачењу одредаба закона.

У том смислу, кад је реч о *Изменама и допунама Закона о одбрани*, предвиђено је да Годишњи извештај о стању припрема за одбрану усваја Влада и о томе извештава Народну скупштину, као и да га на седници разматра надлежни скупштински одбор, што је било неопходно, имајући у виду да је реч о строго поверљивом документу.

Прецизиране су надлежности у погледу недостајућих овлашћења за доношење аката или допуна надлежности Министарства одбране које се односе на планирање, припрему и контролу субјеката система одбране за извршавање задатака у ратном и ванредном стању, програме обуке, уређивање и спровођење планова обуке у сарадњи са субјектима система одбране, саобраћај

и транспорт људи и средстава у систему одбране, затим, појам заштитних зона око војних комплекса и војних објеката, поступак доношења аката о организацији Министарства и Војске, израду предлога средњорочног и финансијског плана, те планирање развоја система одбране.

Прописана је могућност оснивања буџетског фонда ради обезбеђења средстава за унапређење службе трагања и спасавања војних ваздухоплова и учешћа у систему трагања и спасавања за потребе цивилног ваздухопловства, чиме се доприноси квалитету и ефикасности њеног рада.

Проширен је, такође, делокруг војних установа организационо и функционално везаних за Министарство одбране, привредних друштва, предузетника, јавних предузећа и установа које, осим послова логистичке подршке, могу обављати и друге послове за потребе Министарства одбране и Војске Србије.

Брисана је законска норма у делу који прописује да грађани могу истовремено имати више распореда за извршавање војне, радне и материјалне обавезе, с обзиром на то да је такво решење у пракси тешко остварљиво.

Уведена је обавеза правних лица да Министарству одбране достављају податке од значаја за одбрану, јер важећим законским решењем правним лицима није била прописана та обавеза, неопходна ради прикупљања података веома значајних, између оста-

После усвајања на седници Народне скупштине, у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 36/18, објављени су *Закон о изменама и допунама Закона о одбрани, Закон о изменама и допунама Закона о Војсци Србије, Закон о изменама и допунама Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије, Закон о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези, Закон о војном образовању и Закон о производњи и промету наоружања и војне опреме*

лог, за билансирање потреба и могућности и давање задатка субјектима система одбране.

Омогућено је стицање статуса удружења од посебног значаја за одбрану удружењима која своје деловање тежишно заснивају на областима од значаја за одбрану и својим програмима, активностима, масовношћу и организованошћу доприносе јачању система одбране.

Секретар Министарства одбране Зоран Лазић напомиње да је лицима која обављају послове планирања одбране и руковоцима планова одбране у државним и другим органима, привредним друштвима, осталим правним лицима и предузетницима од значаја за одбрану, посебно прописана обавеза поседовања одговарајућег сертификата у складу са законом којим се уређује заштита тајних података, чиме се додатно штите строго поверљиви подаци садржани у плановима одбране.

– Прецизирано је који су то тајни подаци од значаја за систем одбране који се не могу учинити доступним јавности, како би се спречило да њиховим откривањем неовлашћеним лицима настане штета за систем одбране и националну безбедност Републике Србије. Предложена измена не представља сметњу да се ти подаци доставе надлежним органима, у складу са законом и у законском поступку. Влада ће на предлог Министарства одбране ближе уредити критеријуме за одређивање података и по-

слова од значаја за систем одбране који се морају чувати и штитити применом посебних мера безбедности у складу са законом. Дакле, овим законом се посебно одређују тајни подаци од значаја за систем одбране које су у обавези да примењују сви субјекти система одбране. Тиме се ствара правни основ за одређивање и заштиту тајних података који су од значаја за систем одбране и Војску, а који настају у раду и органа јавне власти и осталих субјеката система одбране, што ће ближе уредити Влада. Овде се посебно има у виду да је у многим државама искључена могућност приступа тајним подацима и информацијама које се односе на систем одбране, националну безбедност и војску – каже Лазић.

Такође, утврђен је појам стабилне специфичне опреме и прописана обавеза вршења техничке контроле над том опремом, чиме се доприноси сигурности њене употребе.

Прописано је и да Војно правобранилаштво може ангажовати судске вештаке с листе судских вештака, да се за војног правобраниоца и његове заменике могу поставити лица која нису из састава професионалних припадника Војске Србије, те да професионални припадници Војске који обављају административно-техничке и друге пратеће послове имају статус запослених у Војном правобранилаштву, чиме се доприноси унапређењу квалитета и ефикасности његовог рада.

Имајући у виду да, поред државних службеника и намештеника и професионалних војних лица, послове државне управе у Министарству одбране и Војсци Србије врше и војни службеници и намештеници (цивилна лица на служби у Војсци), прецизирана је законска одредба која то питање уређује, чиме је извршено њено усклађивање с фактичким стањем.

Закон о изменама и допунама Закона о Војсци Србије

Усвојеним изменама створени су услови за обезбеђење повољнијег положаја професионалних припадника Војске Србије, посебно професионалних војника, подофицира и официра у радном односу на одређено време, прецизније дефинисање статуса цивилних лица на служби у Војсци, као и ближе уређивање постојећих и успостављање нових врста стања у служби официра и подофицира.

Додатно је дефинисан појам службе у Војсци Србије, тако што се том службом сматра и вршење дужности цивилних лица на служби у Војсци распоређених у Министарство одбране, имајући у виду да, поред државних службеника и намештеника и професионалних војних лица, послове државне управе врше и војни службеници и намештеници, односно цивилна лица на служби у Војсци.

Прецизирају се и надлежности министра одбране у погледу овлашћења за доношење аката о организацији Министарства одбране и Војске Србије, плана истраживања и развоја за средства наоружања и војне опреме и уређења начина и поступка истраживања развоја производње, промета и набавке наоружања и војне опреме за потребе наше војске, као и аката о пријему припадника страних оружаних снага у војнообразовне институције Министарства одбране ради школовања, односно усавршавања.

– Подизањем старосне границе на 43 године живота стварају се повољнији услови да подофицир који је стекао одговарајуће високо образовање може да се унапреди у чин потпоручника. Обезбеђује се повољнији положај професионалних војника, подофицира и официра на служби у Војсци Србије на одређено време, подизањем старосне границе до које се може обнављати уговор о раду на 53 године живота, а за поједина формацијска места или одређене специјалности до испуњења услова за одлазак у пензију сходно прописима којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање – наводи секретар Министарства одбране Зоран Лазић.

Ради регулације статуса оружја који је велики број професионалних војних лица набавио деведесетих година преко Министарства одбране, министар одбране овлашћује се да уреди начин држања, ношења и располагања кратким ватреним оружјем и муницијом које су официри и подофицири набавили на тај начин, добили на поклон или као награду за резултате постигнуте у служби, а војна полиција се овлашћује за издавање одобрења за набављање, дозвола за држање и ношење оружја, као и за вођење евиденције о том оружју.

Усаглашавањем с одредбама Закона о Полицији, овлашћења службених лица војне полиције изједначавају се са овлашћењима полицијских службеника (могу да примењују полицијске мере и радње и полицијска овлашћења).

– Цивилним лицима на служби у Војсци Србије, према садашњем законском решењу, била је ускраћена могућност заступања, односно постављења на формацијским местима професионалних војних лица у Министарству одбране, што је овим изменама омогућено. Истовремено, прописано је да официри и подофицири с одговарајућим образовањем могу заступати или бити постављени на формацијско место војног службеника/на-

мештеника или радно место државног службеника/намештеника, што им до сада није било омогућено. Сем тога, ствара се основ да министар одбране, без претходно закљученог међународног уговора, по основу објављеног конкурса, може одобрити професионалним војним лицима ангажовање у структурама међународне организације или регионалне иницијативе, која за време таквог ангажовања не остварују права која проистичу из службе у Војсци Србије. Прописивањем могућности за распоређивања официра и подофицира у току службе из једне организационе јединице у другу због постављења на друге дужности, приликом чега се не мења место службовања, направљена је разлика у односу на премештање официра које је ограничено на пет премештаја – каже Лазић.

Прецизније је уређено школовање и усавршавање професионалних припадника Војске Србије, дефинисањем појма школовања уз рад и уређивањем статуса лица која су упућена на школовање, односно усавршавање.

Прописује се као могућност и ближе се уређује стање мировања у служби официра и подофицира, који се по основу решења донетог по њиховом захтеву може разрешити дужности, а упражњено формацијско место попуњити постављањем другог лица.

Ствара се основ за упућивање професионалних припадника Војске на рад у иностранство ради извршавања обавеза преузетих на основу уговора (непосредно) закљученог између домаћег и иностраног правног лица, уколико је његово извршење у интересу Републике Србије, што до сада није било прописано.

Изменама и допунама регулише се унапређење нормативног уређења плата професионалних припадника Војске Србије ради адекватнијег уређења плата приликом привременог упућивања у други државни орган и ствара се правни основ за посебно утврђивање висине накнаде трошкова за исхрану и регреса за коришћење годишњег одмора.

Такође се ствара основ да професионална војна лица могу користити плаћено одсуство приликом рођења или усвојења детета, без обзира на брачно стање, као и основ за коришћење плаћеног одсуства за опоравак лица која обављају послове на којима су изложени посебним напорима и повећаним ризицима.

Официру санитетске службе и официру у звању наставника на служби на Универзитету одбране може се, уз његову сагласност, продужити служба у Војсци Србије до 65 година живота, имајући у виду да њихова стручна знања доприносе усавршавању млађих лекара, наставника и научних сарадника, што доприноси континуитету у квалитету пружања здравствене заштите, реализације наставе, односно научних пројеката.

Утврђују се услови за престанак службе професионалних војних лица за време ратног стања, што представља законодавну материју, а до сада није било регулисано.

При избору цивилног лица за пријем на службу у Војсци Србије омогућава се додатно вредновање чињенице да је кандидат супружник и члан породице погинулог, умрлог или премештеног професионалног војног лица, односно дете палог борца.

Прецизније се уређују надлежности за решавање о управним стварима у првом степену тако што се начелнику Генералштаба омогућава да одреди и лица која нису на дужности старешине јединица, команди и установа да решавају у управним стварима. Према важећем решењу у јединицама и командама у којима је место начелника остало упражњено, није се могло одредити лице надлежно за одлучивање у првостепеном управном поступку.

Прописује се да судије поротници Вишег војног дисциплинског суда, поред професионалних војних лица, могу бити и цивилна лица са завршеним правним факултетом и положеним правосудним испитом на служби у Војсци Србије.

Закон о изменама и допунама Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије

Под заставом Уједињених нација и Европске уније на изградњи и очувању мира тренутно су ангажована 322 припадника Министарства одбране и Војске Србије. Сагледавањем ефеката примене у пракси, оцењено је да је неопходно покренути процедуру измена и допуна важећих законских решења како би се омогућило ефикасније доношење неопходних одлука, односно отклонили проблеми који су се јављали приликом усвајања Годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама.

Наиме, дошло се до закључка да није неопходно да Народна скупштина, као до сада, сваке године поново одобрава ангажовање Војске Србије и других снага одбране у истим мултинационалним операцијама, нарочито када се има у виду да су се до сада донети годишњи планови употребе заснивали на готово истим елементима.

Уместо тога, предвиђа се да Народна скупштина на предлог Владе доноси временски неограничену одлуку о учешћу у мултинационалним операцијама, у којој ће бити наведене све мултинационалне операције у којима су припадници наше војске и других снага одбране упућени или би се у њих могли упутити на основу закључених уговора, њихов мандат и укупан број припадника који се може упутити, што је до сада било садржано у Годишњем плану употребе.

У складу с уставним овлашћењем да одлучује о употреби Војске Србије ван граница Републике Србије, том одлуком Народна скупштина и даље одлучује у које мултинационалне операције се могу упутити припадници Војске и одређује укупан број који у њима могу бити ангажовани.

Одлука Народне скупштине важи до истека мандата, односно до евентуалног повлачења припадника Војске Србије пре истека мандата одређене мултинационалне операције.

На основу одлуке Народне скупштине и ради њене реализације, Влада као оперативнији орган сваке године доноси План реализације учешћа Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама за наредну календарску годину, а после усвајања буџета за ту годину, чиме се избегава могућност да дође до прекида у ангажовању припадника наше војске у мултинационалним операцијама, када су се одлуке Народне скупштине доносиле на нивоу календарске године.

Додатно се прецизира да учешће припадника Војске Србије, осим на националним, безбедносним и одбрамбеним, мора бити засновано и на спољнополитичким приоритетима и интересима Републике Србије за сваку конкретну мултинационалну операцију.

Влада има обавезу да, у првом тромесечју текуће године, усвоји Извештај о извршавању годишњег Плана реализације за претходну годину и о њему информисе Народну скупштину и председника Републике, а обавеза информисања прописује се и у случају окончања, промене мандата, задатка или превременог завршетка мултинационалне операције, односно осталих битних околности које утичу на мандат и задатак мисије.

На основу досадашње праксе уочена је потреба да се у зони операције упуте и лица која ће пружити подршку снагама непосредно ангажованим у извршавању мандата мисије за ефикасно и безбедно извршавање њихових задатака. Послови које та лица обављају у зони операције представљају радне задатке за које су оспособљени и на којима су редовно ангажовани. При том, у зони операције изложени су истим ризицима и претњама као лица непосредно ангажована на извршењу мандата мисије, због чега се усвојеним решењем омогућава да и поменута лица под истим условима бораве у зони мултинационалне операције, уз ограничење максималног трајања таквог ангажовања.

Ради усмеравања и координације активности надлежних органа државне управе у вези са учешћем Војске Србије и других снага одбране у конкретној мултинационалној операцији, предвиђено је успостављање координационог тела, чије би задатке и начин рада утврдила Влада.

Прецизира се да правила ангажовања утврђују Уједињене нације, Европска унија или други системи колективне безбед-

ности за конкретну мултинационалну операцију, а не као до сада министар одбране. У случају потребе Влада би утврђивала национална ограничења за учешће у конкретној мисији.

Ближе се уређују посебна права и поједина лична права учесника у мултинационалној операцији (право на месечну накнаду за учешће у мултинационалној операцији, право на осигурање, накнада штете...). Истовремено се дефинише овлашћење министра одбране за доношење прописа о ближим условима и начину остваривања појединих права припадника Војске Србије.

Прибављање покретних ствари у јавној својини, радова и услуга врши се у земљи, али када је то неопходно предвиђено је да се може вршити и у иностранству. Влада се овлашћује да пропише начин прибављања и располагања покретним стварима, начин вођења евиденције, као и начин прибављања радова и услуга у иностранству.

Претходни Закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Србије донет је 2011. године, када је тежиште ангажовања српске војске у мултинационалним операцијама било на појединачним дужностима и мањим саставима нивоа одељења или групе.

– Потреба за доношењем допуна и измена Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Србије неопходна је због решења одређених питања која су се наметнула проширењем учешћа наших припадника у мултинационалним операцијама, односно ангажовањем контингента у тим зонама – каже заменик команданта Центра за мировне операције пуковник Никола Дејановић, напомињући да се кључне измене односе на могућност адекватније подршке припадницима Војске Србије који учествују у мисијама.

Измене и допуне Закона, каже он, омогућиће формирање и упућивање тимова који ће пружити подршку контингентима у зону мултинационалне операције. Њихово ангажовање трајаће до 45 дана и имаће права на месечну накнаду и лично осигурање од болести, ризика рањавања, тежих повреда, инвалидитета или смрти као и остали мировњаци.

– Осим наведеног, нова регулатива омогућиће оснивање Тела за координацију послова и усмеравање активности у вези с учешћем Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама. То тело ће, осим представника Министарства одбране, чинити и представници министарстава спољних послова, унутрашњих послова, финансија и здравља – објашњава пуковник Дејановић и додаје да ће то тело бити задужено за усмеравање активности надлежних органа ради ефикаснијег планирања, припреме, ангажовања, редовних ротација, повлачења и осталих активности у складу с националним, безбедносним и одбрамбеним интересима Републике Србије.

Измене и допуне тог закона, такође, прецизније регулишу права наших припадника у мисијама, као и право које није било дефинисано претходним Законом, а односи се на накнаду трошкова превоза до места становања и назад у случају смрти крвног сродника у првој линији (супружника, ванбрачног партнера, пасторка, усвојитеља и усвојеника, браће и сестара).

У нова законска решења „уткана“ су и позитива страна искуства, на шта Србију обавезује и регулатива Уједињених нација и Европске уније, као организација под чијим мандатом наши мировњаци учествују у мисијама.

– Планирано је да наша војна болница у ЦАР-у прерасте с нивоа 2 на ниво 2+, што подразумева да ће Република Србија бити у обавези да обезбеди самостално функционисање болнице у смислу подршке, а што је до сада била обавеза Уједињених нација – каже заменик Центра за мировне операције, напомињући да се бројно стање људства мења сходно изменама мандата и задатака сваке мисије појединачно.

Закон о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези

Према речима пуковника Мише Крговића из Управе за обавезе одбране Министарства одбране, мењају се допуњују или бришу одређени чланови које је „прегазило“ време и чије су одредбе одавно „зреле“ за прилагођавање новим условима. Реч је, наиме, о одредбама једанаест чланова досадашњег Закона о одбрани, чијим се изменама омогућава ефикасније организовање послова из области војне, радне и материјалне обавезе, која се, свакако, уређује и посебним законом.

– Законом о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези раздвојене су и прецизиране надлежности између организационе јединице у седишту Министарства одбране у чијем делокругу су послови војне, радне и материјалне обавезе и територијалних органа Министарства који су јој потчињени. Изменама и допунама овог закона превазиђени су проблеми и недостаци уочени у његовој досадашњој примени, чиме је обезбеђено квалитетније и ефикасније организовање и спровођење војне, радне и материјалне обавезе. Тако је органима аутономних покрајина и органима јединица локалне самоуправе уведена обавеза да поред просторних и техничких услова за рад територијалних органа Министарства одбране, обезбеде и њихову заштиту и обезбеђење, чиме се доприноси заштити тајних података чије би отицање имало несагледиве последице по одбрану и безбедност земље – каже пуковник Крговић.

Уведен је курирско-позиварски систем за потребе позивања обвезника војне и радне обавезе и власника ствари из пописа у ратном и ванредном стању, као и позивање грађана ради обучавања за одбрану земље, чиме се обезбеђује планско и организовано позивање наведених категорија обвезника.

Проширен је делокруг регрутне комисије, која поред оцене способности за вршење војне службе регрута, сада даје и оцену способности за лица у резервном саставу. Истовремено, прописано је и овлашћење те комисије да оцену способности може дати и на основу медицинске документације војног обвезника који болује од неизлечиве болести и због тога није у могућности да се одазове позиву за вршење лекарских и других прегледа у овлашћеној здравственој установи.

– Прописује се да се војни обвезници распоређени у Безбедносно-информативној агенцији не позивају на војну вежбу, већ да своје обавезе извршавају у складу са *Законом о безбедносно-информативној агенцији*, чиме су изједначени са војним обвезницима који су распоређени у МУП-у, а који се, такође, не позивају на војну вежбу, већ своје обавезе извршавају у складу са *Законом о Полицији*. Прецизира се трајање обуке припадника пасивне резерве, при чему се прави разлика у трајању обуке. Наиме, лица која су одслужила војни рок с оружјем имају обуку 20 дана, а лица која нису одслужила војни рок с оружјем имају обуку 25 дана у току календарске године, чиме се обезбеђује одговарајућа и потпуна обука ових категорија лица за одбрану земље – наводи пуковник Крговић.

Уместо да одобрење регруту или лицу у резервном саставу за боравак у иностранству дуже од шест месеци издаје Министарство одбране прописано је да ту врсту одобрења издају територијални органи Министарства у чијим евиденцијама се лица воде, што омогућава потпуније и ефикасније поступање по поднетим захтевима.

Прецизиране су сметње које су од значаја за давање сагласности за отпуст војног обвезника из држављанства Републике Србије, чиме је извршено усаглашавање с одредбама *Закона о држављанству*.

На потпунији начин уређене су накнаде путних и других трошкова које припадају војним обвезницима у вези с вршењем војне обавезе и накнаде које припадају грађанину позваном ради обучавања за одбрану земље, чиме су прецизно дефинисане ситуације када војним обвезницима и грађанима позваним ради обучавања за одбрану земље припадају предметне накнаде.

Одређивањем категорија грађана за обучавање за потребе одбране земље доприноси се jaчању система одбране и националне безбедности.

Територијалним органима Министарства одбране уведена је обавеза да податке о обвезницима војне и радне обавезе, као и власницима ствари из пописа, обрађују, користе и чувају у складу с прописом који уређује заштиту података о личности.

Радна обавеза усаглашена је с важећим законским прописима из области одбране, цивилне заштите и рада.

Утврђена је обавеза власника ствари да се одазове позиву територијалног органа ради саопштавања распореда и прегледа ствари као и мере против власника ствари који не извршавају законску обавезу, чиме се обезбеђује квалитетна попуна стварима из пописа за субјекте система одбране, првенствено за потребе ратних јединица Војске Србије.

Казнене одредбе тог закона усаглашене су с важећим одредбама *Закона о прекршајима*. Такође, брисане су поједине одредбе *Закона*, имајући у виду да су питања која су њима била регулисана уређена другим законима.

Закон о војном образовању

Анализом постојећег стања нормативне уређеност система војног образовања дошло се до закључка да важећи *Закон о војним школама и војним научноистраживачким установама* који датира од 1994. године није усклађен с прописима који уређују систем образовања у Републици Србији.

Наиме, процес усклађивања прописа о војном школству са системом образовања у Србији започет је 2010. године изменама *Закона о високом образовању*, те су наведеним *Законом* препознате високошколске установе и студијски програми за потребе војног образовања. Међутим, материја високог војног образовања није уређена на системски начин.

Процес усклађивања настављен је доношењем новог *Закона о високом образовању* 2017. године, где је у члану 51. препознато војно образовање. С друге стране, специфичности средњошколског војног образовања нису биле препознате важећим прописима у систему образовања у нашој земљи.

Стога је Сектор за људске ресурсе Министарства одбране, као носилац функције образовања у систему одбране, у сарадњи с Универзитетом одбране и другим организационим јединицама Министарства одбране и Војске Србије, закључио да је неопходно нормативно уредити специфичности војног образовања ради усаглашавања с важећим прописима на нивоу земље.

Циљеви који су били постављени пре почетка рада на доношењу *Закона о војном образовању* првенствено су се односили на завршетак процеса усклађивања прописа о војном образовању с прописима о образовању у Републици, отклањање проблема који су се наметнули приме-

ном важећег Закона о војним школама и војним научноистраживачким установама (чије многе одредбе су у супротности с важећим прописима и чија примена захтева компликована правна тумачења како би се утврдило које се одредбе могу примењивати), допринос правној сигурности, извесности и решавању питања статуса, организације и рада војношколских установа.

Такође, закључено је да би се доношењем Закона о војном образовању који ближе уређује специфичности војног образовања довршио процес усклађивања са законима из области образовања на нивоу Србије (Закон о високом образовању, Закон о средњошколском образовању, Закон о дуалном образовању и слично), након чега би војношколске установе могле постати интегрални део образовног система Републике Србије.

Законом о војном образовању уређују се циљеви и начела војног образовања, специфичности војног образовања у односу на образовни систем Србије, школовање, усавршавање и војно стручно оспособљавање за потребе одбране и Војске Србије.

Законом су јасно дефинисане области планирања и организовања војног образовања, посебни услови и начин остваривања наставних и студијских програма, положај наставника, ученика, кадета односно студената и полазника, финансирања војношколских установа, као и питања од значаја за функционисање и развој војног образовања.

Поред наведеног, доношење Закона о војном образовању омогућава доношење подзаконских аката којима ће детаљно бити регулисан систем војног школства као неодвојивог дела образовног система у Републици Србији.

Закон о производњи и промету наоружања и војне опреме

Претходни Закон о производњи и промету наоружања и војне опреме (НВО) био је на снази од 1996. године и уређивао је производњу и промет у земљи као делатност од општег интереса. У многим сегментима биле су неопходне његове измене имајући у виду промене настале у држави, државним органима, организацијама и предузећима, на тржишту и у ширем окружењу, што је захтевало иновирани приступ тој проблематици.

Основни разлози за доношење новог закона у тој области јесу успостављање стабилног контролног механизма у производњи и промету НВО, стварање претпоставки за унапређење области производње и промета НВО, потпуније дефинисање појмова који припадају категорији НВО и њихово усклађивање с прописима

Европске уније, утврђивање критеријума за оцену испуњености услова за производњу НВО, те дефинисање услова и начина формирања групације Одбрамбена индустрија Србије (ОИС), дефинисање начина и нивоа страних улагања, поступака приватизације произвођача НВО, као и начина решавања друштвеног капитала.

Један од кључних ефеката новог Закона о производњи и промету НВО јесте успостављање јачих контролних механизма у области производње и промета, што се постиже означавањем производње НВО као делатности од стратешког интереса, као и прецизнијим дефинисањем ранијих појмова и увођења и разраде нових појмова, чиме ће се превазићи недоумице које су се појављивале у пракси (сврставање у конкретне групе НВО за поједине категорије средстава није децидно дефинисано постојећим законом). Такође и дефинисање овлашћења, услова, критеријума и процедура за издавање дозволе за производњу наоружања и војне опреме, вођење евиденције и извештавање о истом, као и околностима које доводе до одузимања дозволе за производњу, затим, дефинисање обавеза произвођача НВО за спровођење широког дијапазона безбедносних мера у областима заштите интелектуалне својине и тајних података, заштите и обезбеђења производних капацитета, безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара у складу с одговарајућим регулативама, те дефинисање осталих права и обавеза произвођача НВО у домену очувања, пренамене и заштите производних капацитета, као и утврђивање и оцењивање усаглашености са стандардима и техничким прописима.

Међу кључним ефектима јесте и омогућавање контролног спровођења процеса страних улагања у технолошку и индустријску базу Републике Србије, посебно у оне технологије које не постоје у Србији, што је постигнуто дефинисањем услова и ограничења за страна улагања у производњу наоружања и војне опреме у нашој земљи у другом делу Закона. Старим Законом о производњи и промету наоружања и војне опреме није био уређен сегмент који се односи на страна улагања, већ је то питање било регулисано Законом о страним улагањима, којим је страни улагач био условљен да не може стећи право већинског учешћа у управљању привредним друштвом.

Престанком важења Закона о страним улагањима 2015. године (када је на снагу ступио Закон о улагањима) створена је једна врста „правног вакуума“ по том питању, односно нису постојала ограничења за стране улагаче када је реч о производњи и промету НВО. Управо из тог разлога било је неопходно да се тај део детаљније разради у новом Закону о производњи и промету НВО. Одредбама новог закона омогућено је страном улагачу да

постане већински власник капитала у привредном друштву уписаном у Регистар правних лица овлашћених за обављање послова производње наоружања и војне опреме, чиме се отклања сметња у погледу учешћа страног капитала у управљању друштвом.

Изузетак је направљен код произвођача наоружања и војне опреме који припадају Групаацији Одбрамбена индустрија Србије, где страни капитал не може бити већински. Законом је недвосмислено дефинисано да државно власништво у предузећу из Групаације ОИС не може пасти испод 51 одсто.

Ту је и заштита фабрика одбрамбене индустрије у већинском државном власништву кроз формално формирање Групаације Одбрамбена индустрија Србије, односно оно што је у жаргону познато као „државна наменска индустрија“, чиме се стварају могућности да се привредна друштва ОИС, као државна предузећа од стратешког значаја, могу штитити домаћом регулативом, у границама утврђеним Уставом Републике Србије. Начин формирања и припадности Групаацији посебно су дефинисани у петом делу Закона, где је такође дефинисано и максимално учешће страног капитала у предузећу које припада Групаацији ОИС на 49 одсто, при чему је појединачно учешће максимално 15 одсто. Висина домаћег (приватног) капитала у предузећу из Групаације ОИС није посебно ограничена Законом, али само припадање Групаацији ОИС подразумева да се очува већинско државно власништво, јер је законом недвосмислено дефинисано да државно власништво у предузећу које припада Групаацији ОИС не може пасти испод 51 одсто, што је стратешки интерес државе. Формирањем Групаације ОИС постиже се и већи степен удруживања фабрика у оквиру Групаације и стварање претпоставки за освајање и израду сложених борбених платформи, чиме се знатно повећавају оперативне способности Војске Србије и јачају извозне референце.

Већи ниво инвестиционих улагања у фабрике ОИС и повећање производног и извозног потенцијала одбрамбене индустрије ће бити обезбеђени кроз спровођење Програма развоја предузећа Групаације ОИС, као и Програма развоја целокупне одбрамбене технолошке и индустријске базе Републике Србије, чије доношење од стране Владе је дефинисано новим законом.

Циљ првог програма јесте утврђивање потреба за улагањем у развој одбрамбених технологија и инвестициона улагања у постојеће капацитете произвођача наоружања и војне опреме који припадају Групаацији ОИС. Циљ другог програма је израда технолошких мапа потреба за одбрамбеним и базичним (генеричким) технологијама којима се подиже технолошки ниво свих осталих произвођача наоружања и војне опреме и њихових коопераната, као и привреде Србије у целини.

Један од кључних ефеката новог Закона јесте и решавање дуггодишњег проблема друштвеног капитала у фабрикама које послују с већинским државним капиталом.

Из Закона о приватизацији (члан 3. став 3) изузета су привредна друштва која се баве производњом наоружања и војне опреме, осим у случајевима у којима је предвиђена примена тог закона. Та мера имплементирана је у Закон о приватизацији на предлог Министарства одбране ради контролисаних приватизација свих произвођача НВО и заштите њихових производних капацитета до испуњења услова којима се обезбеђује потпуна контрола процеса производње наоружања и војне опреме, а што се постиже управо овим законом.

Законом је дефинисано да се приватизација државног капитала код произвођача НВО покрене иницијативом Владе, а по предлогу Министарства одбране, уз ограничења у смислу висине страног капитала у власништву. Исто тако регулише се да Република Србија „подржави“ друштвени капитал у предузећима, која су у саставу Групаације ОИС. При томе, за вредност преузетог друштвеног капитала Србија је у обавези да инвестира у развој капацитета за производњу наоружања и војне опреме минимално у вредности преузетог друштвеног капитала. То је сврсисходно из два разлога. Прво, коначно се решава статус друштвеног капитала и друго, максимизиран је удео капитала Републике у предузећима која припадају Групаацији ОИС (у појединим друштвима тренутни проценат капитала који је у директном власништву Републике Србије је испод 50 одсто).

Поред тога важан ефекат остварен је и стварањем претпоставки за потпуно решавање дугова фабрика ОИС према државним повериоцима из ранијих година кроз обавезну конверзију главнице дуга и отпис камате, доношењем одлуке Владе на основу које ће државни повериоци (ближе дефинисани Законом о приватизацији) конвертовати потраживања по основу главнице са стањем на дан 31. децембра 2016. и отписати дуг по основу камата произвођачу наоружања и војне опреме који припада Групаацији. Тиме се стварају услови за потпуно заокруживање процеса финансијске консолидације предузећа ОИС, који је Влада започела 2013. године.

На крају, дефинисани су услови промета НВО (куповине, продаје и послова у вези са њима) између субјеката у земљи (произвођачи, овлашћени трговци и државни органи), с обзиром на то да је спољнотрговински промет предмет Закона о извозу и увозу наоружања и војне опреме и Закона о извозу и увозу робе двоструке намене. Значајна новина у том делу јесте да Министарство одбране може куповати и продавати наоружање и војну опрему у земљи и иностранству, чиме се знатно поједностављују процедуре опремања и продаје вишкова НВО. ■

Душан ГЛИШИЋ
Мирјана КРСТОВИЋ

МИНИСТАР ОДБРАНЕ У ПОСЕТИ
СРПСКИМ МИРОВЊАЦИМА У ЛИБАНУ

ЧУВАРИ МИРА У ЗЕМЉИ КЕДРОВА

Наш допринос у UNIFIL-у је веома значајан. Где год да се појаве наши мировњаци импонују својим људским и стручним квалитетима. Ми смо, наравно, спремни и да унапредимо сарадњу с Уједињеним нацијама и обезбедимо већи број војника тамо где проценимо да је то потребно – рекао је министар одбране током обиласка наших „плавих шлемова“ и нагласио да је улагање у мировне мисије истовремено и улагање у будућност Србије.

Мало је земаља попут Србије које знају колико је важно очување мира и спречавање ратних сукоба. То је уједно и најважнији разлог што се наша земља одлучила да припаднике Војске Србије обучава и упућује у земље „крхког“ мира. Да су наше старешине и војници на висини задатка и да се њихово ангажовање у међународној заједници високо цени, уверио се средином јула и министар одбране Александар Вулин, који је, обилазећи наше припаднике у „земљи кедрова“, наилазио само на речи хвале за српске плаве шлемове.

Допринос стабилности у свету

Првог дана званичне посете мисији UNIFIL у Либану, министар одбране обишао је њену команду у Накури и Команду Сектора „Запад“. Том приликом састао се са замеником шефа Мисије Имраном Ризом и командантом Сектора „Запад“ бригадним генералом Паолом Фабријем, који су похвалили професионализам и посвећеност српских плавих беретки. Управо због тих квалитета међународна заједница рачуна на Србију и жели да ради са српском војском.

– Република Србија у овом тренутку има 322 представника у десет различитих мировних мисија, од којих је шест под командом Уједињених нација, а четири под командом Европске уније. Где год смо присутни показало се да је ниво оспособљености и квалитет наших људи изузетан. Србија ће, као војно неутрална земља, остати посвећена учешћу у мировним мисијама. Ми врло добро знамо шта значи

доносити мир, јер се и на делу наше територије налази једна мировна мисија. Ово је наш начин да другим земљама покажемо да можемо да извозимо мир и стабилност, али и потврдимо вредност наше војске – рекао је министар Вулин.

Такође, нагласио је да је поносан на припаднике Војске Србије, на њихову обученост и спремност, која је на светском нивоу, и захваљујући којој наш систем одбране стиче углед у међународној заједници.

– Не треба заборавити чињеницу да је учешће у мировним операцијама својеврстан вид дипломатије. Не само што доносимо мир, и не само што се наши момци и девојке понашају на најбољи могући начин, већ и у времену када у ове земље мир дође, када више нема потребе за војскама, има потребе за изградњом и обновом, а такве послове, по правилу, добијају земље које су учествовале у мировним операцијама. Наша војска овде, практично, полаже темељ

ским и стручним квалитетима. Ми смо, наравно, спремни и да унапредимо сарадњу с Уједињеним нацијама и обезбедимо већи број мировњака тамо где проценимо да је то потребно – рекао је министар одбране и нагласио да је улагање у мировне мисије и улагање у нашу будућност, у српску економију.

Генерал Бери је истакао да Србија, која је једна од четрдесетак земља учесница у UNIFIL-у, значајно доприноси миру у Јужном Либану.

– Српски војници распоређени су у оба сектора и у Штабу Команде мисије. Задовољан сам њиховим ангажовањем. Надам се да ће Србија наставити да шаље такве професионалце у мисију, јер су заиста добри у свом послу. Поносни смо на њихов учешће у UNIFIL-у – рекао је генерал Бери.

У Бази „7-2” министар Вулин састао се са командантом Сектора „Исток” бригадним генералом Хозеом Мартинезом Фалером, који је нагласио да је српски национални контингент у потпуности интегрисан у мултинационалну бригаду у сектору којим командује. Додао је да је лично учествовао у сертификавању српских војника пре доласка у зону операције.

– Оно у шта не сумњам јесте да су српски војници изузетни професионалци и сигуран сам да су испунили своју мисију на величанствен начин – рекао је генерал Фалеро, оцењујући да је тренутна ситуација у региону мирна и поред свакодневних мањих инцидената у близини „плаве линије”.

Живот на југу Либана

Најважнији задатак српских мировњака у Либану јесте чување мира дуж „плаве линије”, а базе у којима су смештени налазе се у секторима „Исток” и „Запад”. Да тај задатак раде професионално и одговорно сведоче похвале и веома позитивни утисци команданата шпанског и итали-

за неке будуће догађаје и отвара врата нашој привреди, као што отвара врата и нашој политици и дипломатији – рекао је српски министар одбране.

Током другог дана посете Либану министар Вулин обишао је Сектор „Исток”, базе „7-2” и „9-66”, које су под командом шпанског батаљона, а у којима је ангажован српски национални контингент. Састао се и са командантом UNIFIL-а генерал-мајором Мајклом Беријем.

Генерал Бери, који је веома задовољан резултатима које постижу српски војници ангажовани у мисији, разговарао је са министром Вулином о могућностима проширења сарадње.

– Српска војска се веома цени. Наш допринос видљив је и у UNIFIL-у. Где год да се појаве наши мировњаци импонују својим људ-

јанског контингента, у чијем су саставу, као и колега из оружаних снага које су, такође, ангажоване у мисији.

Иако је ангажовање наших мировњака у оквиру 13. ротације тек започело, може се рећи да су се добро прилагодили свакодневним задацима, као и животу и динамици у Мисији. По војничким вештинама већ их сви хвале, на смештај и храну се не жале, једино што им тешко пада јесте одвојеност од породице. Али, уз интернет и друштвене мреже комуникација са најмилијима у Србији знатно је олакшана.

ЧЕТИРИ ДЕЦЕНИЈЕ МИСИЈЕ

Привремене снаге Уједињених нација у Либану једна су од најстаријих активних мисија под окриљем Уједињених нација. Мисија је формирана 1978. године, у јеку либанског грађанског рата и израелске окупације. Зона распореда снага и извршавања задатака у саставу UNIFIL-а јесте рејон дуж 120 километара „плаве линије“ која раздваја Израел и јужни део Либана. У мисији је ангажовано око 11.000 војника из четрдесетак земаља света. Њен мандат истиче 31. августа, али ће, највероватније, бити продужен.

Свакодневни задаци одређују динамику живота и рада у мисији. Ипак, мировњаци су свесни да безбедносна ситуација у сваком трену може да се промени. То наглашава и заменик командира одељења у 2. стрељачком воду десетар Горан Ђошић, који истиче да до сада није било тешкоћа и да током патрола нису приметили значајније проблеме.

– Са локалним становништвом коректно комуницирамо. Ипак, наш основни задатак јесте надгледање мира између Либана и Израела – наглашава десетар Ђошић.

Његов колега са Базе „7-2“, заменик командира 3. одељења у 2. стрељачком воду десетар Ненад Крстев истиче да су се већ навикли на све услове које захтева боравак у мировној мисији.

– Када завршимо патролирање и вратимо се у Базу имамо мало слободног времена. Приоритет у раду нам је надгледање границе, односно линије разграничења између Израела и Либана. До сада, током месец и по дана, није било проблема. Ми ћемо се, колико је у нашој моћи, трудити да тако и остане – наглашава десетар Крстев.

Међу нашим мировњацима налази се и неколико жена, а једна од њих је поручник Марина Николић, иначе послена на Базу „Југ“ као лекар у амбуланти.

– Посао је такав да често излазим ван Базе ради пружања помоћи цивилном становништву. За жену лекара има много обавеза, нарочито у селима где је већинско

муслиманско становништво, јер ми се мештанке чешће обраћају – каже Марина, додајући да се њен свакодневни рад не разликује од оног у јединици, али да јој је увек изазов када се посећују села у којима је раније било инцидената.

Према речима десетара Александра Цветковића из Врања, добре припреме које су претходиле доласку у Мисију допринеле су да се брже прилагоде.

– Наш главни задатак у Базу јесте њено обезбеђење. Ангажовани смо, такође, 24 сата дневно. Мој посао је да надгледам камере у соби за видео-надзор, што је велика одговорност – наглашава десетар Цветковић, додајући да су тимови уиграни и да добро раде свој посао.

Десетар Горан Пешић из Врања, на дужности стрелца-болничара, каже да ангажовање у мировној мисији захтева стриктно поштовање процедура и даноноћни опрез. Говорећи о свакодневном животу, напомиње да са породицом комуницира путем интернета, додајући да највеће заслуге за бригу о деци и домаћинству припадају његовој супрузи, која је код куће и води рачуна о свему док је он у „плавим шлемовима“.

Најодговорнији старшина нашег контингента, старији национални представник у мисији UNIFIL у Либану, потпуковник Бранислав Стевановић истиче да су српски мировњаци ангажовани у оквиру шпанског контингента,

на специфичним задацима који су карактеристични за ту зону операције.

– Реч је о патролама у оквиру којих се постављају осматрачнице, као и контроле кретања дуж „плаве линије”, посебно на местима где су се у претходном периоду догађали инциденти између израелских оружаних снага и либанског становништва. Наш задатак је да свакодневно контролишемо стање у зони операције, да помогнемо либанским оружа-

ним снагама да успоставе режим контроле уз „плаву линију”, како би се у тој зони одржала стабилност у што дужем периоду – наглашава потпуковник Стевановић.

Оно по чему ће припадници 13. ротације памтити свој боравак у земљи кедрова јесте управо посета делегације Министарства одбране и Војске Србије, коју је предводио министар одбране Александар Вулин. Уз њега су наше мировњаке обишли и командант Копнене војске генерал–потпуковник Милосав Симовић, командант Четврте бригаде пуковник Слободан Стопа и начелник Управе за међународну војну сарадњу пуковник Милан Ранковић.

Дводневна посета била је прилика и за разговор са нашим „плавим береткама” који су ангажовани у тој мисији. Министар Вулин је оценио да је посао мировњака тежак, али да наши војници имају потребу да усвоје нова искуства, да нешто науче, као и да репрезентују своју земљу, помажући људима у невољи. Република Србија је, иначе, на деветом месту контрибутора у Европи.

Припадници српског националног контингента у Либану распоређени су у три базе UNIFIL-а. Ангажовани су на штабним и командирским дужностима и као елемент националне подршке. Укупно 177 српских војника размештено је у секторима „Исток” и „Запад” на позицијама „7-2”, „9-66” и „1-26”. ■

АРТИЉЕРИЈСКО-РАКЕТНЕ ЈЕДИНИЦЕ
ЗА ПВД НА „ПАСУЉАНСКИМ ЛИВАДАМА“

ПРАГЕ И БОФОРСИ

Циљ вежбе, коју су 4. јула обишли начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић и командант РВ и ПВО бригадни генерал Душко Жарковић, био је да се појединци, послуге и јединице увежбају и оспособе за гађање циљева на земљи и у ваздушном простору „на редном броју 1“, у свим условима борбених дејстава, уз максимално коришћење расположивог борбеног наоружања, односно противавионских топова

У оквиру тактичког и ватреног оспособљавања артиљеријско-ракетних јединица за противваздухопловна дејства малог домета на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“, крај Ђуприје, почетком јула реализована је вишедневна тактичка вежба с бојевим гађањем циљева на земљи и у ваздушном простору. Умеће у гађању из противавионских топова 30/2 милиметара „прага“ и 40 милиметара „бофорс“ у периоду од 30. јуна до 6. јула приказали су припадници артиљеријско-ракетних јединица за ПВД Копнене војске, РВ и ПВО и Команде за обуку. На батеријским и водним гађањима учествовали су професионални официри, подофицири и војници, војници на добровољном служењу војног рока и припадници резервног састава јединица Копнене војске.

Циљ вежбе, коју су 4. јула обишли начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић и командант РВ и ПВО бригадни генерал Душко Жарковић, био је да се појединци, послуге и јединице увежбају и оспособе за гађање циљева на земљи и у ваздушном простору „на редном броју 1“, у свим условима борбених дејстава, уз максимално коришћење расположивог борбе-

ног наоружања, односно противавионских топова.

Изражавајући задовољство постигнутим резултатима гађања и тактичким радом јединица, генерал Диковић истакао је да несаломива воља и жеља за успехом воде до циља и да су то током вежбе, а посебно на гађањима, показале све јединице. Посебно је захвалио резервном саставу и војницима на добровољном служењу војног рока који су показали врло добар ниво ватрене оспособљености.

На шестодневној вежби учествовале су артиљеријске батерије 25. и 35. артиљеријско-ракетног дивизиона за ПВД 2. и 3. бригаде Копнене војске и три артиљеријска вода, по један из артиљеријско-ракетних дивизиона за ПВД 98. и 204. ваздухопловне бригаде и Центра за обуку припадника РВ и ПВО. Допринос успеху вежбе дали су и пилоти 252. школско-тренажне авијацијске ескадриле 204. ваздухопловне бригаде, посебно пилот мајор Слободан Дудаш у „супергалебу“ Н-62Т, који је на сајли дужи 1.200 метара вукао мету.

Оцењујући успех вежбе и бојевог гађања циљева на земљи и у ваздушном простору пуковник Небојша Добријевић из Команде РВ и ПВО истакао је да су сви постављени циљеви ватреног и тактичког оспособљавања по-

стигнути уз врло добре и одличне резултате гађања.

– Нисмо изненађени постигнутим резултатима, тим пре јер смо на Аеро-дорму „Батајница“, у времену од 25. до 30. јуна, са овим јединицама реализовали веома опсежна тренажна и контролна гађања, уз вишесатно праћење авиона „галеб“ Г-4. Ту обуку прошли су сви припадници јединица које су учествовале на гађању, јер је то био један од услова за њихов излазак на полигон и реализацију бојевог гађања. На крају, треба рећи да су Команда за обуку и Команда интервидовског полигона „Пасуљанске ливаде“ такође имали значајног удела у успеху вежбе, с обзиром на то да су обезбедили све потребне услове за квалитетну реализацију значајних задатака које смо за ових неколико дана извршили. Може се закључити да је, после бојевих гађања, на којима су учествовали професионални припадници, војници на добро-

ракетне јединице за ПВД наоружане противавионским топовима 40 mm Л-70 „бофорс“. Авион Н-62Т „супергалеб“ вукао је мету на висини од 800 метара, а гађање се изводило у хоризонталном налету авиона на циљ. Нишанцијама је, после уочавања авиона и мете, било потребно свега неколико децисекунди да испале пројектиле који су, незауостављиво и веома прецизно, погађали циљ.

Да на малим висинама летелице немају никакве шансе и да је промашај искључен, баш као и у гађању циљева на земљи, тврди мајор Мирослав Баљ, командант 25. артиљеријско-ракетног дивизиона за ПВД. Објашњавајући врло добар успех бојевог гађања, мајор Баљ истиче допринос контролно-тренажног гађања и вишедневног праћења авиона, које су реализовали крајем јуна на „Батајници“:

– Припрема и обука за ову вежбу трају, заправо, неколико месеци. Сва-

вољном служењу војног рока и припадници резервног састава артиљеријско-ракетних јединица за ПВД Копнене војске, РВ и ПВО и Команде за обуку, ватрена оспособљеност појединаца, послуга и јединица подигнута на виши ниво – рекао је пуковник Небојша Добријевић.

После батеријских гађања циљева на земљи, водна бојева гађања циљева у ваздушном простору на „редном броју 1“ извеле су артиљеријско-

ко гађање, а посебно бојево, за нас представља круну тактичког и ватреног оспособљавања. У неколико дана, колико смо на полигону „Пасуљанске ливаде“, потребно је показати све научене вештине и доказати постигнути ниво ватрене оспособљености. На првом гађању постигли смо такође добре резултате, али смо, као што се и очекивало, другог дана били бољи. То нас, свакако, радује – навео је мајор Баљ.

Његов колега мајор Мирослав Крстић, командант 35. АРД за ПВД, такође је задовољан резултатима гађања циљева на земљи, посебно када се има у виду да су у њему учествовали и припадници резервног састава из целе земље. Њихова обука у гађању на „Пасуљанама“ трајала је, практично, више месеци, иако не у континуитету. Знање и способност у гађању циљева у ваздушном простору показали су и припадници артиљеријско-ракетних јединица РВ и ПВО, који су били немилосрдни у уништавању летелица које су надлетале њихове положаје. Тада је, можда, најтеже било посади авиона који је вукао мету. Али, они су, према речима официра за навођење пилота мајора Саше Јосифљевића, на то навикли.

Једна од успешнијих на гађању била је и потпоручник Христина Филиповић, командир 2. ракетног вода у артиљеријско-ракетној батерији за ПВД,

којој је то, заправо, било ватрено крштење. Њено прво радно место, по завршетку Академије, било је у Центру за обуку припадника РВ и ПВО Команде за обуку.

– На гађању сам била нишанција на топу. Мој задатак био је да погодим мету „рукавац“ и, судећи по одличној оцени коју сам добила од руководиоца гађања, посао сам обавила онако како се и очекивало. Резултати су оправдали онолики труд и напоре уложене током оспособљавања за овај завршни чин. Наравно да сам због тога задовољна – каже самоуверена Христина.

Судећи по резултатима бојевог гађања, реализованог почетком јула на „Пасуљанским ливадама“, нема сумње да будуће генерације војника на добровољном служењу војног рока и припадници резервног састава имају од кога да науче да гађају. ■

Душан ГЛИШИЋ
Снимео Игор САЛИНГЕР

„IRON CAT 2018”

Припадници Првог речног одреда Речне флотиле Војске Србије и Првог пука за разминирање Оружаних снага Мађарске извели су на Дунаву, од 1658. до 1662. пловног километра, непосредно испред ратне луке у Будимпешти, вишедневну мултинационалну вежбу, на којој су увежбаване и усклађиване процедуре и поступци за реализацију ескорта важних личности и терета, с блокадом дела пловног пута

После испловљавања из новосадске луке и готово 400 километара пловидбе Дунавом, током које су увежбаване многобројне тактичке радње и поступци посада, речни вишенаменски бродови Речне флотиле наше војске – 335 „Апатин” и 341 „Нови Сад”, упловили су у будимпештанску луку. Времена за предах није било, јер се приступило формирању заједничког руководства вежбе „Гвоздени мачак 2018”, којом је командовао потпуковник Зилард Баги, заменик команданта Првог пука за разминирање Оружаних снага Мађарске. Следила су заједничка дводневна увежбавања на реци.

Овогодишњи „Iron cat” осмишљен је у четири секвенце – реализовани су поступци приликом напада непријатељевих хеликоптерских снага, бродова и чамаца на обезбеђивани конвој, напад на непријатељеву групу бродова, те проналажење и вађење експлозивних средстава из реке, уз заједничко ангажовање ронилаца две војске. Том

ЗАЈЕДНИЧКА ОРУЖАНА ПРАТЊА

приликом, рониоци наше 93. ронилачке чете имали су прилику да са колегама из Мађарске размене искуства у употреби опреме тешких ронилаца при извршавању задатка под водом.

Капетан корвете Ален Дабетић, учесник свих досадашњих заједничких вежби са мађарским морнарима,

СУПРОТСТАВЉАЊЕ КРИЈУМЧАРИМА

Прва заједничка вежба Речне флотиле и Првог пука за разминирање Оружаних снага Мађарске – „Iron cat“, изведена је 2011. године на полигону код Титела, на Тиси. После тога, под истим називом, и 2012. године у Варпалоти, на Дунаву у Мађарској. Следећих година вежба се сваке године одржавала наизменично у Србији и Мађарској. Припадници две војске увежбавали су заједничка гађања бродским артиљеријским наоружањем, примену различитих тактика, техника и процедура у супротстављању кријумчарима на рекама.

први пут је био на дужности команданта Првог речног одреда.

– Током заједничких припрема и извођења вежбе, формирано састави две војске потврдили су висок ниво интероперабилности и могућност да заједнички дејствују приликом супротстављања војним и невојним безбедносним претњама на рекама у региону – каже капетан корвете Дабетић, и истиче задовољство због професионалног рада припадника Војске Србије на „Гвозденом мачку 2018“.

Потпоручник Лаза Лазаревић, заменик команданта речног вишенаменског брода 335 „Апатин“, први пут је учествовао је на вежби у иностранству.

– Посматрајући рад мађарских колега стекао сам значајна искуства, али се уверио и у високу стручност и оспособљеност своје посаде – каже први човек „Апатина“.

Из састава Речне флотиле Војске Србије ангажована су 34 официра, подофицира и професионална војника, од којих и пар речних рони-

лаца из састава 93. ронилачке чете 1. речног одреда, те два речна вишенаменска брода.

Завршницу вежбе, после које је организован и дефиле учесника, пратили су заменик команданта Копнене војске генерал-мајор Желимир Глишовић, командант Речне флотиле капетан бојног брода Андрија Андрић и, у име домаћина, бригадни генерал Жолт Шандор, заменик команданта Здружене команде Оружаних снага и командант Копнене војске Мађарске.

Тематски и стручно добро осмишљена вишегодишња заједничка увежбавања и извођење вежби колега из Србије и Мађарске унапређују и развијају њихову билатералну сарадњу, способност заједничких команди за планирање, припрему и извођење мултинационалних вежби, те подижу ниво интероперабилности речних јединица и развијају међусобно поверење.

У тренуцима предаха домаћини су гостима уприличили незаборавни обилазак Сентандреје. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

ОДГОВОР НА ТЕРОРИСТИЧКЕ ПРЕТЊЕ

ВЕЖБА „СЛОВЕНСКО
БРАТСТВО 2018”

На полигону „Рајевски” у Новоросијску, припадници Војске Србије и оружаних снага Руске Федерације и Белорусије још једном су успешно реализовали постављене задатке, приближне реалним борбеним ситуацијама, и потврдили оспособљеност за извођење борбених дејстава у условима претњи терористичких и извиђачко-диверзантских група

У „држави Хадарији” дошло је до покушаја насилног смењивања легално изабране власти. Земљу су изнутра и споља напале јаке терористичке снаге, регрутоване из националне мањине која је носилац субверзивних активности, а која ужива логистичку подршку и помоћ у људству и оружју „споља”. Ради свргавања режима изводе терористичке нападе и формирају базе на деловима територија угрожене државе, која не може да се избори с тако озбиљном претњом, па позива земље савезнице у помоћ. То су јединице три војске које заједнички формирају коалиционо-тактичку групу са задатком да у потпуности елиминирају терористичку претњу.

На таквој претпоставци заснивао се сценарио вежбе „Словенско братство 2018”, коју су у јуну, на полигону „Рајевски” у Новоросијску, заједнички реализовали припадници Војске Србије и оружаних снага Руске Федерације и Белорусије. Учествовало је 47 припадника Специјалне бригаде наше војске, 300 белоруских и 600 руских војника.

Противтерористичке акције

Првих пет дана „Словенског братства” обележио је рад команди на доношењу одлуке. Реализована су различита обучавања и тактичка увежбавања. Током прве фазе вежбе за-

поседнут је „очекујући рејон“ и демонстриран рад јединица на том простору. У другој фази приказани су тактички, хеликоптерски и специјални десанти, блокада праваца, извођење заседа и ослобађање талача.

Сценарио је предвиђао извођење противтерористичке акције у насељеном месту, уз извршење специјалног десанта, и пружање помоћи цивилном становништву. Учествовале су падобранске, противтерористичке и диверзантске јединице, значајно подржане авијацијом и осталим видовима и родовима војске. Падобрански састави трију армија решавали су задатке који су приближни реалним борбеним ситуацијама и увежбавали методе и поступке у тактици противтерористичке борбе.

У разговору за „Одбрану“, припадници Специјалне бригаде мајор Дејан Ивантић, који је на вежби у Русији обављао дужност заменика начелника Штаба у тактичко-оперативном центру, и капетан Виктор Младар, заменик командира мешовите чете, кажу да је активност била веома захтевна, али је успешно реализована.

Наше војнике предводио је пуковник Синиша Сташевић, начелник Штаба Специјалне бригаде, који је уједно био и заменик руководиоца вежбе. Командир мешовите чете био је мајор Александар Ступар, док су у руководству вежбе били и мајор Михајло Бојан, а у Штабу и капетан Владимир Брадић.

Мајор Ивантић истиче да се „Словенско братство“ сваке године одвија наизменично у другој држави – у Руској Федерацији, Белорусији или Србији.

– Основни циљ оваквих вежби јесте увежбавање борбе против савременог тероризма. Када смо у улози земље домаћина трудимо се да наше снаге буду обимније, па тако и креирамо сценарио вежбе. Ове године смо демонстрирали висок ниво способности и успешно реализовали све постављене задатке – каже мајор Дејан Ивантић.

Десанти, заседе и талачка ситуација

О задацима на вежби које је требало да реши мешовита чета, састављена од три тима из 63. падобранског батаљона и једног из противтерористичког батаљона Специјалне бригаде, прича капетан Виктор Младар, који је у елитној јединици Војске Србије на дужности командира првог тима у че-

ДАН ВИСОКИХ ЗВАНИЦА

Дану високих званица на вежби у Русији присуствовала је и делегација Војске Србије коју је предводио заменик команданта Копнене војске генерал-мајор Желимир Глишовић. Присуствовали су и командант Специјалне бригаде бригадни генерал Зоран Величковић, начелник Групе за специјалне јединице у Команди Копнене војске потпуковник Иван Стојанић и заменик изасланика одбране у Руској Федерацији потпуковник Драган Арсенијевић.

Учешћем на „Словенском братству 2018“ припадници наше специјалне бригаде приказали су оспособљеност за извршавање различитих задатака, самостално и у садејству с јединицама оружаних снага Руске Федерације и Белорусије, чиме је потврђен висок степен обучености и оспособљености за извршење додељених задатака и мисија.

НАОРУЖАЊЕ И ОПРЕМА

Поред личне заштитне опреме и пушака АК-74, на вежби су коришћена средства ратне технике Оружаних снага Руске Федерације – борбени хеликоптери Ми-35 и Ми-8, хаубице 122 мм, БТР М-80, тенкови Т-72, борбена возила БМП-2 и БМП-4, као и возила типа „QWAD”.

ти за подршку батаљону за противтерористичка дејства.

– Према плану извођења вежбе, један тим 63. падобранског батаљона изводио је специјални десант са скоком на слободно дејство из хеликоптера Ми-8. Скакали су падобраном типа „крило”. Остали тимови мешовите чете су, по фазама вежбе, изводили тактички десант из хеликоптера Ми-8, затим заузимање позиција за блокаду рејона, спречавање извлачења

диверзантско-терористичких група, заседна дејства и уништење терористичких група. Извршен је и тактички десант с бојевим гађањем, а тим из противтерористичког батаљона решавао је „талачку ситуацију”, користећи придодата возила – каже заменик команданта мешовите чете и члан нашег

противтерористичког тима „Словенско братство 2018”.

Капетан Младар, хронолошки описујући задатке који су били пред нашом јединицом финална три дана вежбе, каже да је вежба започела позиционирањем чете, која је копненим путем стигла у рејон базирања у брди-

ма, удаљен седам до осам километара од вежбајућег полигона.

– Све је било потпуно реалистично. Српски припадници били су размештени у простору и на одговарајући начин маскирани. Пристигле су и коалиционе снаге, израђена је логорска просторија и остали неопходни елементи. Неколико дана пре тога увежбавали смо све сегменте вежбе у касарни, док смо непосредне припреме извели на терену. За то време пет терористичких група имало је задатак да напада наш логор и узнемирава нас дану и ноћу, што су и чинили. Маркиранти у улози терориста користили су маневарску муницију, али били смо оспособљени и припремљени за такве акције – каже капетан Младар.

Носећа фаза увежбавања отпочела је тек по размештању коалиционе тактичке групе на полигону „Рајевски“. Права динамика уследила је приликом уништења терористичке базе.

– Руси и Белоруси стигли су с механизацијом и осталом техником – тенковима, борбеним возилима пешадије и борбеним оклопним возилима. Коришћена су артиљеријска оруђа, минобацачи, беспилотне летелице... Свом снагом кренули су ка полигону, односно ка непријатељевој бази. Наши војници, нешто даље од полигона, укрцали су се у хеликоптере,

а након тога извели тактички десант на пет локација и блокирали рејон на очекујућем правцу извлачења терориста – објашњава командир првог тима.

Унакрсна ватра

Терористи су, одмах по искрцавању српских снага, организовали заседу. Иако је реч о маневарској муницији којом су дејствовали све је било веома верно реалној ситуацији.

– Узвратили смо на ватру и приморали непријатеља на повлачење. У шуми смо им организовали заседу. Вежба је у том делу имала знатно убрзање – руске и белоруске јединице су јаким снагама и механизацијом нападале терористе. Наша група имала је задатак да уништи највећу колону терориста који су покушали извлачење. Након што смо неутралисали терористичку групу, хели-

коптерима смо пребачени на основни положај, чиме је завршена друга етапа вежбе – препричава капетан Младар.

Према сценарију овогодишњег „Словенског братства“, коалиционе снаге наставиле су да потискују непријатеља и уништавају његове базе. Циљ је био да се непријатељ потпуно неутралише, али и ослободе насељена места и путне комуникације. Српски војници извели су тактички десант на три позиције, после чега су имали и тактичку вежбу с бојним гађањем. За то време тим из 63. падобранског батаљона, с два партнерска тима, извршио је специјални падобрански десант.

При крају вежбе припадници оружаних снага Русије и Белорусије су у потпуности неутралисали терористичке групе, користећи механизацију и артиљерију. Наши специјалци блокирали су неке изоловане групе и уништили их, а партнери су запосели те-

САРАДЊА КОЈА ТРАЈЕ

Сарадња између оружаних снага Руске Федерације и Војске Србије започета је извођењем вежбе „Срем 2014“, која је реализована на полигону „Никинци“. У 2015. години вежба је организована на територији Руске Федерације под називом „Словенско братство 2015“ и на њој су, поред оружаних снага Русије и Србије, први пут учествовали и припадници војске Белорусије. Претпрошле године трилатерална вежба „Словенско братство 2016“ изведена је у нашој земљи, док је прошле године домаћин била Белорусија.

„Словенско братство“ је вежба коју изводе ваздушнодесантна војска Руске Федерације за мировне операције и снаге за брзо реаговање, специјалне ваздушнодесантне снаге Оружаних снага Белорусије и Специјална бригада Војске Србије. Оцењујући активност, заменик команданта ваздушнодесантне војске Русије генерал-потпуковник Александар Вјазников истакао је да је вежба у потпуности успела и да су испуњени сви њени циљеви.

риторију. Ипак, противтерористички тим Војске Србије имао је још један задатак. Мања група терориста није успела да се извуче, али није била уништена, па су заробили групу талаца, заузели омању кућу и тражили преговоре. Штаб је донео одлуку да се терористи униште, а таоци ослободе.

– Хеликоптером смо превезени до полигона, где су нас чекала оклопна возила „рис“. Наш тим, који је чинило 11 припадника, подељен је у три возила, па смо из три правца извршили напад на објекат у којем су били заточени таоци – каже заменик команданта мешовите чете на вежби капетан Виктор Младар и додаје да је муњевитом акцијом неутралисан непријатељ, а таоци ослобођени.

Крај вежбе „Словенско братство 2018“ обележило је десантно достављање хуманитарне помоћи из транспортног авиона. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ

НАЈМОДЕРНИЈА ПИШТОЉСКА СТРЕЉАНА У ВОЈНОЈ АКАДЕМИЈИ

ПО СВЕТСКИМ УЗОРИ

Као део процеса обнављања инфраструктуре у Војсци Србије, недавно је у Војној академији отворена модерна пиштољска стрељана, у којој је омогућено истовремено гађање малокалибарским пиштољем прецизном и брзом паљбом на десет радних места и симулационо гађање на пет радних места. Изражавајући задовољство изградњом једне од најсавременијих стрељана у региону, министар одбране Александар Вулин истакао је да Академија обнављање стрељане чека већ тридесет година.

– За модернизацију стрељана у Војној академији утрошено је 78 милиона динара и сада с правом можемо да кажемо да ће се кадети и припадници специјалних јединица обучавати у складу с највишим светским стандардима. Не постоји ништа савременије од овога што данас имамо у Војној академији,

МИНИСТАР ВУЛИН: ВОЈСКА ЗАСЛУЖУЈЕ НАЈВЕЋУ ПАЖЊУ

Обилазећи нову пиштољску стрељану у Војној академији министар одбране Александар Вулин је рекао да ће она послужити да будемо боље оспособљени, а обука је један од приоритета Министарства одбране и Војске Србије.

– Наш војник мора да буде обучен, опремљен и задовољан. Као што градимо станове за Војску, као што обезбеђујемо нове униформе и оружје, тако обезбеђујемо и обнављање војне инфраструктуре и све оно што је деценијама било намерно и плански занемаривано и уништавано. Војска је чувар ове земље и зато заслужује највећу пажњу и бригу – истакао је министар Вулин.

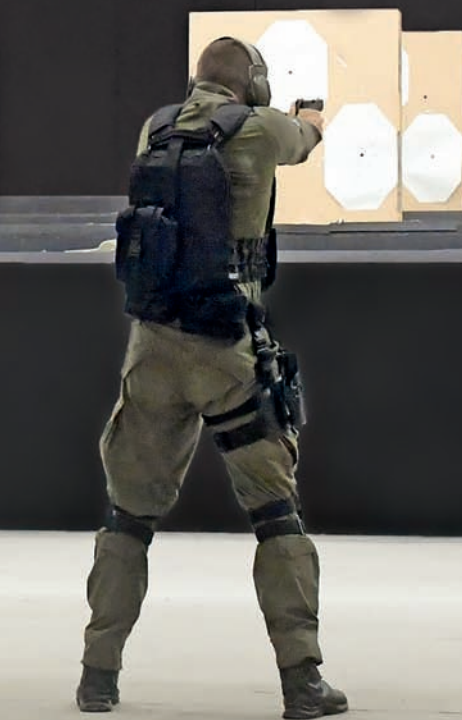
а посебно истичем да су технологију падајућих мета усвојили стручњаци Војнотехничког института – каже министар Вулин.

Поводом завршетка радова и отварања пиштољске стрељане, министру одбране Александру Вулину и начелнику Генералштаба Војске Србије генералу Љубиши Диковићу, који су са сарадницима обишли Војну академију, приказане су вежбе „Симулационо га-

ђање стрељачким оружјем на тренажеру” и „Гађање тренутних циљева”, те тактичка вежба с бојевим гађањем у којима су учествовали припадници Батаљона војне полиције специјалне намене „Кобре” и кадети.

Реконструкција и адаптација пиштољска стрељане у Академији извршене су у периоду од јануара до јула 2018. године. Инвеститор радова и главни пројектант реконструкције био

Реконструкцијом и адаптацијом објекта у Војној академији створени врхунски услови за наставу из теорије гађања

ГЕНЕРАЛ ДИКОВИЋ: СТРЕЉАНА ЈЕ ЈЕДИНСТВЕН ОБЈЕКАТ

Присуствујући гађању припадника „Кобри“ и кадета Војне академије у новој пиштољској стрељани, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић нагласио је да новостворени јединствени објекат у Војсци Србије не заостаје за сличним објектима у страним оружаним снагама.

– Стрељана омогућава да учимо људе да гађају, од почетне обуке до напредне и завршне, да проверавамо њихову ватрену оспособљеност и тактичку обученост, да у затвореном простору одмах оценимо да ли је циљ погођен и како су погоци усмерени. Сигуран сам да ћемо, захваљујући новом објекту и вежбању, унапредити ватрену оспособљеност, прецизност и тачност у гађању и кадета и припадника специјалних јединица, као и осталих припадника Војске који дођу у Војну академију – рекао је генерал Диковић.

је Војнограђевински центар „Београд“, а извођач радова истоимена војнограђевинска установа. Радови су, према речима потпуковника доц. др Аце Ранђеловића, начелника Катедре наоружања и опреме Копнене војске, у чијој је надлежности стрељана, обухватили техничке просторије, филмску стрељану, централни хол, пиштољску стрељану с пратећим просторијама, учионицу

са спратом, чајну кухињу, санитарни чвор и санирање крова и фасаде.

– Поред грађевинских радова, значајна пажња посвећена је и радовима на електроинсталацијама, водоводу, грејању, климатизацији, заштити од пожара, видео надзору... Данас је пиштољска стрељана с пратећим просторијама најсавременији такав објекат у региону. Нисмо желели да се такмичимо, хтели

смо да створимо најбоље услове за реализацију наставе из једног од најважнијих и најсвеобухватнијих војних предмета, а то је, свакако, настава гађања. Наши кадети и њихови наставници, слушаоци Генералштабног и Командно-штабног усавршавања, као и припадници специјалних јединица, али и сви они припадници Војске Србије који током године долазе у Војну академију на различите облике курсирања, сада имају могућност да усаврше гађање. У стрељани ће бити реализован читав низ припремних гађања, тактичких увежбавања и гађања у кретању. Осим ове стрељане, ускоро ћемо имати и виртуелну, у којој ће се обављати припрема за бојева гађања. Овде није могуће гађање муницијом с челичном кошуљицом, челичним и панцирним језгром, аутоматским оружјем или било којим оружјем с „дугом цеви“ – објашњава потпуковник Ранђеловић и додаје да се нарочита пажња поклања безбедности гађања. ■

Душан ГЛИШИЋ
Снимио Јово МАМУЛА

ХУМАНИ ГЕСТ СТАРИЈЕГ ВОДНИКА
АЛЕКСАНДРА ВУЛИЋАВИШЕ
ОД ДУЖНОСТИ

Било је рано поподне 16. марта када се старији водник Александар Вулић, припадник 5. баталјона војне полиције, с колегиницом разводником Дијаном Павловић, после обављеног задатка у Ваљево, возио према матичној јединици у Београду.

– На Ибарској магистралаи, у месту Врбовно, приметио сам крај пута човека који лежи. Видео сам да се помера и покушава да устане. Возио сам у колони возила, па нисам био у

За војног полицајца није било недоумице да ли треба да помогне повређеном човеку који је лежао поред Ибарске магистрале, да га превезе у најближу амбуланту и врати му новац који је био расут на путу. Заузврат није желео ништа, јер „није помогао због пара, већ због осећаја одговорности према људима и послу који обавља“.

прилици да нагло закочим како не бих угрозио безбедност саобраћаја – присећа се војни полицајац и објашњава да се стотинак метара даље безбедно искључио из саобраћаја и вратио до повређене особе.

– Видео сам да је реч о старијем човеку, који је био видно дезоријентисан, с траговима крви по лицу и врату. Обратио сам му се, на шта ми је нејасно одговорио на страном језику. Позвао сам хитну помоћ и известио претпостављене – каже старији водник Вулић и додаје да му је

речено да ће екипа стићи у року од пола сата.

Током разговора с диспечером хитне службе добио је упутства на основу којих је утврдио да је повређени донекле свестан и у стању да се покреће, а да том приликом нема бол, што је значило да нема тежих повреда кичме или виталних делова тела и екстремитета.

– Саветовали су ми да га одвезем у амбуланту, удаћену око 250 метара, па сам човека унео у наше патролно возило. Колегиница која ми је помагала приметила је да се на месту где је човек лежао налази већа количина новца. Када смо га сместили у возило, купили смо и пребројали новац – каже Александар, и додаје да је укупно било 1.350 евра.

ВАНРЕДНО УНАПРЕБЕЊЕ

Због акције спасавања, у част двоје младих људи, припадника Војске Србије, министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић приредили су пријем и наградили их бесплатним боравком у Војној установи „Тара“. Том приликом Александар Вулић ванредно је и унапређен у чин старијег водника, а министар одбране изразио је захвалност припадницима војне полиције на храбрости и пожртвованости, истичући да они показују оно што је најбоље у нашој војсци.

Након што су човека транспортовали у амбуланту и предали дежурној докторки, известио је своју надлежну дежурну службу о догађају. Према речима старијег водника Вулића, повређени је током транспорта, иако и даље дезоријентисан, почео нејасно да говори и на српском.

– У амбуланту је пристигла патрола полиције која је провером утврдила да је реч о С. М. (68), који је дуго година радио у Данској. Пописали смо серијске бројеве пронађених новчаница и по наређењу на-

УСАВРШАВАЊЕ НИКАД НЕ ПРЕСТАЈЕ

Старији водник Александар Вулић из Београда апсолвент је на Факултету безбедности. Каже да планира и упис на мастер студије на Војној или Полицијској академији. Живи са супругом, која ради у једном београдском дому здравља и тренутно је на специјализацији.

На служби у Војсци Србије је од 2009. године. До сада је 14 пута награђиван за изузетно залагање и постигнуте резултате у раду, као и за допринос безбедности.

Магазин „Одбрана“ је већ писао о њему када је пре две године у Панчеву ухватио лопова који је обио аутомобил на паркингу који је Александар обезбедио током обележавања славе Специјалне бригаде.

– Каријеру сам започео као професионални војник у војној полицији, а накнадном селекцијом послат сам на усавршавање где сам с одличном оценом завршио основни курс за подофицире, а потом и курс војне полиције, као први у класи – каже старији водник Вулић, који је такође као најуспешнији полазник завршио и курсеве за инструктора специјалне физичке обуке и регулисања контроле саобраћаја.

Тренутно се налази у Панчеву, у Центру за обуку и усавршавање подофицира, на вишем курсу за подофицире. Сматра да професионално усавршавање никад не престаје.

ше дежурне службе предали новац патроли полиције, која га је нешто касније вратила власнику.

Старији водник истиче да су колеге полицајци рекли човеку да су га припадници Војске Србије спасили и новац му вратили.

– Изразио је жељу да нас части, извадио део новца, што смо колеги-

ница и ја одбили, сматрајући да је помоћ коју смо му указали била наша дужност. Реч је и о моралној и о законској обавези, коју би, уверен сам, исказао сваки припадник војне полиције и наше војске. Повређеном је било чудно што одбијамо, како је рекао, заслужену награду. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ

ДЕСЕТАР МИРКО ШТРБАЦ ИЗ РЕЧНЕ ФЛОТИЛЕ СПРЕЧИО КРАЂУ

ПОШТЕЊЕ И УГЛЕД НЕМАЈУ ЦЕНУ

Возећи се у „шпицу” новосадским градским аутобусом, приметио сам да је један од путника из џепа старијег суграђанина извукао новчаник и ставио га у своју торбу. Не желећи да у превозу стварам додатну гужву, сачекао сам следећу станицу и кренуо „у акцију”.

Стрелац у Командном воду Речне флотиле десетар Мирко Штрбац добио је тога дана одобрење од претпостављених да у граду обави неке приватне послове. Кренуо је у униформи. На једној од станица градског аутобуса, како каже, ушла су тројица младића старости између 25 и 30 година. Први је стао крај предњих, други код средњих врата, док је трећи био на излазу из аутобуса. Гурајући старије суграђане, двојица су се лагано померала ка средини превозног средства. Тако насталу пометњу искористио је момак код средњих врата и једном од путника, прилично не приметно, завукао руку у џеп и вешто извукао новчаник.

– Све сам видео. Размишљао сам шта да урадим. Уколико будем одмах реаговао, направиху још већу пометњу у аутобусу, а можда ће и неко од путника бити повређен. Решио сам да сачекам до следећег стајалишта градског превоза. Са тројицом џепароша изашао сам из аутобуса. Изашао је и покрадени грађанин, који није ни слутио шта му се догодило. Хитро сам пришао момку који је узео новчаник, ухватио га за руку и рекао му да одмах украдену ствар врати власнику. Гледали су ме у неверици, и тројица момака и покраден господин. Џепарош је замахнуо руком у намери да ме удари али сам га, уз „малу примену силе”, спречио. Вратио је новчаник жртви крађе, који није желео да позове полицију. Захваљујући, само ме је питао за име и презиме и где радим.

Истог дана покрадени господин позвао је телефоном Речну флотилу и старијем воднику Драгану Мишићу испричао све о догађају у аутобусу. Хвалио је војнике, морнаре, јединицу, Војску...

У разговору са нашим новинарима десетар Мирко Штрбац рекао је да није много размишљао о томе да ли треба, већ како да реагује.

– Није ме страх од оних који нападају старије и нејаке. Не плашим се ни „озбиљнијих лоших момака”. Тренирао сам дуго година реални аикидо и нинџицу. Уосталом, и отац Милан и мајка Меланија васпитавали су ме да будем поштен и да увек помогнем другима. То су ме учили и у нашој војсци – истиче десетар Штрбац, иначе техничар друмског саобраћаја, из Куцуре, који је професионалну војничку каријеру у Речној флотили започео 2013. године.

Мирку, међутим, није први пут да је помогао некоме непознатом. У фебруару је спречио да један младић украде мобилни телефон трудници на улици. Док су остали пролазници незаинтересовано посматрали како јој лопов с леђа прилази и из руке отима телефон, он је одмах потрчао за њим. Успео је да га сустигне тек у следећој улици, баца се на њега и узме му оно што је украо.

– Не могу да разумем да неки људи неће другима да помогну. Можда из страха или их, напосто, то не занима. Само окрену главу или се неретко поставе „навијачки”. Ја нисам такав. Поштење, а посебно углед припадника моје јединице и Војске, нема цену – сматра десетар Мирко Штрбац. ■

Б. М. ПОПАДИЋ

ХРАБРОСТ РАЗВОДНИКА МИЛИЦЕ БЕКИЋ

Министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић одали су признање припадници Војске Србије за оно што је учинила и наградили је седмодневним боравком у војном одмаралишту на Тари

Док је с породицом боравила у етно селу „Оаза мира“, разводник Милица Ђекић из 27. механизованог батаљона Друге бригаде Копнене војске није ни слутила да ће тога дана спасити један људски живот. Да није било њене брзе реакције, драма која се 7. јула догодила у селу Лопатница, надомак Краљева, могла је да има трагичан епилог.

Славица Милић, жена која је послена у том комплексу, изненада је упала у набујалу реку. Милица и њен очух Горан Вукићевић потрчали су за њом, док ју је бујица вукла 200 до 300 метара. У тренутку када се зауставила, задржавајући се за грање, успели су да је извуку из воде и одмах јој указали прву помоћ. Убрзо је збринута у краљевачкој болници, где се, без већих последица, опоравља од лаких повреда и претрпљеног шока.

У УНИФОРМИ ОСАМ ГОДИНА

Разводник Милица Ђекић на дужности је стрелца у 27. механизованом батаљону Друге бригаде Копнене војске. Рођена је 6. априла 1991. у Београду, а у Војсци Србије је од 2. августа 2010. године. Удата је, мајка је двоје деце и живи у Краљеву.

– Тек сада, када је све прошло, свесна сам шта сам урадила. Тада сам, међутим, само размишљала како да јој помогнем – каже Милица, схватајући да је много тога могло „кренути по злу“.

Министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић

СПАСИЛА ЖЕНУ ИЗ БУЈИЦЕ

одали су признање разводнику Милице Ђекић за оно што је учинила и наградили је седмодневним боравком у војном одмаралишту на Тари.

Том приликом министар Вулин је истакао да се Војска Србије цени управо због људи који је чине, а Милица је за то најбољи пример, јер се није двоумила када је требало пружити помоћ угроженој жени.

– Пример да је наша Милица ризиковала сопствени живот како би заштитила и спасила људско биће у невољи много говори о припадницима Војске Србије. Због тога, када год видите да смо нешто обезбедили за припаднике наше војске, да смо им бар мало побољшали материјални

положај, знајте да је то побољшање за читаву Србију и за свакога у Србији – рекао је министар Вулин, додајући да би сваки војник учинио исто.

Поручио је да се у Војску Србије долази зато што волите људе, своју земљу и спремни сте да за њу учините све.

Генерал Диковић нагласио је да пружити помоћ људима чији су животи угрожени јесте хумано дело, а посебно када у тим тренуцима ризикујете и сопствени живот.

– Ово је диван пример хуманости наших војника, пожртвовања и односа према људима ван Војске, и није ништа необично. Важно је знати да ће припадници наше војске, као и остали честити грађани, увек помоћи онима чији је живот у опасности – поручио је генерал Диковић. ■

С. КИЛИБАРДА
Снимио Д. БАНДА

КАМЕРА ПИШЕ ИСТОРИЈУ

На локацијама око Димитровграда, Пирота и Ниша и обронцима на Суве планине настављено је снимање драматизованих сцена документарно-играног филма о херојском отпору припадника Војске Југославије у борбама на Кошарама и Паштрику током сукоба са албанским побуњеничким формацијама, уз подршку НАТО-а и албанске војске 1999. године. Филм са радним називом „На бранику отаџбине – ратне приче са Кошара и Паштрика“ снима се у заједничкој продукцији Радио-телевизије Србије, Министарства одбране и Војнофилмског центра „Застава филм“, а премијерно приказивање заказано је за следећу годину, на двадесетогодишњицу тих догађаја.

Рад на пројекту почео је прошлог септембра и према речима ауторке Слађане Зарић, уредница документарних емисија у Информативном програму на Радио-телевизији Србије, до сада су снимљени разговори са више од сто особа, директних и индиректних учесника борби на граници тадашње Савезне Републике Југославије. Снимање драматизације, односно играних сцена, почело је у марту на Власини, Старој планини и Копаонику, на локацијама и у климатским условима бираним тако да се што верније дочара почетак пролећа 1999. године на Кошарама. За драматизацију борби на планини Паштрик – које су се одвијале од краја маја до потписивања Кумановског споразума – одабране су локације у југоисточним деловима Србије. За месец дана снимљено је више стотина сати материјала.

НА СНИМАЊУ ФИЛМА О БОРБАМА НА КОШАРАМА И ПАШТРИКУ

45

Веома је тешко нама да, с ове временске дистанце, схватимо шта су ти људи доживели. Они ниједног тренутка нису посустајали. То су били војници који су имали 18, 19 или 20 година, који ниједног тренутка нису рекли не – речи су ауторке филма Слађане Зарић.

Ауторка филма напомиње да су по трајању, интензитету и начину вођења операција, борбе на Кошарама и Паштрику у неким елементима различите, али их је обједињује то што је управо захваљујући непоколебљивој одбрани на овом делу границе спречено отварање коридора за спајање противничких снага у унутрашњости Косова и Метохије са снагама на територији Албаније. Припадници Војске Југославије испољили су херојство против много бројнијег непријатеља на копну и технолошки вишеструко намоћнијег у ваздуху. Слађана Зарић наглашава како је до сада битка на Паштрику, која је трајала краће, али је била знатно интензивнија, уз употребу стратегијских бомбардера НАТО-а, била неправедно запостављена и много мање помињана у јавности.

– Догађаји на Кошарама су прича која је до сада била на неки начин парцијално причана, у зависности од локалитета и учесника, а ми смо сада покушали да је испричамо као целину – каже Зарић.

На филмском „сету“ најбројнији су припадници Војске Србије. На делу снимања у околини Ниша то су били војници и старешине из Специјалне бригаде, Треће бригаде Копнене војске и Мешовите артиљеријске бригаде. Уз обезбеђивање логистике снимања, припадници Војске

„глуме“ у драматизованим сценама. Тачније, не глуме, већ раде оно за шта су обучени и што су пре две деценије радили неки други момци и понека девојка, у нимало филмским већ „веома борбеним“ условима. Како каже камерман Петар Вујанић, „нисмо ни размишљали да ангажујемо професионалне глумце, ови момци одлично знају с наоружањем, како се носи, како се рукује њиме, како се крећу, да залегну, гађају из заклона...”

Приликом представљања почетка снимања филма, ауторка је рекла да филмом жели да дочара „пакао који је тамо владао”.

– Веома је тешко нама да, с ове временске дистанце, схватимо шта су ти људи доживели. Они ниједног тренутка нису посустајали. Одала бих почаст тадашњим старешинама, али бих посебно нагласила улогу војника. На Кошарама је гинула младост. То су били војници који су имали 18, 19 или 20 година, који ниједног тренутка нису рекли не! Кошаре су веома значајна битка и имаће велико место у историји српског народа. Сматрам да ће из овог филма неке наредне генерације много научити, јер ће филмски запис приказати значај управо те моралне вредности, истрајности и начина како треба бранити отаџбину – каже ауторка филма. ■

Игор САЛИНГЕР

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ПАРК И СПОМЕН-ОБЕЛЕЖЈЕ
СТРАДАЛОМ ОФИЦИРУ С КОШАРАДА ЗАУВЕК
ПАМТИМО
ЈУНАКЕ

Сиренама за ваздушну опасност 24. марта 1999. почела је неравноправна борба мале војске и вишеструко моћнијег непријатеља. Нису се, међутим, савезнице НАТО-а надале да ће наићи на тако жесток отпор који ће трајати 78 дана и ноћи. Символ српске жилавости и доказ да је храброст записана у генетском коду људи на овом простору били су војници, подофицири и официри с карауле „Кошаре“. Тамо је за 68 дана бранећи отаџбину и испуњавајући последњи задатак живот изгубило 108 бранилаца – шесторица официра, 13 подофицира и 89 војника.

Веран војничкој
заклетви

Србији је, чини се, дуго требало да својим херојима из последњег рата ода почаст какву заслужују. Неки од њих, пак, тек чекају доказ да њихова жртва није била узалудна. Једног таквог, капетана прве класе Крунослава Ивковића, од заборава покушавају да отргну чланови Организације резервних војних старешина (ОРВС) из Шида.

Причу о официру који је живот изгубио на „Кошарама“ – на

Србији је, чини се, дуго требало да својим херојима из последњег рата ода почаст какву заслужују. Неки од њих, пак, тек чекају доказ да њихова жртва није била узалудна. Једног таквог, капетана прве класе Крунослава Ивковића, од заборава покушавају да отргну чланови Организације резервних војних старешина из Шида.

најкрвавијем бранику Савезне Републике Југославије 1999. године пронашао је један од чланова шидске организације резервних војних старешина Драган Валентировић. Он је међу својим колегама осветлео животни пут официра који је у тешким временима изабрао да буде припадник Војске Југославије и ни за тренутак није посумњао у свој избор, страдајући за слободу своје земље, иако по вери и националности није припадао већинском српском народу.

Случај капетана Ивковића из малог пограничног места на северозападу Србије покренуо је припаднике ОРВС Шида да нађу начин да одају почаст једном од хероја с „Кошара“. Њихова иницијатива да се зелена површина пред њиховим објектом прогласи „Парком капетана Ивковића“, а шири простор „Тргом хероја с Кошара“ ускоро ће се наћи пред градским одборницима. Осим тога, племени тој акцији која има за циљ да се локална заједница одужи суграђанину Ивковићу инспирисала је поједине вајаре да бесплатно искољушу скулптуру прерано страдалог официра и тиме дају свој допринос. Пројекат којим се подиже свест о историји и храбрости српске војске требало би, кажу из ОРВС Шид, да буде завршен до 15. септембра, датума када та организација обележава свој дан. То ће, кажу резервни

официри Шида, бити круна њихове вишегодишње борбе да се организација поново постави на ноге.

Буђење снаге, воље и достојанства

Наиме, иако је Организација резервних војних старешина Шид основана још давне 1952, повратком демобилисаних официра из Народноослободилачког рата и службе у ондашњој југословенској Народноослободилачкој војсци и деценијама уживала велики углед у СФРЈ, избијањем рата 1991. године ствари су кренуле низбрдо.

– Од тада, престанком финансијске подршке општинских власти, омаловажавањем официрског позива, укидањем Школе резервних војних старешина и редовног служења војног рока, затим укидањем финансирања државе главних одбора РВС Србије и АП Војводине 2006. године, рад ОРВС у целој Србији је замро – каже председник ОРВС Шид резервни поручник Радослав Ч. Манојловић.

ВОЈНИЧКИ АМБИЈЕНТ

Организација резервних војних старешина из Шида труди се да испред својих просторија створи „војнички“ амбијент и симболично укаже на своју намену, али и да афирмише неговање традиције и историје нашег народа. Осим савршено покошене траве и перфектно уређеног прилаза прибавили су све неопходне дозволе да на додељеној парцели изложе совјетски пуковски топ М47/57, који ће им уступити Војни музеј с Калемегдана.

новог руководства шидски огранак резервних војних старешина прионуо је на посао.

– Покренути нешто што је мртво више од деценије није било лак посао, али је у нама, махом ратним официрима, пробудило потребну снагу, вољу и достојанство – каже Манојловић, напомињући да је прави изазов био доћи с почетних 21 до данашњих 118 чланова. У томе је, наводи он, кључну улогу одиграо коректан однос, узајамно поштова-

„БУЛЕВАР ХЕРОЈА СА КОШАРА”

Прича о капетану Иванковићу потврђује да смо храбар народ који заборавља своје јунаке. Због те особине више пута смо у историји проливали крв, али изгледа да још нисмо потпуно научили лекцију, али се трудимо. Прошле године Београђани су изабрали назив „Булевар хероја са Кошара” за улицу која спаја Мост на Ади с Тошиним бунаром. Такође, председник Републике Србије Александар Вучић пре годину дана лично је открио споменик једном од хероја с Кошара – Тибору Церни у Ковачици. Но, то није довољно. О јунацима морамо причати, на њих се морамо угледати и њиховим делима поносити јер да није било њих, данас не би било ни нас.

Ствари су се, каже он, промениле у септембру 2015, када је ентузијазмом, патриотизмом и самоиницијативом неколико млађих резервних војних старешина сазивана реоснивачка скупштина ОРВС Шид. Једногласним избором

НАЈШКОЛОВАНИЈЕ УДРУЖЕЊЕ

– У нашим редовима има 55 старешина са високим образовањем разних струка у цивилном сектору, осам пензионисаних високих официра Војске Србије и један генерал, наш суграђанин Стојан Коњиковац. Међу нама је и шест младих људи који нису служили војни рок, док сви остали чланови имају завршену Школу резервних официра или су подофицири – каже председник шидске организације резервних војних старешина, додајући да их све то чини организацијом која има више интелектуалаца него било које друго удружење или партија у општини Шид.

ње и заједнички циљ – афирмација војног позива и резервних војних старешина, као и свесрдна помоћ Главног одбора Савеза организација резервних војних старешина.

Како би се одужили свим суграђанима који су живот дали за слободу Србије ОРВС Шид у сарадњи са општинским СУБНОР-ом, Удружењем ратних војних инвалида и Општином, покренули су иницијативу да се у центру града подигне споменик свим палим херојима у ратовима 1991–1999. године.

Организација резервних војних старешина већ се ужурбано припрема за обележавање свог дана. Идеја је да се низом манифестација широм града прослави празник и искористи прилика да се млади људи заинтересују за војску. Осим откривања споменика и отварања парка капетану Ивковићу, у сарадњи с галеријама „Сава Шумановић” и „Илијанум”, затим с руководиоцима Културног центра Шид и Војском Србије биће организоване различите активности у којима ће Шиђани моћи да уживају.

Мирјана КРСТОВИЋ

НОВИ УЗЛЕТ ГЛОБАЛНЕ
ВОЈНЕ ПОТРОШЊЕОРУЖЈЕ
КОЧИ
ПРОГРЕС

Оснивачи ОУН после Другог светског рата били су снажно мотивисани намером да елиминишу рат као инструмент спољне политике. Међутим, седам деценија касније наш свет је у опасности као што је и раније увек био, упозорава Антонио Гутјерес, генерални секретар УН. Представљајући недавно на универзитету у Женеви светској јавности своју Агенду за разоружање, генерални секретар је оценио да се међународно безбедносно окружење постојано погоршава. Истовремено се може говорити и о томе да се хладноратовске тензије враћају на светску позорницу. Презентација Агенде дешава се у часу када је „контрола наоружања свакодневно заступљена у светским медијима, понекад када је реч о Ирану и Сирији, понекад Корејском полуострву“, истакао је Гутјерес.

Каква је економска цена тако повећане несигурности? Свакако огромна. Сходно увиду Стокхолмског интернационалног института за истраживање мира (СИПРИ), глобални војни расходи током 2017. године досегли су износ од 1.739 милијарди долара. Војна потрошња у свету на тај начин је више него удвостручена од времена пада Берлинског зида.

За одрживи развој света, елиминисање екстремног сиромаштва и глади, могла би бити довољна средства у вредности од приближно 13 одсто глобалне војне потрошње. Четврти циљ из Агенде за одрживи развој 2030 Уједињених нација – квалитетно образовање за све, изискује ресурсе на нивоу од око три одсто глобалних војних издвајања.

„Налазимо се на рубу новог хладног рата. За разлику од оног првог, који је никао у свету уморном од управо завршеног разорног светског сукоба, други хладни рат долази у ери конвергентних глобалних изазова, сложенијих међународних односа и све мањег поштовања међународних норми и институција”, наводи се у новој Агенди за разоружање („Securing Our Common Future”).

Овом новом хладном рату својствени су све мање контролисана трка у наоружању и трајно уплитање у унутрашње политичке процесе у другим земљама. Све су бројнији и акти непријатељског карактера чији је интензитет само незнатно испод прага који је до сада опредељивао употребу оружане силе.

У актуелним околностима мења се и сама природа рата.

– Садашњи сукоби су учесталији, дуже трају и доносе много више пустошења и бола цивилном становништву. Грађански ратови повезани су са регионалним и глобалним ривалитетима – наглашава генерални секретар УН. Према његовим речима, у редовима сукобљених страна могу се, поред осталих, наћи екстремисти склони насиљу, терористи, организоване милиције, као и припадници криминалних структура. Уз то, сви су они опремљени различитим врстама наоружања и војне опреме, непрестано настојећи да оснаже свој арсенал.

Растући војни буџети

У временима ривалитета два блока са различитим идеологијама постојано су одвајане велике суме новца за војне потребе. Када је раздобље 20. века, којем је додељен назив „хладни рат” окончано, већина влада приступа програмима смањења војне потрошње. Тако су глобални расходи за одбрану са 1.200 милијарди у 1985. сведени на 809 милијарди долара у 1998. години. Такође, смањен је број запослених у војном сектору, као и производња наоружања.

Према проценама СИПРИ одбрамбени трошкови САД у 1999. години нису били виши од две трећине трошкова у 1989. години, а у Русији од једне петине износа важећег деценију раније.

Нажалост, тренд смањења војних буџета није дуго потрајао. Управо је 1998. година представљала прекретницу, почетак раздобља поновног узлета. Врхунац је достигнут 2011. године, када су укупни одбрамбени издаци у свету достигли 1.699 милијарди долара, што је било на нивоу од 2,6 одсто глобалног бруто друштвеног производа.

Уследио је нови заокрет, узрокован у великој мери појавом светске економске кризе, као и падом цена нафте, такође значајним чиниоцем повећане штедљивости, особито у земљама које су биле највише погођене. Период од 2012. до 2015. године било је, стога, препознатљиво по извесној стагнацији улагања у одбрану.

То што се, почев од 2015. године, поново бележе позитивне стопе раста глобалне војне потрошње, премда не тако високе, према неким предвиђањима могло би значити да је поново на делу период успона, за извесно време прекинут у овој области. На то указују и планови више земаља за повећање војних издатака наредних година.

Бројке, такође, потврђују овакву прогнозу. Наиме, глобална војна потрошња у 2015. години била је за један одсто већа од остварене у 2014. години, 2016. стопа раста била је на нивоу од 0,4, а 2017. године од 1,1 одсто.

Највећи појединачни удео у укупно оствареној војној потрошњи у свету током 2017. године имале су САД – 35 одсто, а затим су следиле Кина са 13, Саудијска Арабија са уделом од 4 процента, Русија – 3,8 и Индија са 3,7 одсто. Сједињене Државе су прошле године потрошиле за одбрану 610 милијарди долара, Кина 228 милијарди, Саудијска Арабија 69,4, Русија 66,3, а Индија 63,9 милијарди долара. Дошло је и до одређених промена у редоследу, САД и Кина задржале су прве две позиције, Саудијска Арабија се уздигла са четвртог на треће место, док се у случају Русије десило обрнуто. У исто време Индија је заменила Француску на петом месту листе земаља које у свету издвајају највише новца за одбрану.

Процењује се да се од свега што се у свету произведе током једне године читавих 12,6 одсто користи за сузбијање различитих облика насиља. Јасно је да трошкови за одбрану не представљају подједнако оптерећење за привреде свих држава, као и да су највише погођене сиромашне земље, нарочито ако су уз то непосредно увучене у оружане сукобе. Показало се и да ексцесивна војна потрошња појединих земаља, по правилу, води ланчаном ефекту на ширим просторима. Опасност је још већа када међународне институције и механизми за контролу наоружања слабе, као што је то сада случај, јер трка у наоружању поприма стихијски карактер.

Средњи исток и Азија

Један од начина да се процени колико издвајања за одбрану оптерећују економије и буџете сваке поједине државе јесте утврђивање процента учешћа војне потрошње у њихо-

вом друштвеном бруто производу. Сагласно истраживањима СИПРИ, заснованим на сопственој методологији, ситуација је у овом погледу у појединим земљама и деловима света доста неуједначена.

Последњих година посебно високе вредности оствариване су у региону Средњег истока. Тако је удео војне потрошње у друштвеном производу у Бахреину, на пример, у 2017. био на нивоу од 4,1 одсто, Либану 4,5 одсто, Израелу 4,7, Кувајту 5,8, да би у Саудијској Арабији достигао 9, а Оману и 12 одсто. Као поређење може се навести да је у Европи ово учешће на нивоу од 1,6 одсто у просеку, Азији и Океанији 1,7, а Африци 1,8 одсто. У региону Средњег истока као целини војни издаци у 2017. увећани су за 6,2 одсто (Саудијска Арабија 9,2 одсто). Исте године Иран је за одбрану издвојио 14,5 милијарди долара, Израел 16,5, а Турска 18,2 милијарде долара.

– Укупно повећање одбрамбених издатака у свету последњих година највећим делом узроковано је суштинским растом војне потрошње у земљама Азије и Океаније и Средњег истока, попут Кине, Индије и Саудијске Арабије – наглашава Нан Тиан, истраживач у Програму за наоружање и војну потрошњу СИПРИ.

Тако је између 2008. и 2017. године Кина повећала војну потрошњу за 110, а Индија за 45 одсто. Треба подсетити и да су

током последње деценије прошлог века трошкови за одбрану смањивани широм света, али су, противно овом тренду, они за исто време у Азији увећани за више од једне четвртине.

Област Азије и Океаније, са 477 милијарди долара, била је друга у рангу у свету по обиму војне потрошње, иза Северне Америке са 630 милијарди.

У другом случају, наравно, убедљиво највећи удео имале су САД, са највећим појединачним учешћем и у светским размерама. Ипак, од 2008. до 2017. године САД су смањиле војне трошкове за 14 одсто. Почев од 2010. сваке године бележена је негативна стопа раста војне потрошње, да би у 2017. била непромењена у односу на претходну, 2016. годину.

Одбрамбена потрошња Русије смањена је у 2017. години, први пут од 1998. године. Карактеристичан је висок проценат тог годишњег умањења – читавих 20 одсто.

Одвајања за војску у Западној Европи порасла су прошле године за 1,7 одсто. У знатнијем износу то је остварено у Централној Европи, где је стопа раста била на нивоу од 12 одсто.

Војни расходи Немачке били су прошле године већи за 3,5 одсто, достигавши обим од 44,3 милијарде долара, највише од 1999. године.

Годишња стопа раста у Великој Британији била је скромнија, задржавши се на 0,5 одсто, али су укупни трошкови за одбрану, у износу од 47,2 милијарде долара, и даље виши него они у Немачкој.

Француска, с друге стране, за војне потребе тренутно троши више него Велика Британија, укупно 57,8 милијарди долара. Међутим, она је претходне године забележила пад

војних издатака у обиму од 1,9 одсто, што се тумачи настојањима нове владе да умањи укупни буџетски дефицит.

Екстремно сиромаштво и глад

– Прекомерно трошење на наоружање умањује средства за одрживи развој – наглашава Антонио Гутјерес, генерални секретар УН. Акција за елиминисање сиромаштва, унапређење здравља и образовања, за борбу против климатских промена и заштиту планете тако остаје ускраћена за неопходне ресурсе.

У септембру 2015. године уједначени су ставови око укупно 17 циљева одрживог развоја у свету, као саставних делова Агенде за одрживи развој 2030.

Није лако прецизно израчунати улагања потребна за потпуно остваривање свих 17 циљева. Ипак, према неким проценама, за достизање прва два фундаментална циља за одрживи развој света – елиминисање екстремног сиромаштва и глади, могла би бити довољна средства у вредности од приближно 13 одсто глобалне војне потрошње. Четврти циљ из Агенде 2030 – квалитетно образовање за све, изискује ресурсе на нивоу од око три одсто глобалних војних издвајања.

На размере трошкова одбрамбеног сектора у свету на посредан начин указују и подаци о пословању најмоћнијих корпорација у саставу војноиндустријског комплекса. Последњих година и на том пољу може се уочити почетак једног новог успона.

Тако је, сагласно подацима које публикује Стокхолмски интернационални институт за истраживање мира, током 2016. године обим продаје наоружања и војних услуга највећих компанија војне индустрије у свету (СИПРИ Топ 100) био за 1,9 одсто већи него у 2015. години. Остварени су послови укупне вредности од 374, 8 милијарди долара. Било је то прво увећање продаје водећих предузећа војноиндустријског комплекса од 2010. године.

У појединим деловима света слика је унеколико другачија. Европске корпорације са листе Топ 100 СИПРИ увећале су продају за релативно скромних 0,2 одсто и приходовале укупно 91,6 милијарди долара. Продаја руских фирми била је већа за 3,8 одсто, уз остварену зараду од 26,6 милијарди долара.

Компаније из САД имале су продају у вредности од 217,2 милијарди долара, што је било за 4 одсто више него 2015. године.

У категорији „произвођача наоружања у развоју“ упечатљиву улогу има Јужна Кореја, чије су водеће компаније оствариле стопу раста продаје од 20,6 одсто. Чланови те групације су и носиоци војне индустрије Бразила, Индије и Турске.

Само је у категорији „други традиционални произвођачи“ забележен пад продаје. У њу су, према мерилима СИПРИ, сврстани произвођачи из Аустралије, Израела, Јапана, Пољске, Сингапура и Украјине. На 1,2 одсто мању продају групе као целине највише је утицао пад пласмана јапанских корпорација у опсегу од 6,4 одсто.

Хумана безбедност

Нове реалности у свету могле би утицати и на промене појма безбедности у 21. веку. Одувек је концепт безбедности одражавао промене у друштвеном амбијенту и међународним односима.

Концепт националне безбедности, чије су кључне одреднице политичка независност и територијални интегритет држава, задржава централно место и у савременим међународним односима, истиче се у Агенди за разоружање генералног секретара УН. Систем колективне безбедности представљао је новину која је донела предности сарадње и договора посредством међународних институција, истовремено оснажујући и националну безбедност.

– Измењена природа оружаних сукоба током неколико последњих деценија и неизрециве људске патње њима изазване, допринеле су афирмацији концепта који људска бића ставља у центар безбедносних разматрања. Данас се већ добро разуме да би наш концепт безбедности требало да осигура заштиту не само држава, него такође и хумане популације – наглашава се у Агенди за разоружање УН. Тако би, сагласно мишљењима која се у њој излажу, у 21. веку могли упоредо постојати и узајамно се оснаживати концепти хумане, националне и колективне безбедности. И узајамна веза између питања разоружања и смањења ексцесивне војне потрошње, која све више узима маха у свету, и задовољења основних хуманих потреба, такође би, по замислима садржаним у Агенди за разоружање генералног секретара УН, ваљало да буде оснажена. ■

Чедомир ПОПОВИЋ

БРАЧНО ПРЕСУДНО ВОЈ

54

После бекства брачног пара Чаушеску, у Букурешту је избио хаос који се, убрзо, претворио у стање потпуне еуфорије. Народ је, попут вандала, похрлио у зграду Централног комитета Румунске комунистичке партије. Главне мете биле су портрети диктатора у канцеларијама и писана дела Чаушескуа и његове супруге Елене. Књиге су масовно избациване кроз прозоре.

У посебно непријатном положају налазе се румунска армија. Наиме, јединице противваздухопловне одбране су на екранима радара готово непрестано имале одразе ци-

лева у ваздушном простору, који су се приближавали без уобичајене најаве и одобрења службе надлежне за прелет територије. У паници која је завладала испалено је много ракета на циљеве, али се испоставило да су одрази на екранима били производ електронских симулација. Одакле су емитовани ти таласи и ко је то чинио остало је тајна.

Хаос се из Букурешта проширио на целу земљу. После објављивања вести да је брачни пар Чаушеску побегао, спонтано су организовани скупови против режима, на којима се становништво солидарисало с револуцијом. У неколико градова била су нападнута седишта партије и

СВЕДОЧАНСТВО О РУМУНСКОЈ РЕВОЛУЦИЈИ (3)

Пише Зовнимир ПЕШИЋ

Револуција је кулминација незадовољства људи решених да се ослободе тираније, изјавио је, после неколико година, први човек револуције Јон Илијеску.

На директно питање новинара да ли су у догађаје у децембру 1989. године биле умешане стране службе, одговорио је: „Верујете ли да се у једној земљи нешто тако догоди без присуства страних служби? Немојте да имате илузије! Стране тајне службе биле су умешане, али су имале маргиналну улогу”.

лику, фактичку моћ, а реч је о Министарству одбране с генералом Виктором Станкулескуом на челу. Схватајући значај војске за учвршћивање тековина револуције и држање власти, Јон Илијеску је, још док се налазио на државној телевизији, успоставио везу са новим министром одбране.

Подмукли хици у народ

Око 22 часа, 22. децембра, после дуготрајних консултација, формиран је Фронт националног спаса, као нови орган власти, који је преузео терет револуције. Према оценама аналитичара, био је то орган који су чинили људи из другог партијског ешелона, који су били и остали здружено привржени друштвеним променама. Уосталом, многи од њих су касније, када су били у врху власти, заслужни што је Румунија кренула путем демократије.

Мада су многи мислили да је хапшењем брачног пара диктатора завршен главни посао револуције, то се ипак није догодило. Снаге лојалне режиму, пре свега из редова Секуритатее, нападале су подмуклим „хицима” из конспиративних станова, контролисали су главне артерије канализације и оглашавали се са места са којих се то најмање очекивало. Организованији и жешћи напади почели су у Букурешту, 22. децембра, око 18.30 часова. Важне објекте напале су непознате снаге. Назване су „терористима”, а војска и народ били су позвани да бране и одбране извојеване тековине револуције. Неки од напада на војску били су симулирани апаратима који су производили звук и светлост.

Оружани насртаји снага верних председнику Чаушескуу и старом систему уносили су панику међу револуцио-

милицијске станице. Забележени су и раширени случајеви линчовања припадника милиције.

Другог дана хаотичне ситуације истовремено су деловала три центра моћи. Први је био у телевизији, где се око 14 часова Мирчеи Динескуу и Јону Карамитруу придружио Јон Илијеску, који ће бити изабран за првог демократског председника Румуније. Други центар налазио се у згради Централног комитета Румунске комунистичке партије, где је група Илие Вердеца покушала да створи нову владу. Већ после 20 минута састанчења показало се да то неће бити могуће. Трећи центар имао је изузетно ве-

М П А Р У П Р Е К И Н И С У Д

ПРСТИ АМЕРИКАНАЦА И РУСА?

На двадесетогодишњицу револуције, у Румунији се појавила књига која, наводно, најзад саопштава истину. Како се у њој тврди, румунски преврат заједнички су организовале Сједињене Америчке Државе и Совјетски Савез.

Совјетски лидер Михаил Горбачов је пре румунске народне експлозије, почетком децембра 1989. године, како се сада пише, покушавао Чаушеску да убеди да добровољно одступи с власти. Како то председник нипошто није желео, снашао га је народни и државни штампе.

наре. У неколико наврата претила је опасност да поврате доминацију над важним објектима, попут телевизије и поште. Највише је нападана телевизија, затим комплекс Министарства националне одбране и Генералштаба Румунске армије, новинско-издавачка установа „Скантеја”, комуникациони центар поште, аеродроми, раскрснице, тргови... Општем хаосу и паници допринеле су непроверене, нетачне и контрадикторне вести које је емитовала телевизија.

Револуционари су око значајних објеката организовали људе који су били наоружани само дрвеним моткама, чији задатак је био да штите од упада терориста. Њима су, у мањем броју, придодавани припадници војске. За одбрану револуције била је ангажована и механизација предузећа. Букурештом су кружили камиони са људима с моткама. Невероватно је с колико жара су грађани приступили задацима одбране, јуришајући без оружја на терористе. Многи од њих остали су на мртвој стражи, а велики број је рањен.

Гласине и кобне грешке

Често се дешавало да се сукобе две војне јединице – милиција с војском, односно револуционари с војском. Највећи окршај догодио се ноћу, у близини међународног аеродрома „Отопени”. У нежељеној, али жестокој бици сукобиле су се две војне јединице, а погинуло је чак 50 људи. Те ноћи, или сутрадан рано ујутру, телеграмима подршке огласили су се инострани државници: Буш, Горбачов, Митеран, Хавел, Тачер...

Почела је да пристиже и огромна помоћ у лековима, храни, одећи и обући. Из свих крајева света исказивана је солидарност. Слетали су авиони, а дистрибуција је била у режији нове власти.

Румунијом су колале и разне гласине. Тако су у Букурешту револуционари међусобно преносили „поверљиве” информације да је, на пример, слетело седам авиона препуних терориста из арапских држава, који су дошли да би помогли опстанак Чаушескуовог режима. Тих дана дипломатска легитимација представљала је безвредан папир. Дипломате су претресане, као и аутомобили у којима су се превозили до амбасада. На бројним барикадама биле су тако ригорозне контроле да су у много чему превазилазиле оне које се данас спроводе на аеродромима. Претресајући дипломате, револуционари су користили прилику за упућивање порука, попут: „Пренесите Русима и Американцима да ће револуција пропасти ако нам не упуте помоћ”. На барикадама су били постављени и гвоздени жељеви на асфалу. Ако се возило не би зауставило на знак руке, јез би избушио гуме, а возач би био физички кажњен.

Касарна у Трговишту непрестано је била под ватром људи оданих председнику. У једном часу било је толико критично да је претила опасност да Чаушеску и његова супруга буду ослобођени. Командант јединице која је у

ТРАГИЧАН БИЛАНС РЕВОЛУЦИЈЕ

Током румунске револуције смртно је страдало 1.142 грађана, који су посмртно проглашени за хероје. Рањено је 3.138 људи, а затворено 760 учесника протеста. Велики број жртава била су деца. Из редова Румунске армије погинуло је 260, а рањено 545 људи. Из редова безбедносних снага 65 је изгубило живот, а 73 их је рањено.

После револуције утамничено је око 1.000 цивила и око 1.500 припадника војске, безбедности и милиције, јер су били против промене режима.

Само из састава Пете управе, јединице из Департамента државне безбедности, 341 припадник био је у затвору. Постоји сумња да многи „секуристи” нису пријавили рањавање, како тиме не би потврдили опредељеност за Чаушеску.

свом саставу имала оклопне транспортере одлучио је да председнички пар укрца у једно од тих возила и да блиндирана колона напусти касарну. Возила су кружила макадамским путевима неколико часова, избегавајући насеља. За то време јединица је успела да се одбрани од напада.

Све у рукама генерала Станкулескуа

Припадници тајне полиције Секуритатее, који су све време остали верни Чаушескуу, од почетка су знали где се супружници налазе. У касарни у Трговишту, у којој је диктатор био утамничен, испрва нису знали како Чаушеску одржава везу са спољним светом, а затим је уочено да диктатор, с времена на време, притиска свој ручни часовник. Заправо, часовник је био део електронског миниуређаја, који је, притиском на прекидач, попут локатора, емитовао радио-таласе.

Где се супружници тачно налазе, у табору револуционара нико није знао, осим лукавог министра одбране Виктора Анастасеа Станкулескуа, који је касније осуђен на петнаестогодишњи затвор због наређења да се у Темишвару пуца у народ. Станкулеску је у време преврата Јону Илијескуу, председнику Фронта националног спаса и првом председнику Румуније, изабраном на демократским изборима у мају 1990. године, у згради Централног коми-

тета рекао: „Чаушеску је под стражом и знам где је. Рећи ћу вам када за то дође време“.

У Фронту националног спаса убрзо је одлучено да се Чаушеску суди, а за главног организатора суђења одређен је управо генерал Станкулеску. Током разговора са једним од чланова тадашње импровизоване власти, Силвиом Бруканом, Станкулеску је добио и инструкцију како суђење треба да се заврши. План је био да се диктатор осуди на смрт и да се казна изврши одмах.

Пресуда донета пре суда

Министар одбране образовао је тим од 10 до 12 људи, у којем су били тужиоци, судије и адвокати, инструисани у Министарству одбране. Пре тога је декретом образован Преки војни суд са председником, пуковником Гицом Попом. Оптужница је сачињена „на брзу руку“ и није се заснивала на истинитим чињеницама. Председник државе оптужен је за геноцид над 60.000 људи, за примену силе против демонстраната, за рушење градова и страдање материјалних добара, као и за подривање националне економије и за покушај бекства у иностранство са сумом од једног милиона долара.

Када је, много година касније, сенатор Думитру Муреш Поп поставио питање шта се догодило с тих милион долара, добио је одговор од министра финансија Михаила Танескуа „да је једна од три области оптужнице фалсификована“. Дакле, Чаушеску је лажно оптужен. И 60.000 наводних жртава у геноциду над становништвом, приписаних председнику, далеко су од истине.

Екипа за суђење превезена је у два хеликоптера, мада је Трговиште од Букурешта удаљено само 80 километара. Суђење није личило на судски процес. Тужилац и председник Преког војног суда су све време викали на Чаушеску, не дозволивши му да се слободно брани. Двојица адвоката цивила, који су доведени из Букурешта, понашали су се

као тужиоци. Чаушеску је тада изјавио: „Не признајем овај суд, већ само суд Велике народне скупштине“. Био је веома љут и нервозан, што се видело на снимку који је те вечери (25/26. децембар) емитован на државној телевизији. Лакрдија од суђења није дуго трајала, јер су наредбодавци журили да што пре ликвидирају омражени брачни пар.

Суђењу је присуствовао и генерал Станкулеску, који је, својевремено, председнику сугерисао да зграду Централног комитета напусти хеликоптером. Тада је Елена Чаушеску замолила Станкулеску, који је симулирао прелом ноге, па чак ставио и гипс, да поведе рачуна о њихово троје деце, сматрајући да им је генерал одан. Сведоци догађаја у касарни у Трговишту тврде да су се супружници све време надали да ће њихов спасилац бити управо Станкулеску. Занимљиво је да је командант у Трговишту у то време био извесни пуковник Кеменић.

За извршење казне над брачним паром већ је чекао вод припадника Румунске армије. Један од њих, Дарин Мариан Карлан, после неколико година је за лондонски „Обсервер“ изјавио: „Осећао сам да имам историјску улогу. Знао за француску револуцију и гиљотину, а и то да сам нешто слично урадио... Био сам трениран као специјалац који брани државу. Чаушеску је био врховни командант, а ја обучаван да га браним, а не да га убијем!“

Када је брачни пар изведен пред вод, како наводи Карлан, Чаушеску је рекао: „Не можемо да будемо убијени као пси“, а Елена: „Заједно смо се борили, заједно ћемо да умремо“, захтевајући да се егzekуција обави одједном, како једно од супружника не би посматрало смрт другог. „Био је то тежак тренутак за нас“, наводи Карлан. Последње Чаушескуове речи биле су: „Живела Социјалистичка Република Румунија!“

Николаје и Елена убијени су на Божић, 25. децембра, а декрет о погубљењу потписан је тек 27. децембра.

Улога тајних служби

Ко је све био уплетен у свргавање председника Чаушескуа, отеловљења румунске комунистичке диктатуре, вероватно се неће још дуго поуздано знати, све док не буду отворене архиве тајних служби. У Румунији се, поводом две деценије од револуције, навелико писало да су у свргавању диктатора заједно учествовале америчке и руске тајне службе. Чак се наводи да је баш у време револуције у Румунији боравило бар 20.000 руских „туриста“. Председник Фронта националног спаса и Румуније Јон Илијеску је неколико година након револуције изјавио да тих 20.000 наводних туриста нису могли да организују излазак људи на улице да није било јаким интерних разлога. „Револуција је кулминација незадовољства људи решених да се ослободе тираније“, навео је он. На директно питање новинара да ли су у догађаје у децембру 1989. године биле умешане стране службе, Илијеску је одговорио: „Верујете ли да се у једној земљи нешто тако догоди без присуства страних служби? Немојте да имате илузије!“ Следећи пут је изјавио „да су биле умешане стране тајне службе, али су оне имале маргиналну улогу“.

Они ретки, који су имали „привилегију“ да за време револуције уђу у зграду америчке амбасаде у Букурешту, а улазили су и пре тога, сведоче да је тада зграда била испуњена разноврсном електронском техником. ■

(Крај)

КАДЕТИ
НА КРСТАРЕЊУ
„КОЗАРОМ”

ЗНАЊЕ КОЈЕГ НЕМА У КЊИГАМА

С едавно су кадети 140. класе Војне академије, смера Речних јединица успешно завршили прво школско крстарење бродом посебне намене БПН-30 „Козара”. Током тронедељног боравка на води „Козара” им је била дом, али и учионица у којој су даноноћно стицали знања којих нема у књигама. Кадети су препловили више од 1.096 речних километара Дунавом, Савом и Тисом, спајајући теорију и праксу о пловном путу, астрономској навигацији, управљању бродом, али и о културно-историјском наслеђу наше земље. Пред будним оком искусних српских морнара, имали су прилику да се први пут опробају у улози дублера кормилара и официра палубне страже, стичући практична знања и из кормиларења и одговорности које позив морнара захтева.

После испловљавања, кадети и морнари упутили су се ка Новом Саду, а да би тај задатак био што занимљивији и поучнији пловидба се обављала ноћу. Док се група кадета обучавала у ноћним условима пловидбе унутрашњим пловним путем, остатак будућих официра речних јединица „смерао” је звезде и учио о сазвезђу на ведром небу изнад Дунава. По упловљењу у Нови Сад брод се привезао на Кеју жр-

Оставивши иза себе више од 1.096 речних километара Дунава, Саве и Тисе, десет кадета Речних јединица вратило се у школске клупе Војне академије богатији за непроцењиво практично искуство које им је донело прво крстарење „Козаром”

тава рације, а кадети су обишли Музеј Војводине и Планетаријум.

Одатле је, под окриљем ноћи, „Козара” кренула пут границе с Републиком Хрватском, све до моста у Бачкој Паланци. Затим су уследили Тител, Нови Бечеј, Мол, Ада и Сента, све до границе са северним суседом – Републиком Мађарском. На том делу пропутовања имали су прилику да застану и увере се у чари војвођанске равнице код Новог Бечеја. Љубазни домаћини дворца „Фантаст”, који је у прошлом веку био власништво земљопоседника Богдана Дунђерског, омогућили су им обилазак имања и ергеле коња, као и цркве коју је саградила чувена породица.

Најузбудљивији и најдинамичнији део пловидбе био је пут ка Ћердапској клисури и румунској граници. На пространствима Дунава кадети су увежбавали „Вилијамсонов маневар” спасавања човека из воде, мерили азимуте на задате објекте и бележили по-

датке с магнетног компаса како би касније прорачунавали његову девијацију. У Ћердапској клисури имали су прилику да прођу путем римских императора, изблиза виде чувену Трајанову таблу, али и Голубачку тврђаву и стену Бабакај у њеној близини. Кадети Војне академије прошли су делове Великог и Малог казана, места где Дунав достиже дубину већу од 100 метара, у шта су се школским дубиномером и сами уверили.

Током пропутовања упловили су у луке Кладово и Прахово, да би се мало јужније брод окренуо у непосредној близини тремеће Србије, Румуније и Бугарске.

На повратку у матичну луку домаћини из Смедерева организовали су излет до виле Обреновића и Смедеревске тврђаве, последње утврђење у време српске средњовековне државе. Самостално су радили на везу и у машинском простору, увидевши тако значај бродских мотора и система за брод и из друге перспективе, а не само оне која се види с командног моста.

Будући морнари вратили су се у престоницу пуни утисака, оставивши иза себе више од хиљаду речних километара, луке и градове на нашим највећим рекама. Стекли су прва практична знања на броду и то за дужности које ће обављати чим ступе у официрски строј. ■

Кадет млађи водник Славко ЂУРЧИЋ

СПОРТ

ЈЕДРИЛИЧАРСКО-ВЕСЛАЧКА СЕКЦИЈА ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Једна од најтрофејнијих секција Војне академије учествовала је и ове године на престижној регати у италијанском градићу Ливорну, где је у конкуренцији медитеранских и црноморских земаља освојила треће, четврто и 16. место у различитим дисциплинама.

Позиву италијанске Поморске војне академије и Ливорна ове године су се на „међународну једриличарску недељу“ одазвале 23 државе из Европе, Азије, Африке и Јужне Америке, које су се такмичиле у класи једрилица „трајдент 16“. Поред војних представника, на регатном такмичењу вештине су одмерили и светски и олимпијски прваци.

У нашој екипи били су вођа капетан фрегате др Слободан Радојевић и чланови посаде – скипер поручник корвете Александар Јовановић из Ратне флотиле и кадети Никола Радосављевић, Урош Костић, Јелена Пауновић и Лука Андрић. Због јаких олујних ветрова и високих таласа у Лигурском мору уместо 45 одржано је двадесетак трка.

– Иако смо вежбали на позајмљеним једрилицама типа „микротонер“ и „420“ Академског једриличарског клуба Једриличарског савеза Србије, наставили смо да постижемо запажене резултате – каже вођа екипе и додаје да смо били представници једине континенталне државе која се спремала на реци.

И на Ади Циганлији је у организацији Драгон боат савеза Србије недавно одржано првенство факултета и средњих школа на уређеном регатном пољу, стази у дужини од 259 метара, на којој су представници Војне академије и Војне гимназије освојили друго и треће место. ■

УСПЕХ ИЗНАД ОЧЕКИВАЊА

ЏУДИСТИ НАШЕГ СИСТЕМА ОДБРАНЕ

ОСВОЈИЛИ МНОШТВО МЕДАЉА

На Првом појединачном првенству Србије у џудоу за припаднике Војске и Полиције, у сениорској конкуренцији, одржаном недавно у Центру за основну полицијску обуку у Сремској Каменици, екипа Министарства одбране и Војске Србије освојила је 18 медаља – четири златне, шест сребрних и осам бронзаних. Такмичење је организовао Џудо савез Србије, а у екипи нашег система одбране, под руководством капетана Филипа Стошића, била су 23 припадника – шест из Министарства одбране и 17 из Војске Србије, укупно 18 у мушкој и пет у женској конкуренцији.

Прво место изборили су капетан Стеван Стојановић (у категорији до 81 кг), десетар Николаос Смилис (-66 кг), кадет Милан Ристић (-90 кг) и млађи водник Марија Пртора (-63 кг). Другопласирани су били капетан Марко Паповић (-90 кг), потпоручник Николина Поповић (-57 кг), десетар Милица Цикуша (-70 кг), кадет Весна Ракић (-78 кг), Душан Јаковљевић (-66 кг) и разводник Влада Станковић (-81 кг). Треће позицију освојили су мајор Милан Жунић (-90 кг), капетан Драган Ђекић (+100 кг), потпоручник Александар Станковић (-73 кг), кадет Никола Стевановић (-66 кг), разводник Александар Пујин (-81 кг), старији водник прве класе Милош Симоновић (-81 кг), кадет Ненад Јанковић (-100 кг) и водник Марина Мигнавер (-63 кг). ■

ГЕНЕРАЛШТАБА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Управа војне полиције

ради приоритетне попуне
Батаљона војне полиције (с/н) „КОБРЕ“
р а с п и с у ј е

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за пријем кандидата на селективну обуку

I УСЛОВИ КОНКУРСА

За пријем кандидата на селективну обуку у Батаљон војне полиције (с/н) „КОБРЕ“ може конкурисати професионални припадник Војске Србије мушког пола у својству подофицира и професионалног војника, свих родова и служби, на служби у Министарству одбране и Војсци Србије, а који испуњава следеће опште и посебне услове:

Општи услови:

- да је здравствено способан за војну службу без ограничења и
- да није осуђиван и да се против њега не води кривични поступак.

Посебни услови:

- да није старији од 30 година (подофицир) и да није старији од 28 година (професионални војник),
- да је на служби у Министарству одбране и Војсци Србије провео најмање три године,
- да нема негативних службених оцена и да му је последња службена оцена најмање „истиче се“,
- да је психолошко физички здрав и способан за рад у Батаљону војне полиције (с/н) „КОБРЕ“, што се утврђује психолошким проценом – тестирањем (ХЕДОНИКА), налазом, оценом и мишљењем надлежне војнолекарске комисије, на основу извршеног систематског прегледа, као и провером физичких способности, према важећим нормама и критеријумима за пријем у Батаљон војне полиције (с/н) „КОБРЕ“ и стандардима за оцењивање физичких способности професионалних војних лица – припадника специјалних јединица и јединица војне полиције специјалне намене у Војсци Србије,
- да је пливач и
- да испуњава критеријуме посебне безбедносне провере (која ће бити покренута и извршена само за кандидате који успешно савладају селективну обуку).

II НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Кандидат који испуњава опште и посебне услове подноси молбу Управи војне полиције Генералштаба Војске Србије, редовним путем преко команде своје матичне јединице. Уз молбу кандидат прилаже следећа документа:

- кратку биографију са бројевима контакт-телефона (на послу, кућни и мобилни),
- писану изјаву да добровољно пристаје да ради у војној полицији Војске Србије (за кандидате који нису припадници војне полиције Војске Србије),
- уверење надлежног суда да се против њега не води кривични поступак због кривичног дела које се гони по службеној дужности (не старије од 6 месеци),
- уверење МУП-а Р. Србије да није осуђиван на казну затвора од 6 месеци и више (не старије од 6 месеци),
- мишљење о кандидату надлежног старешине ранга команданта батаљона,

- оверену копију последње службене оценом и
- потписан и оверен картон основних личних података (КОЛП).

III НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ СЕЛЕКТИВНЕ ОБУКЕ

Сви изабрани и позвани кандидати за селективну обуку у Батаљону војне полиције (с/н) „КОБРЕ“ Управе војне полиције Генералштаба Војске Србије реализоваће следеће:

У току припрема за реализацију селективне обуке:

- **Први дан:** психолошка процена – тестирање (ХЕДОНИКА).
- **Други дан:** специјалистички систематски преглед кандидата.

– **Трећи, четврти и пети дан:** провера физичких способности према важећим стандардима за оцењивање физичких способности професионалних војних лица – припадника специјалних јединица и јединица војне полиције специјалне намене у Војсци Србије.

У току реализације селективне обуке:

Само кандидати који испуне све потребне норме, критеријуме и стандарде, а након истека 5 дана припрема за реализацију селективне обуке, започињу реализацију селективне обуке у трајању од четири недеље (28 дана), у складу са важећим програмом, нормама и критеријумима за оцењивање кандидата селективне обуке за пријем у Батаљон војне полиције (с/н) „КОБРЕ“.

Пријем у Батаљон војне полиције специјалне намене „КОБРЕ“

За кандидате који успешно реализују селективну обуку према важећем програму, нормама и критеријумима за оцењивање кандидата селективне обуке за пријем у Батаљон војне полиције (с/н) „КОБРЕ“, биће покренута посебна безбедносна провера коју врши Војнобезбедносна агенција Министарства одбране. По добијању позитивног резултата безбедносне провере извршиће се рангирање кандидата за пријем и покренути процедура за најбоље рангиране кандидате како би се регулисало њихово даље стање у служби (распоред/премештај и постављење у Батаљон војне полиције (с/н) „КОБРЕ“).

IV НАЧИН ПОСТУПКА ПО КОНКУРСУ

– Молбе кандидата за избор и упућивање на селективну обуку у Батаљон војне полиције (с/н) „КОБРЕ“ достављати почев од 1. августа 2018. године, односно од дана објављивања конкурса у магазину „Одбрана“, а најкасније до 3. септембра 2018. године.

– Комисијски избор кандидата за упућивање на селективну обуку биће реализован од 4. до 14. септембра 2018. године, а извршење позива биће регулисано наредбом надлежног старешине за привремено упућивање кандидата на селективну обуку у Батаљон војне полиције (с/н) „КОБРЕ“, најкасније до 28. септембра 2018. године.

– Селективна обука са изабраним и одазваним кандидатима биће реализована у периоду од 3. до 30. новембра 2018. године (кандидати се јављају у Батаљон војне полиције (с/н) „КОБРЕ“ дана 28. октобра 2018. године до 20,00 часова и приступају извршењу наведених припрема за реализацију селективне обуке по данима – 5 дана).

– Непотпуна и некомплетна конкурсна документација кандидата неће се разматрати.

– Општи и посебни услови наведени у условима конкурса односе се и на припаднике војне полиције Војске Србије ван састава Батаљона војне полиције (с/н) „КОБРЕ“, а који конкуришу за избор и упућивање на селективну обуку.

– Кандидатима који не буду изабрани конкурсна документација се неће враћати. ■

**УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
ВОЈНА АКАДЕМИЈА**

КОНКУРС

**за пријем студената на докторске
академске студије**

Војна академија Универзитета одбране у Београду у школској 2018/2019. години на докторске академске студије уписује самофинансирајуће студенте на следеће студијске програме:

1. Атомско-биолошко-хемијска одбрана – 5 студената;
2. Војномашинско инжењерство – 7 студената;
3. Војноелектронско инжењерство – 7 студената.

На конкурс се могу јавити кандидати који испуњавају следеће услове:

Општи услови конкурса:

сда су држављани Републике Србије;

- да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци;
- да не постоји безбедносни ризик да кандидат буде примљен на школовање (утврђује надлежна целина Министарства одбране, а образац за безбедносну проверу преузима се на интернет страници Војне академије, www.va.mod.gov.rs).

Посебни услови конкурса:

- на докторске академске студије може се уписати лице које има завршене мастер академске студије са најмање 60 ЕСПБ бодова, односно да је укупно са претходним образовањем остварило најмање 300 ЕСПБ;
- на докторске академске студије може се уписати лице које има академски назив магистра наука према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању, ако није стекло звање доктора наука по раније важећим законским прописима у року који је утврђен законом;
- познавање страног језика и
- пријемни испит се полаже уколико су кандидати оба или један од нивоа претходног школовања завршили са просечном оценом мањом од 8,00.

Начин конкурсисања и поступак спровођења конкурса:

Кандидати подносе пријаве препорученом поштом на адресу: **Војна академија, Улица Генерала Павла Јуришића Штурма 33, Београд** или лично у канцеларији општинских послова Војне академије (током трајања конкурса).

Образац пријаве преузима се на интернет страници Војне академије (www.va.mod.gov.rs).

Уз пријаву за конкурс кандидати подносе оверене фотокопије следећих докумената:

- уверење о држављанству Републике Србије;
- извод из матичне књиге рођених;
- дипломе или уверења које није старије од годину дана од завршеног школовања на претходним нивоима школовања;
- уверење надлежног органа да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци, не старије од шест месеци;

- документ (додатак дипломе) о степену познавања страног језика и
- списак научних и стручних радова.

Пријемни испит за кандидате који имају просечну оцену, једног или оба нивоа претходног школовања мању од 8,00 реализоваће се у Војној академији дана 12. 9. 2018. године са почетком у 16.00 часова.

Приликом доласка на пријемни испит у Војну академију кандидати морају са собом обавезно да имају документ за личну идентификацију (лична карта или пасош).

Прелиминарна ранг-листа биће објављена на интернет страници Војне академије 14. 9. 2018. године, а коначна ранг-листа 26. 9. 2018. године.

Кандидат који сматра да су његова права повређена може поднети приговор декану Војне академије у року од три дана од дана објављивања прелиминарне ранг-листе кандидата. Декан Војне академије доноси решење по приговору кандидата у року од три дана од дана пријема приговора. На решење декана, кандидат може изјавити жалбу начелнику Војне академије у року од три дана од дана пријема решења. Начелник Војне академије решава по жалби у року од три дана од дана њеног пријема.

Упис кандидата обавиће се у Војној академији 27. и 28. 9. 2018. године од 8.30 до 14.30 часова.

Трошкови уписа износе 1.000,00 динара и уплаћују се на рачун Војне академије 840-19540845-28 са позивом на број 1227423133384462. Укупан износ школарине на докторским академским студијама је 460.000,00 динара, а прве године школовања је 180.000,00 динара. Начин плаћања школарине регулише се Уговором о школовању.

Мерила за утврђивање редоследа кандидата:

1. просечна оцена са претходних студија (изражена на две децимале) множи се са 5, па по овом основу кандидат може да оствари најмање 40, а највише 50 бодова; уколико се захтевају два нивоа школовања, просечне оцене множе се са 2,5, а добијени производи се сабирају;
2. по основу дужине студирања:
 - 20 бодова за студије претходног нивоа завршене најкасније до краја једне школске године дуже од трајања студија,
 - 5 бодова за студије претходног нивоа завршене најкасније до краја две школске године дуже од трајања студија,
 - уколико су услови за упис на студије претходно завршена два нивоа студија, по истим критеријумима се за сваки ниво студија додељује 10, односно 2,5;
3. у случају да кандидати на основу претходна два критеријума имају исти број бодова, вредновати и квантитативно исказивати публиковане радове кандидата према Правилнику о поступку и начину вредновања и квантитативног исказивања научноистраживачких резултата истраживача („Службени гласник РС”, бр. 24/16 и 21/17);
4. у случају једнаког броја остварених бодова предност има кандидат са већом просечном оценом са претходних студија, а уколико се од кандидата захтевају два нивоа претходног школовања, предност има кандидат са већом просечном оценом са основних студија.

Остала обавештења у вези са конкурсом могу се добити у Одсеку за питања кадета, студената и слушалаца на телефон 011/3603-112 или 011/3603-194 или преко електронске поште upis@va.mod.gov.rs.

Конкурс је отворен од 25. 6. 2018. до 31. 8. 2018. године. ■

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ ВОЈНА АКАДЕМИЈА

К О Н К У Р С

за пријем студената на мастер академске студије

Војна академија Универзитета одбране у Београду у школској 2018/2019. години на мастер академске студије уписује **самофинансирајуће студенте** за следеће студијске програме:

1. Менаџмент у одбрани – 29 студената,
2. Војномашинско инжењерство – 28 студената,
3. Војноелектронско инжењерство – 31 студент,
4. Атомско-биолошко-хемијска одбрана – 9 студената,
5. Јавне финансије – 23 студента,
6. Војнохемијско инжењерство – 10 студената,
7. Логистика одбране – 15 студената и
8. Форензичко инжењерство – 10 студената.

На конкурс се могу јавити кандидати који испуњавају следеће услове:

Општи услови конкурса:

- да су држављани Републике Србије;
- да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци;
- да не постоји безбедносни ризик да кандидат буде примљен на школовање (утврђује надлежна целина Министарства одбране а образац за безбедносну проверу преузима се на интернет страници Војне академије, www.va.mod.gov.rs).

Посебни услови конкурса:

- завршене одговарајуће основне академске студије утврђене студијским програмом и остварено најмање 240 ЕСПБ;
- познавање страног језика;
- кандидати за упис на мастер академске студије који су основне академске студије завршили са просечном оценом мањом од 8,00 полажу пријемни испит.

Начин конкурисања и поступак спровођења конкурса:

Кандидати пријаве подносе препорученом поштом на адресу: **Војна академија, Улица Генерала Павла Јуришића Штурма број 33, Београд** или лично у канцеларији општих послова Војне академије (током трајања конкурса).

Образац пријаве за упис преузима се на интернет страници Војне академије (www.va.mod.gov.rs).

Уз образац пријаве за конкурс кандидати подносе оверене фотокопије следећих докумената:

- уверење о држављанству Републике Србије,
- извод из матичне књиге рођених,
- диплому или уверење које није старије од годину дана о завршеном школовању на основним академским студијама,

- уверење надлежног органа да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци, не старије од шест месеци,
- оверену фотокопију документа (додатак дипломе) о степеноу познавања страног језика и
- списак научних и стручних радова.

Пријемни испит за кандидате који имају просечну оцену мању од 8,00 реализоваће се у Војној академији дана 12. 9. 2018. године са почетком у 16.00 часова.

Приликом доласка на пријемни испит у Војну академију, кандидати морају са собом обавезно да имају документ за личну идентификацију (лична карта или пасош).

Прелиминарна ранг листа биће објављена на интернет страници Војне академије 14. 9. 2018. године, а коначна ранг-листа 26. 9. 2018. године.

Кандидат који сматра да су његова права повређена може поднети приговор декану Војне академије у року од три дана од дана објављивања прелиминарне ранг-листе кандидата. Декан Војне академије доноси решење по приговору кандидата у року од три дана од дана пријема приговора. На решење декана, кандидат може изјавити жалбу начелнику Војне академије у року од три дана од дана пријема решења. Начелник Војне академије решава по жалби у року од три дана од дана њеног пријема.

Упис кандидата обавиће се у Војној академији 27. и 28. 9. 2018. године од 8.30 до 14.30 часова у Одсеку за питања кадета, студената и слушалаца.

Трошкови уписа износе 1.000,00 динара и уплаћују се на рачун Војне академије 840-19540845-28, са позивом на број 1227423133384461. Износ школарине за школску 2018/2019. годину је 120.000,00 динара. Начин плаћања биће регулисан Уговором о школовању.

Мерила за утврђивање редоследа кандидата:

1. просечна оцена са претходних студија (изражена на две децимале) множи се са коефицијентом 5;
2. по основу дужине студирања:
 - 20 бодова за студије претходног нивоа завршене најкасније до краја једне школске године дуже од трајања студија и
 - 5 бодова за студије претходног нивоа завршене најкасније до краја две школске године дуже од трајања студија;
3. у случају да кандидати имају на основу претходна два критеријума исти број бодова, вредновати и квантитативно исказати публиковане радове према Правилнику о поступку и начину вредновања и квантитативног исказивања научноистраживачких резултата истраживача („Службени гласник РС”, бр. 24/16 и 21/17) и
4. у случају једнаког броја остварених бодова, на основу претходних мерила, предност има кандидат са већом просечном оценом са претходних студија.

Остала обавештења у вези са конкурсом могу се добити у Одсеку за питања кадета, студената и слушалаца Универзитета одбране на бројеве телефона 011/3603-112 и 011/3603-194 или преко електронске поште upis@va.mod.gov.rs.

Конкурс је отворен од 25. 6. 2018. до 31. 8. 2018. године. ■

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
ВОЈНА АКАДЕМИЈА

ЈАВНИ КОНКУРС

за избор и поновни избор у звање наставника у образовно-научном пољу друштвено-хуманистичких наука и техничко-технолошких наука, и то:

А) ПОЉЕ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

1. поновни избор једног наставника за ужу научну област Војна историја, у звање доцента.

Б) ПОЉЕ ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НАУКА

1. избор једног наставника за ужу научну област Опасне материје, у звање доцента.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА

1. да кандидат поседује научни степен доктора наука из области за коју се бира,
2. да кандидат није правоснажно осуђиван за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи и
3. да је кандидат професионално војно лице.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА

1. да испуњава услове за избор и поновни избор у звање доцента из члана 16. и члана 17. Правилника о стицању звања наставника на Универзитету одбране („Службени војни лист” број 21/16),
2. Кандидати за избор у звање доцента одржаће приступно предавање пред комисијом за приступна предавања 11. 9. 2018. године. Приступно предавање траје најдуже 20 минута. Тему бира кандидат, с тим да она мора да буде из уже научне области за коју кандидат конкурише за избор у звање доцента.

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати прилажу:

1. Документацију према Упутству за припрему конкурсне документације и израду извештаја за избор и поновни избор у звање наставника (Одлука Сената број 7/56 од 20. октобра 2016. године), које је објављено на интернет страници Универзитета (Војне академије).
2. Попуњен одговарајући образацац Извештаја комисије о пријављеним кандидатима за избор и поновни избор у звање наставника (СД).
3. Уверење надлежног органа МУП-а о непостојању правоснажне пресуде за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе, коју издаје високошколска установа, или примања мита при обављању послова у високошколској установи.
4. Сагласност претпостављене команде за ангажовање у наставном процесу у оквиру студијских програма Војне академије.

Правилник о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника и Упутство за припрему конкурсне документације и израду извештаја комисије за избор у звање наставника налази се на интернет страници Војне академије.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор и поновни избор у звање наставника подnose се на адресу: **Војна академија, Генерала Павла Јуришића Штурма 33, Београд, са назнаком „конкурс за избор у звање наставника”.**

У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за које се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација се неће враћати кандидату.

Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

ВАЖНА НАПОМЕНА

Кандидати који буду изабрани у звања наставника неће бити постављани на формацијска места наставника у Војној академији, већ ће права и обавезе наставника остваривати са формацијског места на које су већ постављени, а у складу са чланом 88. Закона о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017). ■

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ
Управа за традицију, стандард и ветеране

ИНФОРМАЦИЈА

о Уговору о сарадњи са удружењем „Драмарт театар”

На основу Одлуке министра одбране Александра Вулина прихваћена је понуда за сарадњу са удружењем „Драмарт театар” и потписан Уговор о сарадњи, б. 7. 2018. године. На основу овог уговора запослени у Министарству одбране и Војсци Србије имају право на попуст од 43 одсто при куповини улазница за представе овог театра, што у овом тренутку, у односу на редовних 700 динара, износи 400 динара.

Представе „Драмарт театра” играју се, углавном, на сцени Академије 28, Немањина 28 у Београду, али ће се њихово извођење планирати и у позориштима широм Србије, о чему ће публика бити редовно обавештавана.

Приликом куповине улазница за представе „Драмарт театра” припадници Министарства одбране и Војске Србије имају обавезу идентификације службеном војном легитимацијом или идентификационом картицом. Да ли ће се представе овог театра играти на сцени Академије 28 може се сазнати и на сајту: akademija28.com. ■

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ ВОЈНА АКАДЕМИЈА

ЈАВНИ КОНКУРС

за избор једног лица у звање доцента у образовно-научном пољу друштвено-хуманистичких наука за ужу научну област Енглески језик

65

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА

1. да кандидат поседује научни степен доктора наука из области за коју се бира,
2. да кандидат није правоснажно осуђиван за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи и
3. да је кандидат војни службеник.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА

1. да испуњава услове за избор у звање доцента из члана 16. и члана 17. Правилника о стицању звања наставника на Универзитету одбране („Службени војни лист” број 21/16).
2. приступно предавање кандидата за избор у звање доцента, које може да траје најдуже 20 минута, биће одржано дана 11. 09. 2018. године. Тему бира кандидат, с тим да она мора да буде из уже научне области за коју конкурише за избор у звање доцента.

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати прилажу:

1. Документацију према Упутству за припрему конкурсне документације и израду извештаја за избор у звање наставника (Одлука Сената број 7/56 од 20. октобра 2016. године) које је објављено на интернет страници Универзитета одбране (Војне академије).

2. Попуњен одговарајући образац Извештаја комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање наставника (CD).
3. Уверење надлежног органа МУП-а о непостојању правоснажне пресуде за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи.
4. Сагласност претпостављене команде за ангажовање у наставном процесу у оквиру студијских програма Војне академије.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор у звање наставника подnose се на адресу: **Војна академија, Генерала Павла Јуришића Штурма 33, Београд, са назнаком: „конкурс за избор у звање наставника”.**

У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за које се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација неће се враћати кандидату.

Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

ВАЖНА НАПОМЕНА

Кандидат који буде изабран у звање наставника неће бити постављан на формацијско место наставника у Војној академији већ ће права и обавезе наставника остваривати са формацијског места на које је већ постављен, а у складу са чланом 88. Закона о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017). ■

РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за традицију, стандард и ветеране

ИНФОРМАЦИЈА

о пословној сарадњи са „ALEKSANDRA JEVTIC PR APOTEKA FARMACIA BEOGRAD”

На основу уговора о пословној сарадњи са „ALEKSANDRA JEVTIC PR APOTEKA FARMACIA BEOGRAD”, који је потписан 21. јуна 2018, за запослене у Министарству одбране и Војсци Србије и чланове њихових породица омогућена је куповина целокупног продајног асортимана „ALEKSANDRA JEVTIC PR APOTEKA FARMACIA BEOGRAD” по повољнијим условима, и то:

- попуст од 10% на важеће малопродајне цене при готовинском плаћању, уз минимални износ рате од 500,00 RSD;
- плаћање на максимално 6 месечних рата путем административне забране уз попуст од 10%.

Запослени у Министарству одбране и Војсци Србије дужни су да се даваоцу услуге идентификују давањем на увид војне легитимације/идентификационе картице или оверене потврде о запослењу, и то достављањем потврде о запослењу.

Запослени је дужан да даваоцу услуге достави оверено Решење о административној забрани на примања, у два примерка, које је издала надлежна организациона јединица Министарства одбране и Војске Србије, а које покрива целокупни износ.

У случају да запослени не достави валидно Решење о административној забрани, давалац услуга није у обавези да са лицем закључи уговор.

Уколико запосленом, као крајњем кориснику услуге, престане радни однос у Министарству одбране и Војсци Србије, организациона јединица Министарства одбране и Војске Србије, у чијем саставу се наведено лице налазило, дужна је да о томе писаним путем обавести даваоца услуга, у ком случају давалац услуга непосредно са крајњим корисником услуге уређује обавезу измирења преосталог дуговања.

Прва рата по административној забрани доспева у наредном месецу у односу на месец у коме ју је оверила надлежна организациона јединица Министарства одбране и Војске Србије. Административну забрану послодавац оверава у два примерка, након чега рачуноводство даваоца услуге један примерак доставља Рачуноводственом центру Министарства одбране.

Објекат апотеке „ALEKSANDRA JEVTIC PR APOTEKA FARMACIA BEOGRAD” налази се на адреси Шумадијске дивизије бр. 6 у Београду.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ
Управа за традицију, стандард и ветеране
ИНФОРМАЦИЈА
о пословној сарадњи са
„Славиша Јевтић ПР Оптичарска радња
Очна кућа Јевтић Прокупље”

На основу уговора о пословној сарадњи са „Славиша Јевтић ПР Оптичарска радња Очна кућа Јевтић Прокупље”, који је потписан 2. јула 2018, запосленима у Министарству одбране и Војсци Србије и члановима њихових породица омогућена је куповина продајног асортимана „Славиша Јевтић ПР Оптичарска радња Очна кућа Јевтић Прокупље” по повољнијим условима, и то:

- плаћање на максимално 6 месечних рата путем административне забране и попуст од 10% на важеће малопродајне цене, уз минимални износ рате од 500,00 РСД;
- попуст из тачке 1) обрачунава се и за готовинска плаћања.

Корисник услуга обавезује се да промовише давање услуга код запослених у Министарству одбране и Војсци Србије постављањем линка на званичном сајту Министарства одбране као даваоцу услуга и редовним информисањем запослених у Министарству одбране и Војсци Србије.

Запослени у Министарству одбране и Војсци Србије дужни су да се даваоцу услуге идентификују давањем на увид војне легитимације/идентификационе картице или оверене потврде о запослењу, и то достављањем потврде о запослењу.

Запослени је дужан да даваоцу услуге достави оверено Решење о административној забрани на примања, у два примерка, које је издала надлежна организациона јединица Министарства одбране и Војске Србије, а које покрива целокупни износ.

Уколико запосленом, као крајњем кориснику услуге, престане радни однос у Министарству одбране и Војсци Србије, организациона јединица Министарства одбране и Војске Србије, у чијем саставу се наведено лице налазило, дужна је да о томе писаним путем обавести даваоца услуга, у ком случају давалац услуга непосредно са крајњим корисником услуга уређује обавезу измирења преосталог дуговања.

Прва рата по административној забрани доспева у наредном месецу у односу на месец у коме ју је оверила надлежна организациона јединица Министарства одбране и Војске Србије. Административну забрану послодавац оверава у два примерка, након чега рачуноводство даваоца услуга један примерак доставља Рачуноводственом центру Министарства одбране.

Малопродајни објекат „Славиша Јевтић ПР Оптичарска радња Очна кућа Јевтић Прокупље” налази се на адреси Даринке Несторовић 7а у Прокупљу и Шумадијске дивизије 8 у насељу „ Степа Степановић” у Београду. ■

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ
Управа за традицију, стандард и ветеране
ИНФОРМАЦИЈА
о Споразуму о сарадњи са Високом школом
струковних студија за криминалистику
и безбедност Ниш

Дана 29. јуна 2018. године потписан је Споразум о сарадњи између Министарства одбране и Високе школе струковних студија за криминалистику и безбедност Ниш, који се односи на обезбеђење одређених погодности за студирање деце запослених и запослених у Министарству одбране и Војсци Србије на овој високошколској установи.

У складу са наведеним споразумом, Висока школа струковних студија за криминалистику и безбедност Ниш обавезала се да обезбеди упис наведених лица, у складу са законом и општим актима школе, и то уз следеће повољности:

- 1) на основним струковним студијама:
 - на смеру Криминалистика и безбедност – 5 места, уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 100% износа школарине и 20 места уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 50% износа школарине;
 - на смеру Цивилна заштита и ванредне ситуације – 10 места, уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 100% износа школарине и 20 места уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 50% износа школарине;
 - на смеру Социјални и васпитнопоправни рад – 10 места, уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 100% износа школарине и 20 места уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 50% износа школарине;

везе плаћања школарине у висини од 50% износа школарине;

- на смеру Организација јавних и пословних система – 15 места, уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 100% износа школарине и 30 места уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 50% износа школарине;
- 2) на специјалистичким струковним студијама:
 - на смеру Менаџмент социјалних, дечјих и геронтолошких установа – 25 места, уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 100% износа школарине и 50 места уз ослобађање обавезе плаћања школарине у висини од 50% износа школарине.

Висока школа струковних студија за криминалистику и безбедност обавезала се и да обезбеди упис кандидата уз ослобађање дела школарине од 30% износа школарине у случају да се на студијске програме пријави већи број кандидата од наведеног броја кандидата за сваки од студијских програма. Школа је задржала право да накнадно ограничи број ових кандидата у складу са својим тренутним могућностима.

За доказивање права уписа на основу споразума и ослобађање од плаћања школарине неопходно је да дете запосленог у Министарству одбране и Војсци Србије приложи оверену потврду о запослењу родитеља у једној од организационих јединица Министарства одбране и Војске Србије, са јасно назначеном сврхом за коју се потврда издаје (ради ослобађања обавезе плаћања школарине за дете). Потврду оверава и издаје надлежни старешина. Запослени у Министарству одбране и Војсци Србије прилаже потврду о запослењу са такође јасно назначеном сврхом.

За све додатне информације можете контактирати студентску службу Високе школе струковних студија за криминалистику и безбедност Ниш, Београдска бр. 1, 18000 Ниш. Контакт-телефони: 018/209-500, 018/297-222 и 065/8305-225. Мејл адреса: studentska_sluzba@kib.edu.rs. ■

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ
Управа за традицију, стандард и ветеране
ИНФОРМАЦИЈА
о пословној сарадњи са Хотелом „Лидер С”

На основу уговора о пословној сарадњи са „Синхолд” доо Београд, огранак Хотел „Лидер С” Врњачка Бања (у даљем тексту: Хотел „Лидер С”), који је потписан 16. јула 2018. године, за запослене у Министарству одбране и Војсци Србије и чланове њихових породица омогућено је коришћење капацитета и услуга Хотел „Лидер С” у Врњачкој Бањи, и то по према Ценовнику услуга који чини саставни део уговора.

ЦЕНОВНИК УСЛУГА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ У МО И ВС И ЧЛАНОВЕ ЊИХОВИХ ПОРОДИЦА

ОДРАСЛИ

ПЕРИОД ОД 15. 10. ДО 30. 4.	
	ВРСТА УСЛУГЕ
СОБА	ПОЛУПАНСИОН
1/1	2.990
1/2	2.990

ПЕРИОД ОД 01. 4. ДО 14. 10.	
	ВРСТА УСЛУГЕ
СОБА	ПОЛУПАНСИОН
1/1	3.390
1/2	2.590

ЦЕНА ЗА ДЕЦУ:

- ДО 7 ГОДИНА НЕ ПЛАЋАЈУ СМЕШТАЈ
- ДОПЛАТА ЗА ИСХРАНУ – ПОЛУПАНСИОН 500 РСД, ПАНСИОН 650 РСД
- ОД 7 ДО 12 ГОДИНА – 50% У ПРАТЊИ ДВЕ ОДРАСЛЕ ОСОБЕ
- ДОДАТНИ ЛЕЖАЈ – ПЕРИОД ОД 15. 10. ДО 30. 04 – 1.145 РСД ПОЛУПАНСИОН, ПЕРИОД ОД 1. 4. ДО 14. 10 – 1.295 РСД ПОЛУПАНСИОН
- ОД 7 ДО 12 ГОДИНА – 70% ЗАСЕБАН ЛЕЖАЈ – ПЕРИОД ОД 15. 10. ДО 30. 4. – 1.603 РСД ПОЛУПАНСИОН, ПЕРИОД ОД 1. 4. ДО 14. 10 – 1.813 РСД ПОЛУПАНСИОН
- БОРАВИШНА ТАКСА ЗА ОДРАСЛЕ 120 РСД, ДЕЦА ОД 7 ДО 15 ГОДИНА 60 РСД
- ОСУГУРАЊЕ 10 РСД И ЗА ОДРАСЛЕ И ЗА ДЕЦУ СВИХ УЗРАСТА
- КОРИШЋЕЊЕ МЕДИЦИНСКОГ ПАКЕТА „БАЛНЕО”: 900 РСД ДНЕВНО (ПАКЕТ ОБУХВАТА: ДВА ПРЕГЛЕДА, ПИЈЕЊЕ МИНЕРАЛНИХ ВОДА, КУПАЊЕ ТЕРМАЛНОМ ВОДОМ, ОРОШАВАЊЕ)
- АКВА ЦЕНТАР – 500 РСД

ПОСЕБНА НАПОМЕНА

- У ЛЕТЊИМ МЕСЕЦИМА МОГУЋЕ ЈЕ КОРИШЋЕЊЕ ГРАДСКОГ БАЗЕНА КОЈЕ ЈЕ УКЉУЧЕНО У ЦЕНУ
- ПРИХВАТАМО ВАУЧЕРЕ МИНИСТАРСТВА ТРГОВИНЕ, ТУРИЗМА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Запослени у Министарству одбране и Војсци Србије дужни су да се даваоцу услуге приликом плаћања идентификују давањем на увид војне легитимације/идентификационе картице или оверене потврде о запослењу, уз два примерка овереног Решења о административној забрани, које покрива целокупни износ.

Чланови уже породице, уколико услуге користе без пратње запосленог у МО и ВС, дужни су да доставе потписану и оверену потврду запосленог члана породице који је имаоц војне легитимације/идентификационе картице и њену копију, као и унапред оверену и потписану административну забрану.

Давалац услуга омогућиће запосленима у Министарству одбране и Војсци Србије и члановима њихових породица да све услуге плате путем обуставе од месечних примања, административном забраном у 6 (шест) једнаких месечних рата, без камате. Услуге по Ценовнику могу се плаћати и у целисти.

Уколико запосленом, као крајњем кориснику услуге, престане радни однос у Министарству одбране и Војсци Србије, организациона јединица Министарства одбране и Војске Србије, у чијем саставу се наведено лице налазило, дужна је да о томе писаним путем обавести даваоца услуга. У том случају давалац услуга непосредно са крајњим корисником услуга уређује обавезу измирења преосталог дуговања.

Образац административне забране може се преузети са сајта Министарства одбране, поље СТАНДАРД, или са РАМКО сајта Управе за традицију, стандард и ветеране. Такође, посебним актом биће достављен организационим јединицама МО и ВС. ■

ОДБРАНА

Специјални прилог 190

**ВЕЖБА ВОЈСКЕ И ПОЛИЦИЈЕ
„ЗДРУЖЕНИ УДАР 2018”**

ТЕРОРИСТИ НА ЦИЦАНУ

„ЗАРУЖЕНИ УДАР 2018”

Припадници Војске Србије и Министарства унутрашњих послова недавно су, у Краљеву, приказали рад, координацију и садејство у кризним ситуацијама – интервенцију снага безбедности у случају терористичких напада, борбу против наоружаних група и ослобађање талаца из објеката и превозних средстава, као и акцију заштите важне штићене личности

ТЕРОРИСТИ НА НИШАНУ

2

Председник Републике Србије Александар Вучић, председница Владе Ана Брнабић и председник Републике Српске Милорад Додик, заједно са министрима одбране и унутрашњих послова Александром Вулином и Небојшом Стефановићем, те начелником Генералштаба генералом Љубишом Диковићем, присуствовали су, 27. јуна у Краљеву, показној тактичкој вежби

Војске Србије и Министарства унутрашњих послова – „Заједнички удар 2018”. Учествовало је више од 2.500 припадника Специјалне бригаде Копнене војске, јединице Војне полиције, батаљона Војне полиције специјалне намене „Кобре”, снага за подршку из ваздухопловних бригада РВ и ПВО, Жандармерије, САЈ-а, Хеликоптерске јединице, Полицијске бригаде и Интервентне јединице полиције.

ОД ОЧУВАЊА СЛОБОДЕ НЕМА ВАЖНИЈЕГ ЗАДАТКА

Александар Вучић, председник Републике истакао је да припадници Војске и полиције нису само показали вештину, обученост и технику којом располажу, већ пре свега да су у сваком тренутку спремни да бране независност, самосталност и слободу своје Србије.

– Од те слободе, од чувања Србије и њене независности и права да сама одлучује о себи нема ни већег ни пречег задатка. Много смо уложили у ту слободу, огромну цену смо платили, ону ненадокнадиву, која се мери животима и зато је Србима, а и свим другим грађанима Србије, та слобода толико света. И потребне су нам управо оваква војска и оваква полиција, опремљене, обучене и спремне, као гарант те слободе и као брана свакоме ко би могао да размишља о угрожавању наше највише вредности – наше слободе. Они су једини начин да сачувамо животе наших људи, да их никада више не стављамо у ситуације у којима морају да ратују, и да им омогућимо нормалан и безбедан живот – поручио је председник Вучић.

Србија данас никога не угрожава, нагласио је председник Републике, али никоме неће дозволити, што су данас наше снаге и показале, ни да буде угрожена.

– Ми не претимо никоме и увек смо спремни на компромисе, дијалог и мир, али нисмо спремни и никада нећемо прихватити неке нове „Олује“, нити смо спремни за нови егзодус или злочин над Србима. Нико нећемо дозволити и управо данас то показујемо – нашу реакцију у случају напада на нашу земљу и наш народ, нашу сигурност у спремност да се одбранимо и да зауставимо свакога ко мисли да проблеме данас треба да решава насиљем – нагласио је председник Вучић, додајући да ће се наставити са улагањем у војску и полицију, додавши да је део нове опреме приказан у оквиру ове вежбе.

Говорећи о опремању Војске, председник Вучић је најавио да ћемо крајем ове године имати 14 најмодернијих авиона ловаца четврте генерације, опремљене најбољим радарским системима, а рачунамо и на знатно већи број хеликоптера, као и на најмодерније противавионско оруђе. Истакао је, такође, да се много напора улаже и у побољшање стандарда припадника система одбране и у то како да се на једноставнији и ефикаснији начин решавају њихови свакодневни проблеми.

– Одлука о изградњи станова за припаднике наших безбедносних снага од кључног је значаја. Зато, младићи и девојке, за вас је од великог значаја да са овим програмом кренемо и да га завршимо до краја, да у Војсци Србије и српској полицији видите своју кућу и своју будућност – поручио је председник Вучић, додајући да они треба да буду спремни да чувају и заштите своју земљу, а да ће држава Србија знати то да цени, улажући много више у њихову будућност, јер на тај начин улаже у сопствену сигурност.

– Улажемо у мир и безбедан живот и у Србији и у целом региону – истакао је председник Вучић, изражавајући захвалност учесницима вежбе на снази, обучености, спремности, посвећености и љубави коју су данас показали према Србији, јер ништа прече од наше земље немамо.

Говорећи о вежби, председник Вучић је изразио задовољство приказаном вежбом, додајући да су сви учесници, без обзира на сложене временске услове, показали борбену готовост, спремност и обученост, али и нову опрему припадника Војске и Полиције.

– Разлика између Војске и Полиције данас и од пре неколико година је, буквално, небо и земља, што се и данас могло видети – нагласио је председник Вучић, додајући да то сведочи и о финансијској стабилности земље, али и о тенденцији да имамо снажнију Војску, јер је она гарант стабилности, нашег опстанка и мира.

Почетком августа 2018. године Краљево ће бити домаћин фестивала „Млади Европе“. Припреме за то окупљање су увелико у току. Очекује се да церемонији свечаног отварања на Тргу Српских ратника присуствују високе званице Републике Србије. Оперативне информације служби безбедности указују на то да се на територију Републике Србије убацила група терориста са задатком да организује и изведе напад на учеснике фестивала. С обзиром на то да постоји реална опасност од извршења терористичког напада, на предлог министра унутрашњих послова, Савет за националну безбедност одлучио је да на подручју Краљева прогласи црвени ниво претњи од тероризма и да се успостави Оперативни штаб који ће с развојем ситуације непосредно планирати, организовати и руководити акцијама у случају откривања припадника терористичке групе или извршења терористичких напада, а да се за извршење задатка ангажују делови специјалних и посебних јединица Полиције и Војске Србије.

Места на којима се окупља већина грађана добра су прилика за активности терориста. Манифестацијама попут „Фестивала младих Европе“ присуствује ресорни министар, а неретко и више њих. Лица као што су министри у Влади представљају примамљив циљ за терористе, па се зато и обезбеђују.

Припадници батаљона специјалне намене „Кобре“ заузимају одређени распоред око особе коју штите и визуелно контролишу околину. У готовости су да реагују на евентуалну претњу. Када је уоче, стају у формацију за непосредну заштиту личности, одбијају напад из ватреног оружја, неутралишу непосредну опасност и евакуишу штићену личност из опасне зоне. Укрцавају се у возила и извлаче у безбедном правцу.

Извештај о нападу терориста пристиже у Штаб, који одмах предузима мере за стабилизацију стања.

ТЕРОРИСТИ НА НИШАНУ

Након неуспелог покушаја напада на штићену личност преживели чланови терористичке групе беже у три правца. Прва група улази у хотел „Турист“ и успоставља контролу над улазним холем и рестораном на првом спрату. Друга група бежи споредном улицом, поред хотела према Тргу Јована Сарића, насилно заузима и отима аутобус са путницима, које узима за таоце. Терористи покушавају да побегну ка периферији града. Трећа група на месту напада отима возило које је било паркирано у непосредној близини.

Све информације се сливају у Оперативни штаб. На основу њих врши се процена ситуације и анализа. Командант Жандармерије наређује ангажовање јединица МУП-а и ВС.

Полицијски службеници интервентних снага који су се затекли у непосредној близини места неутралишу једног терористу. Интервентне снаге МУП-а успо-

стављају блокаду места око хотела „Турист“, врше евакуацију грађана и указују прву помоћ повређеним и раненим учесницима манифестације.

Припадници Батаљона за противтерористичка дејства Специјалне бригаде пристижу возилима кроз распоред уже блокаде и заузимају положаје за ефика-

сну контролу простора и дејство по терористима. Истовремено, снајперисти Специјалне бригаде КОВ-а заузели су своје позиције на крову зграде и отварају ватру по уоченим циљевима. На тај начин снајперисти не само да неутралишу терористе, него терористичкој групи ограничавају дејство и омогућавају припадницима батаљона за ПТД праву акцију.

Из хеликоптера БЕЛ 212 из хеликоптерске јединице Полиције припадници САЈ-а реализују десант на кров хотела „Турист“. Непосредну ватрену подршку из ваздушног простора све време десантирања пружају два хеликоптера – две „газеле“ с митраљезима. Припадници САЈ-а врше десантирање техником брзог спуштања низ једно уже – „фаст роуп“.

Под заштитом снајпериста на крову и ужег обезбеђења на Тргу Српских ратника, припадници батаљона за ПТД Специјалне бригаде у борбеном распореду прилазе хотелу. Штитећи своје кретање уз помоћ балистичког штита тимови су у готовости да испоље дејство на појаву терориста.

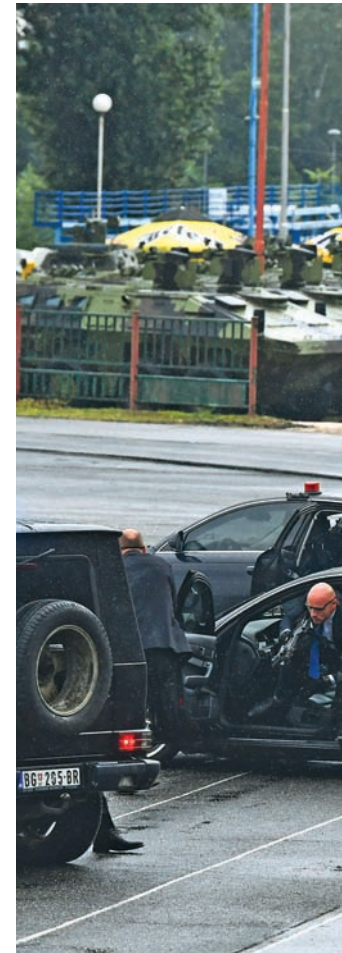
Припадници САЈ-а спуштају се са крова на терасу хотела помоћу алпинистичке опреме. Приликом спуштања посебна пажња посвећује се свим отворима – прозорима и вратима, који морају бити добро обезбеђени ради њихове безбедности.

За то време припадници батаљона ПТД настављају кретање према улазу у хотел, где на рецепцији неутралишу једног терористу. Након тога контролишу просторије и све затечене особе приводе и групишу ради лакше идентификације.

Са терасе хотела полицијски службеници САЈ-а улазе у хол на другом спрату. Водећи рачуна о личној безбедности свих припадника крећу се низ ходник и неутралишу једног терористу.

Терористи су таоце сместили у ресторан, где репресалијама покушавају да задрже контролу над њима и над ситуацијом уопште. Тимови батаљона за ПТД специјалне бригаде и САЈ-а преконтролисали су све просторије хотела и стигли до ресторана. Њихов заједнички координиран рад тада је од пресудне важности. Наиме, када терористи схвате да више не држе ситуацију под контролом почиње да их хвата паника, па реакција здружених снага мора бити брза и прецизна.

Све особе које се затекну на лицу места начелно се сматрају терористима, без обзира на то да ли пружају отпор или не. Тек након стабилизације стања врши се идентификација и тријаж затечених особа. Повређенима и рањенима указује се хитна медицинска помоћ или се евакуишу у неки од медицинских центара по принципу приоритета.

Лице под заштитом се у колони моторних возила превози на безбедну локацију. Све до доласка на циљ није безбедно. Група терориста која је отела моторно возило још увек није одустала од своје намере, па припрема заседу на путу којим пролази колона моторних возила с лицем под заштитом. Намера терориста је да блокирањем правца кретања зауставе колону и отворе ватру на лица из колоне. Колона са штићеном личношћу креће се примењујући одређену тактику, мењајући линију кретања. Из комбија је отворена ватра, али је, захваљујући правовременој реакцији „Кобри“, аутомобил у којем је штићено лице превозено само оштећен.

Припадници „Кобри“ из моторизоване пратње врше заштитни маневар и блокирају нападаче, распоређујући се око главног возила.

Тројица припадника терористичке групе отела су аутобус с путницима и покушавају да побегну из града.

Оперативни штаб је лоцирао аутобус и ангажовао припаднике Жандармерије за упад у то возило и решавање талачке ситуације. Припадници Жандармерије организују потеру, пажљиво бирајући место на којем упасти у аутобус, како не би угрозили животе талаца.

Са безбедносног пункта биће упућено возило које ће изврши запречавање комуникације. У потеру за аутобусом налазе се специјална возила М-15 и М-11, командни „хамер“ и два „квада“. Са супротне стране налази се „лазар“ који ће извршити запречавање. Са два „квада“ група за скретање пажње и група за упад експлозивом разбијају бочне прозоре аутобуса. Трапе за упад улазе у аутобус, неутралишу терористе и проверавају сва затечена лица. У том тренутку жандармерци везују преживелог терористу. Пристиже и возило хитне помоћи и возила којима ће се евакуисати затечени таоци и терориста.

Врло брзо се сви евакуишу с лица места на коме је реализован упад у аутобус.

ВЕЖБА ЗАРУЖЕНИ УДАР 2018

13

ТЕРОРИСТИ НА НИШАНУ

На основу оперативних информација служби безбедности и извештаја о нападу терориста установљено је да су се они склонили у кућу на периферији града. Ради провере ових података ангажује се БОВ КИВ, тј. командно извиђачко возило. Оно је опремљено мултисензорском извиђачком платформом која садржи дневну и термовизијску камеру, ласерски мерач даљине и могућност одређивања координата циља.

Након што су добијене потврде података о локацији терориста издато је наређење за блокаду рејона у којем су они откривени. Припадници 5. батаљона Војне полиције поседају линију шире блокаде на мосту и на вису изнад куће. Овом блокадом рејона стварају се услови за увођење снага САЈ-а, Жан-дармерије и батаљона за ПТД Специјалне бригаде у зону дејства.

У дејство се уводи „мали милош“, даљински управљено беспосадно борбено оклопно возило намењено за подршку специјалних и извиђачких јединица. Користи се ради стварања услова за посудање линије уже блокаде, привлачење пажње терориста у објектима дејства и пружање ватрене подршке приликом упада специјалних тимова. Поседује камере којима открива циљ, нишани и дејствује.

Део терористичке групе лоциран је у издвојеној групи кућа на периферији града. Штаб одлучује да снаге групише на три правца и ангажује Жандармерију, Батаљон за ПТД и САЈ уз хеликоптерску подршку.

Након завршених борбених дејстава и извлачења јединица Полиције и Војске уследио је приказ ешелона снага за брзо реаговање који су опремљени по концепту „1500” и ешелона Полиције.

Пројекат „1500” односи се на опремање наших специјалних, извиђачких јединица и јединица Војне полиције најсавременијим наоружањем и опремом. Ове структуре Војске Србије опремају се новом генерацијом стрељачког наоружања са нишанским системима набављеним на основу посебних захтева који проистичу из природе задатака које наведене јединице извршавају. У њиховој опреми је и нова генерација оптоелектронских осматрачких дневно-ноћних уређаја. Овакви уређаји знатно унапређују могућности специјалних и извиђачких јединица Војске за осматрање и дејство у ноћним условима. Осим тога, прецизно мерење координата циља и њихово прослеђивање путем командно-информационих система до места употребе знатно скраћује време потребно да се до циља дође и да се по њему оствари прецизна ватра. Опремање по овом пројекту потребно је ра-

ди достизања способности снага за реаговање Војске Србије – да могу у кратком року да буду у готовости и заштите грађане Србије од евентуалних изазова, ризика и претњи.

Реализацијом пројекта „1500”, који је усмерен на опремање елитних јединица Војске, њихово опремање се не завршава већ се наставља и кроз реализацију пројекта „1500+”.

Пројектом „1500+” предвиђено је да војници буду опремљени комплетом заштитне балистичке опреме, савременим осматрачким оптоелектронским системима „мип 1”, модулрном аутоматском пушком М17 са новом генерацијом нишанских система, као и оптоелектронским видео нишаном, који омогућава гађање из заклона дању и ноћу. Биће ту и снајперска пушка репетирка М07 и ново теренско возило МТВ 7 17 са погоном 4x4 са независним вешањем и максималном носивошћу 3,6 тона, које може да превози до десет војника са свом потребном опремом. Осим тога, јединице ће бити опремљене и „малим милошем” и оклопним возилом точкашем „лазаром”. ■